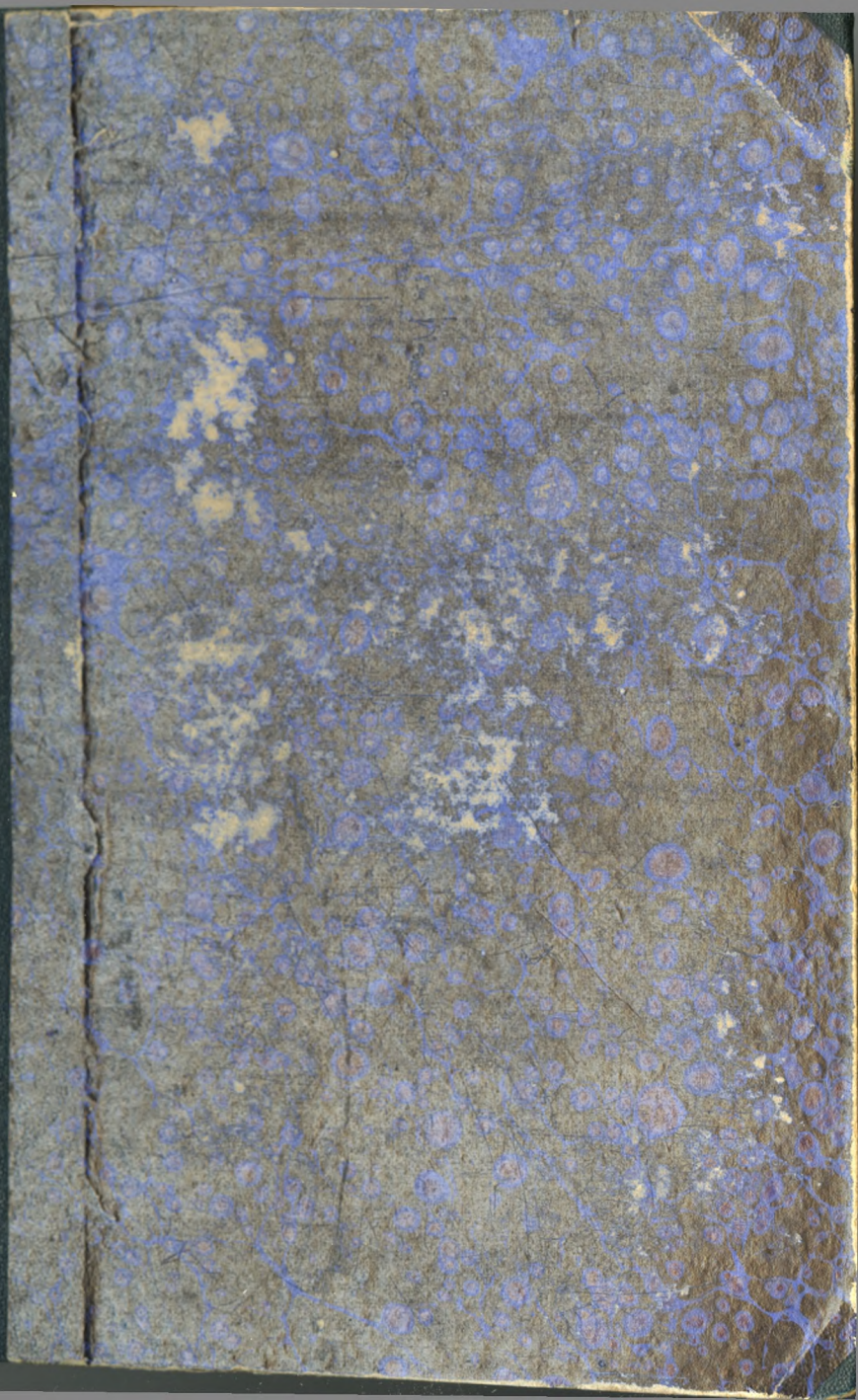

Politikai
röpiratok.

54.

54
—
412

1845

A

JÁSZ-KÚN KERÜLETEK

KETTŐS

ÖRÖM-ÜNNEPE

MAJUS 20. 1845.

2.

—50

A' SZABAD

JÁSZ-KÚN KERÜLETEK'

VÁLTSÁGÁNAK ELSŐ

SZÁZADOS ÖRÖM-ÜNNEPE

AZ EBT

MAGAS JELENLÉTÉVEL DÍSZESÍTŐ

JÓZSEF²

CS KIR. ÖRÖKÖS FŐHERCZEGNEK, MAGYARORSZÁG NÁDORISPÁNJÁNAK,
MINT A' JÁSZOK KUNOK GRÓFJÁNAK 's BIRÁJÁNAK

E' MINŐSÉGBENI

FÉL SZÁZADOS ÜNNEPÉVEL

EGYESITVE,

JÁSZ-BERÉNYBEN, MAJUS 20. 1845.

PESTEN.

NYOMATOTT LANDERER és HECKENASTNÁL.

616752 00564896

DE BALLAGI GÉZA.

A régi népvándorlási homályos századok viszontagságai után a' rokon magyar nemzet között megtelepedett jászkúnok, a' magyar királyok kegyelme és oltalma mellett, a' közös hon érdekeiben egyesített nemzetiség szoros kapcsolata által egy polgári testté olvadva, valamint hiven osztoztak a' nemzet sorsában: úgy az alkotmány boldogító malasztjaiban részesülve, nyugodtan éldelték a' polgári jólét és szabadság mulasztos gyümölcseit. — Ámde mint egyes emberek, úgy nemzetek sem menttek a' változó sors csapásaitól, — az állandó boldog lét nem a' föld lakosa, — a' sorsokat intéző isteni gondviselészt, mint a' boldogságért sovárgó emberiség végczélját, a' túlvilágra rendelte, 's azért nem csuda, hogy valamint magát a' magyart véres csapások érték: úgy a' jászkúnoknak is a' nyomornak és polgári elnyomatásnak keserű poharát meg kellett izlelniök.

Az 1514-ik évben kezdődtek azon sérelmek, mellyek utóbb változó sorssal, 's mindenkor súlyosb hatással a' jászkún nemzet előbbi, az ország nemescivel egyenlő szabadságát tetemesen megcsonkították 's alkotmányos állását megingatták. — A' közös hazán soká pusztitva dühöngött vihar által megszaggatott magyar alkotmány vészes időszaka alatt pedig a' jászkún nemzet valóságos áldozattá lön, — minden szabadságaitól megfosztva 's jobbagyi sorsra lealacsonyitva, 1702-ik évben az ország közös szükségeinek fedezésére a' német rendnek örökösen eladattatott.

De örök hála a' mindenhatónak! az igazság istene öröködött e' nemzet felett, 's a' végenyészet irtózatossá örvényéből felkarolá, megsokalva a' viszontagságokat, előteremté polgári hajnalát, 's napját, habár nem olly tisztán, mint egykor, felderité, mert alig vonulának el Hunnia egéről a' százados fellegek, a' saját alkotmányának kiigazításával foglalkozott magyar egyszersmind a' jászkún nemzetnek, mint hűséges rokonának, sorsáról is gondoskodott, meg levén győzve arról: hogy e' nép, melly a' bajokban, mikkel a' közös hazát a' sors hosszú évek során keresztül látogatta, hiven és férfiasan osztozott — méltányos a' polgári alkotmány áldásaira.

E' rokonszeny az 1711-ik évi szatmári békekötéskor főleg nyilvánult, miután ennek következtében Bécsben összeült országos választmány törvényszerű észrevételei a' német rendet örökös vételetől elállásra bírván — az 1715-ik országgyűlés a' 34-ik törvénycikk által kiváltságaik- és szabadságaikba, az 1655-ik év 44-ik törvénycikk értelmében, viszhelyeztetetteknek nyilvánítá, — egyszersmind elhatározá, hogy az érintett rend által fizetett vételbeli öszvegnek fele a' királyi kincstárból, fele pedig az ország közpénztárból fizetessék vissza, — 's bár ezen törvény rendeletének a' folytonos hadiköltségek által kiürült kincstár szomorú helyzete és az egymást felváltó háborúk és belviszályok csapásai alatt inségre jutott hon tehetetlensége miatt elég nem tetetett, az országos karok 's rendeknek sürgetésére azonban a' fejedelem gondoskodása által 1731-ik évben az érintett német rend a' roppant katonák részére tett pesti alapítványból mégis kielégítettén, az idegen uralom 's jobbágyság alól csakugyan megszabadult.

De ekkor sem oszlának még el a' fejedelme, hona és a' magyar nemzetiség iránt mindig hív jászkún nemzetnek egéről a' fellegek, sok küzdésekbe, fáradságokba került azon átkos törekvéseket legyőzni, mellyeket az akkori zálogos igazgatás zsarnoksága elnyomatásukra intézett; — a' keserű panaszok a' trón zsámolyához jutottak és az országos rendek

igazságszeretetét is felhívták, — 's így az 1743-ik évben ki-
rendelt királyi biztosságnak tudósítása következtében sikerült
az: hogy a' jászok 's kúnok, dicső emlékü Mária Terézia ki-
rálynő kegyelméből, az akkori nádor gróf Pálfi Jánosnak lelkes
pártfogása, és a' magyar karok 's rendeknek közremunká-
lódása által segítette, a' váltságokra felvett 500 ezer forin-
toknak ön magok általi lefizetése mellett 's egyéb önkényes
áldozatokra nyilvánult készségek hozzájárultával alkotmá-
nyos állásukba 's szabadalmaikba az 1745-ik évi május 6-ik
napján költ, és azon évi július 12-ik napján Jászberényben
egész ünnepélyességgel kihirdetett adománylevel által vissza-
helyeztettek.

Itt kezdődött az annyi viszontagságokon keresztül ment
jászkún nemzetnek újabb polgári élete, 's innen számlálja
váltsági éveit.

A' folyó 1845-ik év zárja be az első századot, melly-
ben a' kiszenvedett nyomoruságok után a' polgári jólét nélkü-
lözhetetlen kellékét, a' fővalóság legfőbb jótéteményét, a' sza-
badságot, újra elvezi, 's a' melly század alatt miután a' királyi
adománylevel az 1751-ik évi 25-ik törvényczikk által megerő-
sített, 's annálfogva újabb alkotmányának törvényes alapja
megvettetett, a' közhon iránt a' lefolyt század alatt is minden-
kor hiven teljesített polgári kötelesség, és a' haza oltárára
tett temérdek áldozatok által a' fejedelmek újabb kegyelmét
és a' nemzet rokon hajlandóságát megnyervén, az 179⁰/₁-ik
29-ik törvényczikk erejénél fogva a' törvényhozásnak része-
sei lettek, az 183²/₆-ik évi 22-ik törvényczikk által törvény-
hatósági önállást — 1840-ik évi 33-ik törvényczikk által pe-
dig az ország nemeseivel, és királyi városok polgáraival ha-
sonló vásári taksáktóli mentességet nyertek.

Illy körülmények közt a' század előfordultával nem le-
hetett nem az isteni gondviselés iránti forró hálára olvadni a'
jászkún keblek minden érzetének, hogy a' béke malasztjait
elvezve, alkotmányos intézeteiket épségben tarthatják fel és
azoknak kijavításán nyugodtan munkálódhatnak; egyszersmind

a' multak emléke ebredezett lelkeikben, 's valamint a' szabadságot visszaszerző erényes őseik küzdéseit, ugy a' dicső királyoknak annyiszor tapasztalt kegyelmeit, a' magyar nagyoknak 's az egész nemzetnek meghálálhatatlan rokon vonzalmát, mellyekkel a' lefolyt század alatt is gyámolítatának — előtüntetvén, a' tisztelet és hála nyilvánítására ösztönözte.

De volt még ez évnek egy más ritka jelentősége is, melly minden jászkún polgár keblét örömmre hangolta, — t. i. a' fenséges nádor József, ezen kerületek mélyen tisztelt s forrón szeretett grófja, birája is fényes méltóságának szinte 50. évét tölté.

Az öröm, tisztelet és hála nyilvánítását, és a' nemzet polgári ujra születésének első századában történetesen beszövdött ama ritka esetnek örökítését ünnepélyes szertartással hagyni meg emlékül a' jövő századnak, már több évekkel ez előtt közohajtásképen nyilvánult. A' mult 1844-ik évi december hó 16-ik napján tartatott közgyűlésben a' nemzetnek ezen ohajtása a' kerületi kapitányok által előterjesztetvén, a' váltásági százados ünnep tartása egyes akarattal határozattá lön, — legottan még azon gyűlésben az ünnepélynek emlékére emlékpénzek veretése iránt intézetek tételtek, — egyszersmind egyéb az ünnepélynek a' nemzet önállási méltóságához illő diszitmények és készületek iránti javallattételre, királyi tanácsos és nádori főkapitány Szluha Imre ur cö nagyságának elnöklete alatt, kerületi tisztviselők és közönségi képviselők közül számos tagokból álló választmány neveztetett, 's mivel ezen gyűlésben forró közohajtásképen nyilvánult az: hogy ezen ünnepélynek semmi nagyobb diszt 's fényt nem adhatna, mint ha cö fensége a' maga 50 éves föméltóságának ünnepét a' nemzet váltásági százados ünnepével együtt ülné meg, 's ez esetben a' nemzetet fenséges nejjével együtt személyes jelenlétökkel szerencsétletnék, — e' forró ohajtás ünnepélyes küldöttség által kijelentetni, 's eö fenségök ezen üdvhozó lebecsajtkozásra mely alázattal megkéretni rendeltettek; ezen tiszteletteljes eljárásra, szinte nádori főkapitány ur ve-

zérlete alatt, számos, mind a' tisztikar, mind a' közönségek képviselői közül kinevezett tagokból álló küldöttség bízott meg. A' készülétek iránti javallattétellel megbízott választmány még azon gyűlés folyamatja alatt megkezdvén munkálódását, némellyek iránt minden esetre intézkedett; de mivel azokra nézve, mellyek a' fenséges vendégek megjelenése esetében valának szükségesek, mindaddig, míg ez ohajtott szerencséről a' kerületek nem értesültek, intézkedni nem lehet, a' küldöttség további munkálódása felbeszakadt, — így mult el remény, ohajtás és tünődés közt az 1844-ik év. — Az 1845-ik év bekövetkeztével a' nemzet ohajtása 's várakozása felsőbb fokra hágott, a' beszéd tárgya mindenütt a' százados ünnep volt, és azoni tünődés, valjon a' nemzet, ez ünnepélye alkalomával, kebelében forrón szeretett grófja, birája 's atyjának személyes látásával örvendezhet-e? — Napok, hetek, hónapok multak, a' meghívásra rendelt küldöttség az egész nemzettel remegve várta azon időt, midőn eő fensége a' küldöttség elfogadására napot rendel.

Április 18-ik napján érkezett nádori főkapitány urnak sietős hivatalos elnöki levele, mellyben azon hó 28-ikára rendkívüli közgyűlést rendelvén, ezen határnapnak a' legsietősebben környékeltetését hagyja meg, és a' mellyben egyszerismind eő fenségek meghívására kinevezett küldöttség tagjaival tudatja: hogy a' küldöttség elfogadására april. 30-a tüzetvén ki, diszruhában jelenjenek meg a' közgyűlésen, hogy annak végeztével az egész küldöttségi testület Jászberényből Budára utazhassék, kötelességet teljesítendő, — ezen elnöki levél a' teljesült kívánat édes érzetével tölté be a' kebleket; a' tisztviselők, és közönségek képviselői siettek a' gyűlésre, bővebb tudomány vágyától is ingerülve.

A' kitűzött napon nádori főkapitány ur eő nagysága azon elnöki jelentéssel nyitámeg a' gyűlést, hogy ő elnöki kötelességénél fogva, a' mult évi december 16-án tartott közgyűlésben történekről ő fenségének jelentését megtevév,

egyszersmind a' kerületeknek azon gyűlésben tett intézkedéseket és forró ohajtásukat is magas tudomására juttatá, mire eö fenségétől azon kegyes választ volt nyerni szerencsés, mikép eö fensége azon hosszú évek során át, mióta a' gondviselés ezen honához és fejedelméhez hiv, és polgári kötelességének teljesítésében buzgó kerületek iránt mindenkor atyai kegyelemmel viseltetvén, legnagyobb öröme telt abban, ha javokat 's boldogulásukat hivatásánál fogva is eszközölhette, vagy kérésöket, kívánságukat, hol lehetett, teljesíthette, — a' nemzeti százados ünnepély alkalmával is kész volna örömeben részt venni, ha egészségi állapotja, vagy más körülmények megengedendik, — azonban előre biztos reményt nem nyújthat. — Az idő kinyíltával majd, midőn az ünnepély ideje közelget, határozottabban nyilatkozni kegyes lesz, és az ünnepélyes küldöttség elfogadását is azon időre halasztja. —

A mult april hó 17-én jelentő elnök ur eö fenségénél udvarolván, már ekkor eö fensége reményt nyujta, hogy ha egészségi állapotja engedi, vagy más el nem hárítható akadály gátolni nem fogja, a' százados ünnepélyben részt venni kész, és örömmel egyesíti 50 éves hivataloskodának ünnepélyét a' kerületek ünnepével; egyszersmind azon kegyes szándékát is kijelenté, hogy a' czélba vett ünnep tartására majus 20-ik napja rendeltetnek, mellyet megelőző napon tartandja jászberénybei bejövetelét — a' meghívására rendelt küldöttség elfogadására april 30-kát rendelni méltóztatott.

Ezen elnöki előterjesztést az öröm hangos kifakadásaí és sokszor ismételt eljenezések követték; azonban az idő rövidsége végett aggodalom vegyült az öröm közé, miután olly szívből ohajtott, olly kedves vendég elfogadására fényes méltóságához illő készülétek megtételében némellyek fogyatkozása hiányra számoltak, — ugyanazért felszólítottak az illető tisztviselők és közönségek előljárói, hogy a' részökről szükségesek teljesítésében a' legbuzgóbban járjanak el. Az ünnepély diszes elrendezésére tervkészítés végett kiküldött választmány pedig minden szükségeseeknek elrendelésére és

teljesítésére felhatalmaztatott; ugyanezen gyűlésben határozatott el, hogy a' fenséges nádor fia, Csehország polgári kormányzója, fenséges István főherczeg — főméltóságú Pirkker László egri érsek, és főméltóságú gróf Nádasdi Paula Ferencz váci püspök eö kegyelmességök — mint kiknek egyházi kormányaik alatt vannak a' kerületek, — a' nemes nádori lovas ezred kormánya 's tisztikara — kikhez a' kerületeket különös történeti emlék és érdekek csatolják, — nem különben néhai felejthetellen emlékü gróf Pálfi János nádortól leszármazott és még életben levö gróf Pálfi Ferencz eö méltósága, ugyszinte nemes Bács, Bekés, Bihar, Csongrád, Heves és Pest megyék, mint szomszéd törvényhatóságok, az ünnepélybeni részvételre a' kerületek közönsége nevében küldendő hivatalos levél által — egyebek pedig, kik bármilly tekintetben a' kerületek részéről e' szives megtiszteltetést közelebről igénylik, elnököleg megkérettessenek 's meghivattassanak; melly meghívások legnagyobb sietséggel még a' gyűlés alatt utnak inditattak.

Még gyűlés alatt szárnyra kelt a' hir ezen hiteles kutföböl eredett jelentéssel, 's pár nap mulva keresztül futotta Jászkunság téreit, — a' már rég bizonyost tudni sovárgó keblek örömmel teltek el. Mint a' szorgalmas méhsereg a' mézharatos reggelen vig dongással teljesíti munkáját, úgy sietett az örömtől felizgatott minden jászkún polgár, fáradságot, költséget nem kimélve, teljesíteni kötelességét, mire az ünnepély érdekében felszólittatott. —

Eö fenségek meghívására rendelt küldöttség, kedves kötelességét teljesitendő, gyűlés végével Pestre utnak indult, és május 3-án reggeli 9 órakor 15 kocsival, egész diszmenettel pesti szállásáról Budára általmenvén, először nádor eö fenségénél tette udvarlását, — a' mikor is a' küldöttség elnöke a' jászkún nemzetnek eö fensége mint atyja iránt valódi fiui vonzalmát, szeretetét és tiszteletét, egyszersmind ez uttali forró ohajtását következendö ékes modoru 's szívhez ható magyar beszéddel terjeszté elő:

Fenséges császári királyi főherczeg, országunk
melyen tisztelt nádora, legkegyelmescbb grófunk
és biránk!

Század enyészik el nem sokára, mióta a' jász-kún nemzet,
dicső emlékezetű Maria Terezia királynő határtalan kegyelméből,
sok viszontagságok után polgári állását ismét visszanyerte.

Felszázad örömnapja tűnik fel rövid idő múlva: hogy csá-
szári királyi főherczegségednek bölcs és boldogító atyai kormá-
nyával edes örömerzesek közt büszkelledik a' jász-kún nép.

Ezen kettős és nagy nemzeti ünnepet habár a' történetek
evkönyveibe is feljegyeznek, 's bármely emlékek örökítenek is,
mind a' mellett a' jász-kún nemzetnek az az erős meggyőződése,
hogy csak az fogja leginkább ezen ünnepnek valódi méltóságát, dízlet,
fényét megadni, és a' jász-kún polgároknak örömléledezeit egész
mertekben kiegészíteni: ha császári királyi főherczegséged magas
személye megjelenésével a' jász-kún polgárokat — kik fenségedben
nemcsak grófjokat és birájokat, de egyszersmind nagy családjak-
nak valódi edes atyját imádvá tisztelik — boldogítani fogja.

Minket biztak meg, fenséges főherczeg! ezen megkülönböz-
tetett és kellemetes kötelességnek teljesítésével, kik császári ki-
rályi főherczegséged kegyes színe előtt mely hódolattal megjelenve,
a' legalázatosabban esdeklünk magunk és polgártársaink nevében
— nem udvariasságból, sem pedig a' bevett szokás üres gyakor-
latából, mert ezek ismeretlenek a' jász-kún őszinte kebelénél,
hanem szívből, és azon fiui ragaszkodás- és tiszteletből, mellyel
az egész nemzet császári királyi fenséged magas személye iránt vi-
seltetik, és erősen hiszi azt, hogy fenségednek még csak emlé-
kezete is a' jász-kún unokákra áldást terjesztend: — méltóztassék szo-
kott, és tapasztaltatott kegyelmeinnél fogva 180 ezereket haladó
engedelmes jász-kún fiainak forró ohajtását, és legalázatosabb ké-
rését teljesíteni, és közibéjük leendő maga megalázásával őket
boldogítani, — és ez az a' kegyelem, fenséges főherczeg! mellyert
fiuilag esdeklünk.

Van meg, fenséges urunk, egy alázatos keresünk: — te-

tezze kegyelmeit azzal, hogy nagyreményű fenséges József herceget láthassuk és tisztelhezzük ezen kettős örömnépeken, hadd lehessen szemellátó tanuja annak a' mély hódolatnak, mellyel a' jászún nemzet imádva szerette grófjához és főbirájához viseltetik. —

Melly magas kegyelmeknek megnyerhetését midőn a' legmélyebb alázattal kérnénk, magunkat és küldöinket fenségednek hathatós pártfogásába és kegyelmeibe ajánljuk. —

Mellyre eő fensége elérzékenyült hangulattal jelenté ki szívének azon érzetét, miszerint mindég különös öröme volt abban, ha a' kerületeknek javát 's boldogságát ott, hol alkalmas volt, előmozdíthatá; jövődében is, a' míg a' gondviselés életelni fogja, boldogulásukra intézendő törekvéseiről a' kerületeket biztosítá; tetszését nyilvánítá a' kerületeknek azon figyelmökért, miszerint őt fényes küldöttség által nemzeti ünnepélyökbeni részvételre meghívják, 's megigérni méltóztatott: hogy hacsak el nem háriható akadályok által nem gátoltatik, személyesen részt vesz az ünnepélyben, és fiát a' 13 éves József főherceget is magával elhozza.

Végezván a' küldöttség a' fenséges nádornál üdvözlő tisztelet — általment a' főherceg asszonyak Mária Dorottya eő fensége nek udvarlására, hol is egy fogadásukra jelelt, virágoktól illatos teremben összecsoportozván, kevés idő múlva ugyanott, az udvari főmesterné és egy palotadama kíséretében, eő fensége is megjelent, a' midőn a' küldöttség elnöke a' kerületek kérését és ohajtását hódolatteljes következendő magyar szónoklattal tolmácsolá:

Fenséges császári királyi főherceg asszony,
legkegyelmesebb grófnénk 's asszonyunk!

A' jász és kún testvéremzet egyreszről kiváltságainak rövid idő múlva bekövetkező százados ünnepet, másrészről azon nagy napot, mellybe fenséged szeretett főhercegi ferje, kiben e' nemzet, mint 50

evés grófjában és főbirájában örömteljes kebellet büszkelkedhetik — közelítne, ünnepélyes szertartással örökíteni kívánja; mivel pedig benső meggyőződése az, hogy ezen kettős nemzeti ünnepnek diszet, fenyvet semmi inkább emelni nem fogja, mint ha fenséged, ki fenséges férjenek gyöngykoszoruja, a' jászkún nemzet legmélyebb tiszteletének főtárgya, és fenségedben 180 ezeret haladó jászkún polgár valódi anyját tiszteli, — személyes megjelenésével e' nemzetet boldogitandja.

Fenséges asszonyunk! mi lettünk részesei azon különös szerencsének, és ezen kellemetes foglatosság teljesítésével mi biztunk meg polgártársaink által, hogy azoknak nevében a' szeretet és tisztelet érzetével hódolva, mely alázattal esdekeljünk fenséged előtt, hogy eddig is bő mértékben a' nemzettel éreztetett kegyelmet azzal is tetezni méltóztassék, hogy ezen kettős nagy nemzeti ünnepet magas személye jelenlétével tökéletesen kiegészíteni kegyeskedjek.

Midőn tehát a' jászkún nemzetnek ebbeli forró kívánságát és legalázatosabb kérését hódoló mely tisztelettel előterjeszteni bátorkodunk, és mind magunkat, mind pedig küldőinket fenségednek magas kegyelmébe ajánlanánk, — azon szívbéli kívánságunkat nyilvánítjuk: hogy az isteni gondviseles fenségedet áldással, megelégedéssel fűszerezett számos évekig eltesse. Éljen! —

Eő fensége erre a' hon nyelvén következőleg kezdette beszédét: „Én a' magyar nyelvben gyakorlott nem vagyok“ — ezután német nyelven folytatá, és a' kerületeknek azon figyelmökért, miszerint ünnepélyökbeni részvételre fényes küldöttség által megtisztelve hívták — érzéseit és köszönetét igen nagy kegyességet kitüntető ékes kifejezésekkel teljes beszédében jelenté ki, egyszersmind megígérni méltóztatott: hogy ha a' körülmények engedendik, részt venni kíván a' kerületek százados ünnepi örömeikben, — melly alkalommal eő fensége egész leereszkedéssel tudakozódott a' kerületekben felállított rab-dolgoztató intézet állapotjáról és egyéb kerületi dolgokról, 's mindezekről a' küldöttség elnökevel tartós beszélgetésbe eredni kegyeskedett. —

A' készülétek rendezésével megbizott válaszmány is legottan mindenekről határozottan intézkedett, az ünnepi szertartások rendét kidolgozta 's kinyomatta, a' foglalatosságot, gondoskodást tagjai közt felosztotta, 's néhány nap alatt a' szükségesecknek nagyobb része rendben volt. —

Jászberény városa, mint az ünnepély helye, legnagyobb mozgásba jött, itt minden nap újabb jelei mutatkoztak a' nagy ünnepélynek: az utak igazítása, séta 's egyéb terek, köz- és magánépületek csinosítása, diszitmények készítése nagy élénkséggel folytattak.

Már május 14-én a' három kerületekből felállított tisztelő dandársereg is (banderium) összejött, és naponként gyakorlatot tartott; ugyanez nap érkezett meg a' kerületek kormányzója nádori főkapitány ur eö nagysága és a' tisztikar, — május 16-án eö fenségének udvari tisztjei és szolgálai — május 17-én részint a' rend fentartása, részint tisztelgés végett iderendelt egy osztály katonaság is a' b. Kress könnyü lovas-ezredéből beköltözött, — május 18-án pedig már mindenfelől érkező vendégek hintai robogtak az utcákon, 's a' tudni, hallani 's látni vágyók kisebb nagyobb csoportjai, — az ünnepélyre külhelyekről összetódult zenészek fekete seregei voltak láthatók, — a' nagy téren felállított 5 öl magas, pompás alaku, a' tetőn csinos római formájú hamvederrel 's különbfele festvények- és felírásokkal diszített oszlop; — a' köhid végén igen szép izléssel, és az építészet szabályai szerint készült 6 öl magas, felírásokkal, és középen az 1745-ik évi veres kamuka zászlóval felékesített, — ugy szinte a' város végén zöld gallyakból mesterségesen készült, és hármas ivü, szinte felírásokkal és lobogókkal felékesített 6 öl magas diadalkapuk gyönyörködtető látványul szolgáltak. Valamerre az ember szemeit fordítá, élénk öröm, zajos kedv és vidámság hangzott annyira, hogy az utas, ki még az ünnepélyről mitsem hallott, mind az ünnepély nagyságát, mind a' határnap közellétét gyanithatá.

Tízennyolezadikat követő éjszaka hideg szél dühöngésével zordonított eső igen nagy aggodalmat okozott a' várakozó keblekben; — attól tartottak, hogy ha a' következő május 19-kén, mint fenséges nádor cő császári királyi főhercezsége ünnepies bejövetele napján is, az esőzés folyvást tart, azon nap öröme és reménye meghiusittatik; *) mit azonban a' következett reggeli enyhült idő némileg oszlatni kezdé, és azon elterjedt hír: hogy cő fensége tudatta a' nádori főkapitány-nyal, miképen a' netalán megerendő esőzések őt eljöveteleiben gátolni nem fogják, azonban ha bejövetele alkalmával esős idő lenne, azon esetre a' tisztelgők diszruhájokat kiméjék meg.

Május 19-kén, mint a' várva várt napnak még mindég felhős komor reggelén, a' tartós gyász harangozás szomorú benyomást okozott, — Jászberény városa törzsökös birtokos lakosai t. i. ez alkalommal a' szabadságért küzdött ősök emlékének is áldozni ohajtván, lelkeikért ünnepélyes szertartással engesztelő áldozatot mutattak be a' mindenhatónak, 's ezzel az örömnünnepet megelőzni akarták, mi reggeli 7 órakor tartatott. —

Már 9 óra tájban gyülekeztek a' látni és tudni vágyók a' város közepéni nagy térre, 's kevés percz múlva hemzsegett a'

*) Ezen éji zivatar a' történetekbe avatottabb jászkún polgárokat az 1745-ki július 12-én a' kegyelmes királyi adománylevelnek kihirdetése, 's illetőleg beigtatás alkalmával épen az ünnepélyes ebéd végeztével volt iszonyu zivatarra visszaemlékezteté, — melly a' kerületek levéltárában levő azon evi jegyzőkönyvben így adatik elő: „*fnitis divinis mensae accubueré, — qua remota ingens exoriebatur ventus, — fulgura, tonitrua fere per totam Ungariam adeo: ut in pluribus locis turres corruerint. — Erat hoc praesagium bonum, scriptum est enim — adveniente Domino salvatore nostro multae statuae Báál corruisse — fulgura, et ventos fuisse in natali plurium principum.*

Instaurata taliter libertate — ac autoritate palatinali ventus atunc exortus abire jussit omnem subditem malignitatem — libertatemque avitam stabilivit.

tarka vegyületű sokaság, — itt gyülekezett össze ezüst zsinorral körülszegett, buzavirágszín posztóból készült, csótárral diszitett büszke paripákon, a' minden kerületből százat haladó, sajtó szerű nemzeti öltönyben — a' jászok ugyan az ismeretes rókás mentében — a' két kúnok pedig sötétkek ezüst gombos dolmányban, karddal övedzve, tollakkal és zöldfa-lombokkal ékesített, fekete kisszerű kalppal csinosan felkészült, és a' b. Kress ezrede zenekarából alkalmazott 36 nemzeti egyenruhás szürke lovas-zenészekkel ellátott dandársereg, gazdag ezüstös egyenruhás kerületi kapitányaik Vágó Ignác, Illésy János és Aczél István urak vezérlete és minden kerületnek saját czimerével 's a' fenséges nádor híven festett arczképevel, kék kamuka, ezüst himzetű, pompás szalagú zászlóik alatt, és a' kerületi ház előtt rendben állítva, fővezérére, nádori főkapitány urra, várakozott; itt jöttek össze azon csinos készületű, buzavirágszín, ezüstös egyenruhás 13 jászkún ifjak, kik a' megérkezendő nagy vendég kocsija melletti lovaglásra vállalkoztak, — csak hamar Lehel vezéralakjában, szinte pazar fényű ezüstös egyenruhában, párduczbor válltakoróval, és oldalán gazdag arany kötésről függő jász-kürttel kitüntetve, magas természetéhez választott, 's gazdagon vert ezüsttel ékesített nyeregszerszámu nagy dölczeg paripán megjelent a' dandársereg vezére is, tábori segédje kíséretében, — kevés ideig tartott szemle után a' sereg a' várt nagy vendégek eleibe, lelkesedésre és öröme buzító zene mellett, rendeltetése helyére indult; utána kocsikon a' jászkerület tisztikarából, községek képviselőiből rendelt küldöttség, nádori alkaptány Kálmán Sándor ur vezérlete alatt, és Jászberény városa tanácsa főbíró Komáromi János ur vezérlete alatt.

A' dandársereg a' külső malmon túl, az ugyvezett Cserő halomnál, a' belső szőlők mellett állapodott meg a' kócsi melletti kíséretre rendelt 13 lovag ifjakkal. A' kerületi küldöttség a' felső szentgyörgyi határnál, hol egyszersmind Pest megye határa végződik és a' jász kerületé kezdődik, és hol már a' felső szentgyörgyi tanács is, a' csendbiztos vezérletétől

függő 24 felső szentgyörgyi és fénsszarui rókás mentés lovasokkal, várakoztak. Jászberény városa tanácsa pedig a' magá határánál várta a' nagy vendégeket. —

A' városban, a' köhídon felállított diadalkaputól kezdve a' kerületek közházáig, a' rendes katonaság zárvonalt képezett, a' most érintett diadalkaputól kifelé a' város végén álló másik kapuig a' tanuló ifjuság, czéhek és nép az utcza mindkét oldalán sorba állítottak. A' kerületek házánál minden közönségből a' legkorosabbak közül az ünnepélyre berendelt 25 polgárok, közönségeik czimereit kezökben tartva, nemzeti színű posztóval beterített lépcsőkön, mellyeken a' fenséges vendégek az épület emeletében magas állásukhoz illő, 's lehetőségig kicsinosított és butorozott szobákba menendők valának egyik oldalon, másik oldalon pedig szinte a' lépcsőkön 6—7 éves, csinos fehér öltönyű leánykák sorba állítottak. Ott, hol ezen két tisztelgő sor és a' lépcsők kezdődtek, Bathó Ignác kerületi főjegyző ur vezérlete alatt a' kerületi tisztikar és községek képviselői — kikre a' magas vendégeknek itthoni elfogadásuk bizatott — foglaltak helyet, az összecsoportozott minden rendü rangu nézőktől körülvéve. Az állomásokra mozsarak vitettek ki, a' fenséges vendégek érkezését hírül adandók.

Mig ezek Jászberényben ekként elintéztettek, a' fenséges nádor fiával József főherczeggel gróf Feszetics Albert főudvari mester eő kegyelmessége, — gróf Zichy Albert kamarás, — Kisfaludi János ezredes és tábori segéd, — Anders József ezredes és József főherczeg nevelője, — Würtler József udvari orvos és királyi tanácsos, — Stoffer József királyi tanácsos és a' nádori iroda igazgatója, és Károlyi László helytartótanácsi és elnöki titoknok eő nagyságok 's több udvariak kíséretében ugyanaz nap reggel 7 órakor Budáról maga lovain utnak indult, mellyeket Mendén a' kerületi közönségeknek eő fenségök vontatására kiválogatott és különösen betanított lovaik, minden fogatra 6, váltottak fel, és állomásonkint ezek is változtattak. Eő fenségét Budátóli ut-

jában a' kerületek részéről rendelt biztosok minden állomáson változva kísérek; egyébiránt nemes Pest megye részéről is megtétettek a' kellő rendelkezések, — a' melly Pest megyei helységekben eö fensége keresztül utazott, az öröm és hódolat jelei különbféle színckben mindenütt mutatkoztak. Délután 1 óra tájban eö fensége a' jász kerület határához szerencsésen megérkezett, a' mikor ezen állomáson levő taraczkkal tisztelgő és jelt adó lövés történt, mellyet egyéb állomásokon mozsrakkali jeladás követett; ezen első állomáson eö fenségét a' már fentebb is érintett küldöttség elnöke, nádori alkapitány Kálmán Sándor ur, következő beszéddel üdvözlé:

Fenséges császári királyi főherczeg, országunk szeretve tisztelt nádora, nekünk legkegyelmesebb grófunk és főbiránk!

A' jaszok és kúnok értesítetvén császári királyi főherczegségnek azon magos kegyelméről, miszerint közibök jöni, 's dicsőségesen uralkodott Mária Terezia királyunk által visszatott szabadságainknak százados ünnepet fenséges jelenlétével diszesíteni kegyeskedik, — mindenki buzgó fohászokat bocsájtott az egek urához: hogy fenséges császári királyi főherczegségnek 's fenséges családjának egészséget tartsa meg, és merhetetlen bölcsesége által az országos ügyeket úgy kormányozza, hogy császári királyi főherczegség ezen kegyes ígérétenek teljesíthetéseben semmi véletlen eset által ne akadályoztassék, 's most, midön keresöket meghallgattatva, 's legforróbb ohajtásukat, császári királyi főherczegséget, nagyreményü fiával együtt, körükben láthatni, már-már teljesebve látják: az egész nap leirhatlan örömmel telt el, — és ezen örömmel fenséges császári királyi főherczegség elötti tolmácsolására küldött minket ki a' jász határ szelére a' császári királyi főherczegséget forrón szerető jász-kún nép; de, fenséges császári főherczeg! az emberi ész és szózat soha sem képes felfogni és lefesteni a' szívnek a' lélekkel egyesült tiszta érzéseit, — a' minden rangból, minden sorsból és körből összetódult sokaság, a' sir szelén álló öregektől a' csecsemő gyermekig

a' serdülő ifjuságtól az erőtéljes nemzedékig, kiket császári királyi főherczegséged látni fog utjában, — legyenek tehát gyenge, de csak gyenge tolmácsai a' jászok nép határokat nem ismerő örömeinek és érzéseinek, 's mi úgy hisszük, kötelességünket úgy teljesítettük, ha soká nem tartóztatjuk császári királyi főherczegségedet azon lelkesedés lathatásától, mellyel az egybesereglett jászok nép császári királyi főherczegségedet várja, — a' midőn tehát forró szívből kívánjuk, hogy a' mindenható e' diszes szertartású százados ünnep megnyitására, az egybesereglett jászok nép közé császári királyi főherczegségedet szerencsésen vezérelje, magunkat, kerületeinkkel együtt, császári királyi főherczegséged kegyelmébe ajánljuk. —

Mellyre eő fensége röviden fejezé ki érzését, és hogy a' megtiszteltetést kedvesen vette, szokott nyájjassággal tudatá.

Ezután a' jász kerületi csendbiztos Telek József vezérlete alatt e' helyen rendbe állott lovasok és a' kerületi három lovas katonák, eő fensége kocsija eleibe nyargalván, előlovagoltak, — a' fenséges vendég kocsiját követték az udvariak és a' küldöttség több számu kocsiaik, és illy renddel a' diszmenet Jászberény városa határa felé megindult, hol a' tanács nevében a' város főjegyzője Muhoray János ur következő beszédben tolmácsolá az örömet 's hódolatot:

Fenséges császári királyi örökös főherczeg,
Magyarország nádora, legkegyelmesebb grófunk
és főbiránk!

Berény városa tanácsa, szívben és érzésben egyesülve polgártársaival, örömtelven siet császári királyi főherczegségedet a' legmelyebb tisztelet és hódolat kíséretében üdvözölni, és szíveből örövend fenségednek ohajtott egészenben szerencsés megerkezésen; legszivesebb részvétellel jelenti ki egyszersmind fenségednek, miként ő hű tanuja azon öröm-, örvendezés- és mely tiszteletnek, mellyel polgártársai varva várják és ohajtják legkegyelmesebb grófjoknak és főbirájoknak, császári 's királyi főherczegségednek anyavárosuk keblebei szerencsés megerkezését. —

Saját és polgártársainak illy tiszta örömerzéseiktől elfogulva — midőn legőszintebb üdvözlét teljesíteni szerencsés, ohajtja szívéből: eltesse a' mindenható isten fenségedet hosszú időkre, utjában pedig az urnak örökdő anyala vezérelje szerencsésen honosi közé, kik császári és királyi főherczegségben kis hazájok szeretve melyen tisztelt kegyes atyjának edes nyughatatlansággal várják baj nélküli szerencsés megjöttét.

Magát és polgártársait császári 's királyi főherczegségnek magas kegyeibe ajánlja. —

Mellyre eő fensége szinte nyilvánítá tetszését. Innen, a' menethez csatlakozva Jászberény városa küldöttjei is, több hintókkal eő fensége Jászberény városa felé folytatta utját.

A' pesti ut az ugynevezett Cserő halomnál fordul be Jászberény felé a' belső szőlők közt, — ezen fordulaton a' kettős sorban rendbe állított dandársereg eő fenségének ide érkezéssel katonatisztelgessel udvarolt, — miután vezére, nádori főkapitány ur, eő fensége hintójához nyargalt 's ott lóhátról következendő katonai szellemű szónoklattal üdvözlé a' fenséges vendégeket:

**Fenséges császári királyi örökös főherczeg,
országunk melyen tisztelt nádora, a' mi legkegyelmesebb grófunk és főbiránk!**

A' hadi és polgári pályán a' király és haza szolgálatában érdemkoszoruzott jászún ösöknök itt vezéreltem alatt egybesereglett méltó unokai nevekben üdvözlöm császári királyi főherczegségedet.

Kik, lóra kelve, örömteljes kebellet vetelkedve törekednek fenségednek, mint felszázados grófjoknak és főbirájoknak, bajnok őseik szentesített szokása szerinti elfogadására.

Fenséges főherczeg! a' jász és két kún testvéremzet velünk együtt szívszakadva várta ezen közörömmel teljes nagy napunk felviradtát, melyen, mint kiváltságának százados ünnepén, fenségedet nemcsak mint felszázados grófját és főbiráját, de egyszers-

mind ősei vérével szerzett polgári alkotmányának védangyalát, ezen hármás kis hon jólete és szebb jövődjé lelkes és buzgó előmozdítóját, anyavárosában mint közörömenek főtárgyát és részesét üdvözlheti és tisztelheti.

A' bekesség anygala hozta közibünk fenségedet; leirhatatlan azon közöröm és megelegedés, melly a' szinmutatást nem ismerő jó és bekés jászkún polgároknak homlokain olvasható, és örömet rebegő ajkaik nyilván hirdetnek; majd ha az ezereket haladó egybesereglett jászai és kunjai közé érkezend fenséged, tekintse csak kegyesen kissé széjjel magát: benső megelegedéssel tapasztalandja, hogy a' nemzet szeplőtelen szeretet, tisztelet és bizodalom tiszta és szent erzetével hódol és tönjenez császári kiralyi főherczegségnek.

És lelkének egyedüli őszinte vágya nem más, mint a' nemzetek jövődjé felett örködő isteni gondviseléstől esdekelve azt megnyerni, hogy fenségedet a' magyar nemzet és szerette kis házánk boldogítására számos evekig eltesse!

Mellyre eő fensége, a' szép rendben álló sereget szüntelen mosolylyal szemlélve, rövid szavakban tudatá megelegedését. Bevégezvén az üdvözlést, a' sereg vezére a' rendben állott csapatához visszanyargall, és vezérlete alatt négyes sorban zene mellett utnak irditá, mindenik kerületi kapitány a' maga csapatja előtt lovagolván. A' banderiumot követte eő fensége kocsija, mellyet kötfelől az egyenruhás 12 lovag ifjak vettek körül, a' 13-ik a' hintó előtt lovagolván. Eő fensége hintaja után a' többi kiseretében eddig jött kocsik, itt még számos kocsik és lovagok csatlakoztak a' diszmenethez, olyanok, kik csak látni vágyásból jöttek ki; a' menetet azon 24 lovasok zárák be, kik a' felsőszentgyörgyi határtól, a' csenbiztos vezérlete alatt, Cserőig előlovagoltak. Illy renddel, folytonos zene mellett, csendes lépéssel haladott előre a' fenséges vendég Berény városa felé.

Mig ezek kívül így történtek, ő fenségek megérkezését hirdető mozsarak durrogásai és a' kíváncsi ki- 's beszáguldozó

lovagok tudósításai felriaszták az egész várost, — a' katonaság azonnal rendbe állott és a' tért, melyet elfoglalt, egészen kitisztítá úgy, hogy a' kerületi háztól a' köhídon felállított diadalkapuig igen tágas tér üresen állott. Mindenünnen toladott elő a' sokaság, az örömjaj rendkívül növekedett, — a' város végén fenálló diadalkaputól a' kerületi házig, az ugynevezett kovács-utcza, el volt öntve az előre hátra tolongó kíváncsi néptömeggel. Midőn a' diszmenet a' szőlők közül a' város felé a' gyepre ért, a' zajos örömkialtozások és éljenezések elkezdődtek, — nem ismert édes borzadás futotta el sokaknak tagjait, kik illy pompát még nem láttak, nem is képzeltek. Az örömhangozások és éljenezések a' hosszú kovács-utczán keresztül a' hídon levő diadalkapuig kísérek a' fenséges vendégeket. Itt midőn a' kanyarulatán álló pompás iv alatt a' dandársereg vezére a' hidra fellépetett, 's utána a' zene szívemelő indulóval mintegy csalogatá fel a' hídon egymásután nyargalni vágyó nyugtalan 's ide 's tova tipogó paripákat, és a' sereg a' katonaság által elzárt tágas üres téren egymás ellenében két sorba állott, 's utána a' fenséges vendégek hintaja az iv alatt, mint a' hasadékon keresztül lövellő nap sugára, a' hidra felpattant, minden zaj megszűnt, néma csend lön, 's tiszteletszülte bámulás lépé meg a' számlálhatatlan nézőket, melyet azután a' téren felkészített mozsarak durrogásai felbeszakasztottak; — a' tért környékező, 's már ide, mint gyűlpontra, összetódult sokaság zajos kifakadásai 's éljenezései szinte a' mozsarak durrogásait elnémiták, a' régi városháza hosszan nyúló kökerítése egész vonalában a' tisztességnem számára felállított nézőhelyről fehér kendők lebegtetése és nőnemi kellemetes hangok hirdeté az örömet, — illy zaj 's éljenezések közt eő fenségök a' kerületi házhoz szerencsésen megérkezvén, a' lépcsőknél a' kocsik megállott — eő fenségök a' kocsiból kiléptek, a' fenséges nádor ugyan a' nádori ezred főtisztje egyenruhájában, az ifju herczeg pedig ugyanazon ezred kadét-ruhában kardosan, 's csákojokat kezökben tartva, a' lépcső alatti, szinte nemzeti színű posztó-

val borított köterületen megállapodtak, — melly alkalommal ezen állomáson eő fensége fogadására rendelt küldöttség szónoka és a' kerületek főjegyzője Bathó Ignác ur a' magyar vendégszeretet őszinte egyszzerű hangjait tolmácsoló következendő beszéddel fogadá a' fenséges vendégeket:

Fenséges császári királyi örökös főherczeg,
Magyarország nádora, legkegyelmesebb gró-
funk és főbiránk!

A' zajos kedv és vidámság hangjai, mellyek fenséged magas személye kíséretében eddig hatottak, tolmácsai a' jászkún keblek azon hódoló és tisztelgő érzelmeinek, mellyeknek kijelentése nekünk is legkellemetesebb kötelességül tétetett.

Nem késünk azért császári királyi főherczegséged e' pillanatbani szerencsés megérkezésén szíves és általános örvendezésünket nyilvánítani, és fenségedet a' legmélyebb alázattal megkérni: hogy üdvhozó itt mulatása alatt nem ugyan magas állásához és fenyves méltóságához mért, hanem esekélységünktől telhető, de a' magyar vendégszeretet és szivesség teljességevel készült alkalmazast kegyesen elfogadni, és mindnyájunkat atyai kegyelmében szüntelen megtartani méltóztatsek.

Mellybe magunkat és kerületeinket ismételve is azon buzgó ohajtással ajánljuk: hogy a' mindenható fenségedet a' köz Magyarhon és atyai kormányától függő kerületeink boldogítására meg sok évegek szerencsesen eltesse. Éljen, eljen, eljen!!!

Mire eő fensége kevés szavakkal és szokott nyájasságával köszönetet monda, 's a' lépcsőkön felindult, de ismét a' hajdant és jelent képező sor közt megállapodott, az aggott polgárok által tartott közönségi czimereket, mellyeken a' közönségek nevei valának olvashatók, szemlélgette; halk lépésekkel végre a' küldöttség kíséretében a' nagy terem előtti térre felérvén, ott eő fenségét az öregek sorában felül és sor végén állott jászberényi birtokos polgár és minden szellem műveltség nélkül egyedül gazdálkodással foglalatoskodó ör

Pap Sándor következő rövid beszéddel nyers hangon üdvözlé:

Fenséges herczeg, legkegyelmesebb grófunk,
biránk és atyánk!

Megöszültünk, mióta kegyelmes atyáskodásod minket 's fiainkat boldogít, most Fenségednek szerencsés láthatásából eredő örömünket és hálatiszteletünket jöttünk áldozni; szívünk Ábelé, de nyelvünk határtalan érdemidhez képest némulni kénytelen. De megtanítjuk unokáinkat, hogy halhatatlan nevedet áldják, és velünk együtt dicsőségédert imádkozzanak. Éljen a' mi fenséges atyánk!!!

Ezután pedig a' másik sorban szinte végen álló Taczman Kriska leánya fehér koszorut nyujta által eő fenségének, és a' következő érzékeny hangokat rebegé:

Fenséges jó atyánk, vedangyalunk!

A' jász leánykák öröm-hálafüzte koszorúeskával üdvözlék fenségedet, — fehér ez, mint fenségednek a' jászok és kúnok boldogítása ejjeli 's nappali gondjaitól megöszült hófehersegü hajfürtei; — azért e' hálakoszorút fenségednek e' kisdéd kezem szívesen nyujtja. Nemde, fenséged kegyes ezt elfogadni? — Most már koszoru nincs ugyan kezemben, de szívem itt dobog ám, — ugy-e, leánya társaim! dobog a' ti szívetek is? Telve örömmel mondjátok hát, kisdéd kezeiteket velem együtt az éghez emelve mondjátok: Isten eltesd! számtalan évekig fenséges atyánkat, fenséges élete párjával, a' mi jó édes anyánkkal együtt! — Éljenek, éljenek, éljenek fenségetek!

Miután eő fenségek a' szállásul rendelt szobákba a' kísérők által, a' már akkor a' kerületi ház felső teremébe összegyült főbb ragu külső vendégek, egyházi, világi 's katonai méltóságok közt, bevezettettek: nádor eő fensége a' szobából mindjárt a' terembe kijött, és az ott levő méltóságok udvarlását elfogadá 's velök beszélgetett.

Csak hamar a' dandársereg vezére is udvarolt a' fensé-

ges nádornál, további parancsát kikérendő, — minck az lön következése, hogy eő fensége a' már ekkor a' kerületi ház előtt kettős sorral rendbe állított sereget megszemlélni mel-
tőztatott, a' mikor ott némellyeket magyarul szólita meg 's
velek beszédbe eredni kegyes volt; kívül az éljenzések zajos
hangjai, a' zene és mozsarak durrogásai szüntelen hirdetek a'
nagy szerencsét.

Ez alatt eő fenségök szobáikhoz nappali őrségre, ma-
gának eő fenségének nyilvánított akaratjához képest, mellözve
az e' végre is ide beszállított katonaságot, a' kíséretében tisz-
telgő egyenruhás jászkún ifjak közül kettő, egymást időnkint
felváltva rendeltettek, az éjjeli őrség egészen mellőztetvén.
— Annyira meg volt a' jászkún népnek irántai hűsége- és ra-
gaszkodásában bizakodva: hogy magas személyét közöttök
egészen bátorságositva találá.

Mindezek után eő fenségénél a' kerületi ház nagy tere-
mében ebéd kezdődött, hová a' kerületek öt kapitányai is hi-
vatalosak valának.

Ebéd után kevés idő múlva kezdődtek a' tisztelgő udvar-
lasok a' felső teremben. — Először is a' kerületek nádori fő-
kapitánya, királyi tanácsos Szluha Imre ur eő nagysága, mutatta
be eő fenségének a' kerületek tisztí karát és közönségck kép-
viselőit következő ajánló 's hódoló szónoklattal:

Fenséges császári királyi örökös főherczeg,
országunk mélyen tisztelt nádora, legkegyel-
mesebb grófunk és főbiránk!

Forrón ohajtott szerencsés megerkezése császári királyi fő-
herczegségednek édes örömmel tölti be a' hármas kerületek tisztí-
kara és a' nemzet képviselői sziveit, kik a' legmélyebb alázattal
jelennek meg e' nagy napon, fenséged kegyes színe előtt hódoló
mely tiszteletöket bemutatni, és fenségednek, mint imádvá sze-
retett felszázados grófjok- és főbirájoknak anyavárosukba lett sze-
rencsés megerkezésen őszinte örömömledezesöket nyilvánítani; —
fogadja fenséged színmutatást nem ismerő igaz hűveinek és enge-

delmes flainak szokott kegyességgel üdvözlésöket, kik szívszakadva és gyenged fiui erzessel könyörgünk, hogy minket, polgártársainkkal egyetemben, eddig is bő mertékben tapasztalt atyai kegyelmeiben továbbra is megtartani, hathatós pártfogásával gyamolítani kegyeskedjek, kik imádvá, esdekelve kérni meg nem szününk a' magyarok istenét, hogy császári királyi főherczegségednek a' közjö előmozdítására szentelt becses életét, hármas kis hazánk virágoztatására, számos évekre terjessze.

Mellyre eő fensége a' tiszti kar iránti megelegetését tanusító rövid felelettel válaszolt, 's ezután felszólítá a' nádori főkapitányt, hogy a' jelenlevöket személyesen mutassa be, — mi megtörtént, a' tisztikar és közönségek eő fenségének személyesen 's névszerint bemutatattak. — A' kerületek után udvaroltak Jászberény városa tanácsa és polgárai, kiknek szónoka, helybeli lelkész és apát főtisztelendő Stipula József ur, következő beszéddel üdvözlé ő fenségét:

**Fenséges császári királyi örökös főherczeg,
országunk nádora, legkegyelmesebb grófunk
és főbiránk!**

Jászberény városának tanácsa 's polgárai velem, méltatlan lelki pasztorjokkal, együtt szerencsések több mint 18 ezer polgártársaiknak mélyseges hódolatát fenséged előtt bemutatni; felejtethetlen lesz városunk minden polgárai előtt ez áldott nap, melly fenségedet, ohajtva ohajtott vedangyalát a' jászokun nemzetnek, városunk keblebe szerencsésen vezertette; e' felett örömünk határtalan, buzgó fohászunk összehangzó, mellyel városunkat, magunkat, városunk minden polgárait fenségednek magas kegyelmébe ajánlva, egy szívvel lélekkel hangoztatjuk; eljen, eljen, számtalan évekig eljen fenséged!"

Ezután főtisztelendő apát, alesperes és jászberényi iskolák igazgatója következő szónoklat mellett mutatta be a' jászkerületi lelkészeket és a' jászberényi tanoda nemzeti 's egyéb iskolák tanítókarát:

Fenséges császári királyi örökös főherczeg,
országunk nádora, legkegyelmesebb grófunk
és főbiránk!

A' jászkerület 11 közönségeiben lelki pásztori hivatalt viselő,
's így szent hivataluknál fogva a' népnevelésben fáradozó egyháziak,
és e' szabad város 12 iskoláiban a' haza reményei, a' szülők leg-
drágább kincsei oktatásában foglalatосkodó tanítói kar melyseges
hódolatával vagyok szerencsés fenségedet üdvözölni; keblünk határt
nem ismer az örömben, melyet az egek ura fenséged szerencsés
megérkezésével áraszt reánk; mi azonban készek vagyunk e' nagy
örömünket több mint 60 ezerre menő jászhiveinkkel, több mint öt-
ezer iskolás nevendékeinkkel megosztani, hírül viendők, mint let-
tünk szerencsések látni, üdvözleni a' jászok-kúnok hatalmas vedan-
gyalát itt Jászberényben; most keblünk legszentebb érzelmét kö-
vetve, midőn magunkat hiveinkkel, iskolás nevendékeinkkel együtt
fenséged magas kegyelmebe ajánlanánk, összehangzó lelkesedéssel
ohajtjuk: éljen, éljen, számtalan évekig éljen fenséged! —

Ezek után az ünnepélyre megjelent nemes megyék, káp-
talanok, a' dunamelléki és tiszántúli egyházi kerület küldöttei,
's több mások — kik egyszersmind nádori főkapitány urnál is
megtettek tisztelgő látogatásukat — udvaroltak.

A' tisztelgések végeztével eő fensége, gróf Zichy Albert
kamarás kíséretében, sétálni indult, mely alkalommal szép volt
látni azon ovakodó hódolatot, melyel ő fenségét a' nép ki-
sérte, — vágyva vágyott mindenik eő fenségét közelebről
látni, mégis a' határtalan tisztelet őket illő távolságban tar-
tóztatá, 's ha közülök valamelyik történetesen, a' vágytól
kábulva, az illendőségről felejtkezett, az értelmesbek a' túl-
buzgókat rendre utasíták; ekkor is a' folyvást kitörő öröm
hangulatai kitüntetéek azon tiszta és őszinte vonzalmat, mely-
lyel a' jász-kún nép szinte ötven éves grófja, birája, 's lehet
mondani, inkább jöltevő atyja iránt viseltetik.

Az ifju herczeg is, nevelője és jászkerületi kapitány
Vágó Ignác ur kíséretében, a' város nevezetesebb részeit

meglátogatá, a' sétatereken megjelent sőt; némelly magánosok jobb izlesü kertjeit látogatására is méltatá, mindenütt kimelő tisztelettel kísértetve.

E' napon a' délutáni órák az ünnepre összcserglett külsőknek ismerőseik 's egyéb tekintelben érdekesebb tárgyak 's a' vidék látogatására használtattak, — Jászberény városa ekkor olly társalgási élénkséget mutatott, millyet Magyarhonban Pesten kívül sehol fel nem találhatni; a' nádor lakának téréen a' zenekarok egymást válták fel, a' vigság minden zugban hangos zajjal tört ki, kedvezett maga a' különben tekintetnek hódoló elem is: — a' fenséges nádornak Budáról lett megindulása után az ünnepélyt megelőző napokban sok alkalmatlanságot és hátramaradást okozó fellegek a' jászkún égről egészen elvonultak, — a' szél, melly talán még akkor járását be nem végzé, mintegy erőltetve szünni látszatott, szóval: mintha a' Jászkünság fenséges grófjának tiszteletére alkura lépett volna a' természettel, — az ünnepélyhez igen szükséges kellemetes időjárás állott elő.

Estve a' város belső térének ünnepélyes kivilágítása mulattatta a' vendégeket, — ezt látni szép volt: a' teljes fényben ragyogó hold daczolni látszott a' mesterkézzel előtremertelt világossággal, — de mind hiába! a' temérdek lámpák, mellyek a' kivilágított téréen fényt adtak, nem engedtek a' hold fényének. A' nagy téréen ép e' végre készült pompás alaku 's felírásokkal ellátott magas oszlop, a' köhid végén felállított diadalív, a' torony, paplak 's ennek vonalában levő szobrok, kápolna 's egész kökerítés, az iskolák és régi városház-udvar kerítése csillagözönben láttattak; — a' térről, mint a' kivilágítás főpontjától, különbféle színű és alaku lámpák mintegy utmutatóul szolgáltak a' város más részeiben kivilágításokra; illy lámpák vezettek az ugy nevezett József kertébe, mellyben eő fenségének tiszteletére 's annak emlékére, hogy 1797-ik évben a' jászokat meglátogatá, felállított fehér márvány-oszlop, és a' kert kapuja különbféle, a' történet- és tárgyhoz alkalmazott felírásokkal fényesen kivilágítva voltak; innen a'

lámpák a' látni vágyót a' Zagyva folyó szélén — mellynek tukrében a' hold, mint e' nemzeti örömnök tanuja, magát ünnepeles színben mutogatá — a' szentferencziek zárdája téréni sétat helyhez vezeté; itt a' sétat helyt körülövedző fásorompó ilyen lámpákkal fel volt ékesítve, maga azonban ez ünnepeles hely — hol a' hajdankor nyomorainak gyászos emléke, a' török dülások idejében elhullott honfiak 's vitézek temérdek csontmaradványait fedő sirdomb keserű visszaemlekezést szül — szándékosan homályban hagyatott, 's csak a' fák sűrű lombjai közt általható hold sugára vetett olykor fényt a' gyász helyre. Jászberény városa közházánáli kivilágítás mégis legmeglepőbb volt: ennek felső emeletén levő nagy ablakokban Mária Terézia királynőnek életnagyságu 's pompás festésű képe, az ausztriai ház, Magyarország, a' jász kerület közös és a' jász kerület minden közönségeinek különös czimereik, a' czimert magyarázó iratokkal 's jeles mondákkal, valának kivilágítva. Szinte éjfélt után két óráig forrongott a' kíváncsi néptömeg az utcákon a' nélkül, hogy e' napot a' rendtelenség legkevesebbé is belyegezhetné; a' lámpák fénye lassanként kifogyott, 's azzal a' nézők is nyugalomra menvén, a' városban néma csend foglalt helyet. —

Május 20-án, mint az ünnepelelyre rendelt határnapon, ragyogó ünnepies fényben kelt föl a' nap a' jász-kúnok egén; ünnepe volt ez, millyet még Magyarhonban nép nem látott, — 's erre a' jászberényi nép már előbb egyházi szónoki székéből figyelmeztetve levén, minden munkát megszüntetett. Reggeli 9 órakor a' harangozás tudatá, hogy az ünnepelely isten imádásával és hálával kezdődik: csak hamar iszonyu néptömeg gyült a' templom térére, oda gyülekezett a' dandársereg is, melly legottan a' kerületi háztól a' templomig kettős sorban zárvo-nalt képezett. Az ünnepelelyre megjelent nagyméltóságok 's egyéb uri vendégek, a' kerületi tisztikar és közönségek képviselői eő fensége szállásán, a' kerületek háza nagy teremébe, az ünnepe fényét nevelő pompás diszruhákban, gyültek össze, 's harmadik harangszóra az összegyült tisztosbek diszkoszo-

rúja, a' kerületek nádori főkapitányának vezérlete alatt a' dandársereg által képezett tágas vonal közt, ünnepies renddel ment a' templomba, hol a' szent mise-áldozatot méltóságos Sági Sággy Mihály választott novi püspök, boldogságos szüz Mária almadi apátja, a' vácsi székes egyház nagy prépostja, püspöki helyettes és ez ünnepélyre a' vácsi káptalan egyik küldöttje mutatá be a' mindenhatónak, melly alatt a' pesti vakok intézetéből e' végre kihozott nevendékek énekeltek; mise részein a' templom téréen kirakott mozsarakkal tétettek üdvözlő lövések, 's az alatt a' dandársereg is lóháton tisztelgő sorban állott, — mise végén az ünnepélyre készített és kinyomatva a' népnek is kiosztott itt olvasható ének, a' nép összes zenge-dezése mellett, különös érzésre olvasztá a' kebleket:

HYMNUSZ

A' JÁ SZOK 'S KÚ NOK'

SZÁZADOS ÜNNEPÉRE.

Nota: Bemegyek szent templomomba.

Isten! áldd meg nemzetünket,
 Isten! áldd meg a' Királyt,
 Béke közt tarts meg bennünket,
 Távoztasd a' bel-viszályt:
 Szeretet fúzzön egymáshoz;
 Hűség kössön a' Hazához.
 Szent hit láncza Egyházunkhoz,
 Hódolat Királyunkhoz.

Nagy Isten! add: hogy Apáink'
 Százados birtokában
 Áldhassanak unokáink
 Sok száz év' lefolytában;
 Öseinknek szabadságát,
 Jogainknak igazságát
 Hirdesse törvény' szent szava,
 Védje a' király 's Haza.

És ki hosszas ötven évbe'
 Szeliden kormányozott,
 Kit övének körebe
 Szazados ünnep hozott,
 Ki atyáskodva ügyel ránk:
 J ó z s e f, Nádorunk 's Főbiránk'
 Élten lengjen áldás 's béke,
 Legyen áldott emléke!!

E. F.

Az áldozat végeztével főtisztelendő Stipula József, szent György-vitéz és vértanú, szerencsi apátja, jászberényi kerületi alesperes, azon város lelkésze, és ottani tanoda és nemzeti iskolák igazgatója, az ünnepélyhez alkalmazott következő beszédet mondott szokott szónoklati jeles lelkesedéssel az egyházi szónoki székéből:

Áldjátok a' mennynek istenét, és minden élők előtt hálát adjatok neki.

Áldjátok az istent, és beszéljétek meg minden ő csudálatos dolgait. Tob. könyv. 12 r. 6. és 20 vv.

Ha a' készséggel az erő, az igyekezettel együtt járna a' lehetőség, — ha a' jó szándéknak mindenkor kívánt fogantatja volna: majd csaknem bátran ígérhetném, legalább magamnak, hogy a' mint örömnepünk díszet kegyes jelenletével nevelő e' fenyves gyülekezet magasztos várakozásának hábar lankadtan megfelelni, úgy az öröm-hálaünnepet szentelő dicső jászokun nemzet buzgó kívánatának is, hábar faradtan, eleget tenni képes leendek; de a' mennyire engemet e' reményemben csekélységemnek nyilvánosága megaláz, elannyira bátorit azon édes tudat, hogy a' hol nagy és határtalan az öröm, ugyanott a' jó szándékot méltánylani hajlando kegyesség szives, még pedig nagyon is szives minden hiány-, minden fogyatkozásról elfelejtkezni. Megkísértem azért batorodott lelkesedéssel magasztos 's ritka szerencsével áldatott jelen pályámat, és határtalan örömem lángoló tüzetől ihletve üdvözlöm, a' legmélyesebb hódolattal üdvözlöm százados ünnepünk fenséges díszet, a' jászokun nemzet jólete-, szabadságának már-már 50

évek óta hatalmas védangyalát, nemtőjét, és világszerte tudva levő buzgóságának fenséges példáját angyali buzditáskint tisztelve, sőt ha szabad mondani utánozva és követve: „áldom a' mennynek istenét, a' ki század óta árasztá minden jászkún polgárra legdrágább nemzeti kincsünk-, szabadságunknak malasztos áldásait, édes gyümölcseit.“

De mi szavak hangzottak el illy hirtelen ajkaimról szabadságot emlegetve? hat lehet és vagyon szabadság, mellynek malasztosak áldásai? edesek minden gyümölcsei? — oh, századunk szelleme! nem ok nélkül hangoztatod hát világszerte lármás hőseidnek ajkival e' szózatot: szabadság, arany szabadság! — de ne vakíts, ne szedíts, tulságoskodó korszellem, mézes hangoddal, hiszen vagyon szabadság, mellynek keserűek — mert veszélyt, romlást termők — minden gyümölcsei; vagyon szabadság, melly meg hangzik, mez az ajkakon; de ha kebelre talál, méreg a' szívben, ez megvetést érdemlő; — és hála az egeknek! nem, nem illy átok a' jászkún nemzetnek szabadsága, ez minden jászkún polgárra a' jólétnek áldásait század óta árasztja; azért ugyanez örömnepünket, hálánkat e' drága kincsünk nemtői iránt helyesli, méltányolja; nem is távozom azért százados ünnepünk e' magasztos tárgyától, sőt a' jászkún nemzet szabadságának malasztos áldásait, édes gyümölcseit, mennél rövidebben csak kiszemelve, de szintén szabadságunk áldott nemtői iránt nemzetünk háláját méltányolva és követve, folytatandom szónoklatomat. Isten! az emberi erőtlenséget ápoló kegyelmeknek kimeríthetetlen kútforrása! te, te segelj a' kitűzött tárgynak szerencsés megkísértésére, és méltatlanságomat érdemesítsd legalább e' szent hely becsével, e' magasztos és fényes gyülekezelt kedvező figyelmére.

I. Rész. Vayon szabadság, melly a' korlátlanúság-, függetlenség-, fektelenséggel kész megbarátkozni, kezét fogni, sőt még becses nevét is az emlitem remátkoknak palástul szives odakölcsönözni; az illy szabadság országokat dúlt már, nemzeteket döntött, temetett gyászos sirhalomba. Isten! a' korlátlanúság-, a' függetlenséggel megbarátkozó szabadság- avagy is inkább fektelenkedő szabadoságtól őrizz minden országokat, oltalmazd a' nemzeteket, vedd ez

átoktól édes hazánkat, védj, őrd meg a' jászún nemzetet, jó népet, — hiszen ugyis vagyon e' nemzetnek szabadsága, melyet a' kiralyi kegyelem még az 1745-ik évben szentesite, jogosita; vagyon szabadsága, melyet a' százados áldott tapasztalás jelen öröms' háláünnepünk legtisztább kutforrásává szentele. És méltán, mert a' jászún nemzet szabadságának század óta minden jászún polgárt holdogitók lenenek áldásai. Ugyanis: mi lehet akár-melly nemzetre, akár-melly hon polgáira nézve áldásosb, mint magát olly eszközökkel, olly üdvös intézetekkel ellátni, mely-lyekben a' haza reményei, a' szülek legdrágább kincsei jó nevelés, szellemi lelki képeztetését lehet eszközölni, biztosítani? — és ime az áldott 1745-ik év óta a' szabadságnak lefolyt első századá-ban olly termékenyen gyümölcsözött ezen áldás a' jászún földön, hogy rövidség kedvéért a' 3 rokon kerületeknek csak egyikeről, a' jász kerületről, emlekezve, a' jászkerületeknek 11 közönségei, negyvenegy jól rendezett, ugyanannyi rendes és a' közönségek pénztárából díjazott tanítókkal ellátott iskolákat lettek szerencsések létre hozni, melyekben jelenleg több mint ötezer jász polgárfiak, és nőnövendékek élvezik a' jó nevelésnek áldásait; így vagyon pedig az áldás szeretett kún rokoninknál is, és e' szép áldást a' jászún nemzet áldásos szabadságának köszönheti és köszöni. De

Mi lehet áldásosb szinten akár-melly nemzet 's hon polgáira nézve, mint olly szent hajlékokkal is magát ellátni, melyekben mindenki megadhatja istenének, a' mi az istene? mi lehet boldo-gitóbb, mint olly hajlékokat építtetni, melyekben a' mint a' kisdedek jó nevelésél folytatni, ugy még a' népnevelésnek malasztos munkáját is lehet gyakorlani, divatoztatni? — és ime járja bár meg, ha ki faradságát nem sajnálja, a' jászúnépitette helysegeinket, városainkat: tágas és pompás templomaink, melyek szabadságunk első századjában emelkedtek, jöttek létre, valjon mindenuütt nem fognak-e szemébe tűnni? méltassa aztán bárki templomaink egy-házi szolgálóinak fáradozásait figyelmere: valjon arról, hogy e' szent hajlékokban csakugyan eszközöltetik a' népnevelés, öntapasztalása nem fogja-e meggyőzni? hiszen a' hol a' nép mintegy keznel fogva vezetetik az istennel való ismeretsegre, a' lelkieknek keresesére, —

a' hol atyailag edesgettetik az erények megkedvelése gyakorlására, a' hol mintegy szünet nélkül ehresztik az embert elajlasító erkösetelensegek, vetkek megvetése- 's elkerülésére: lehetetlen ott a' népnevelés malasztos áldásának nem letezni, -- az említett javak pedig, a' mint tanító intézeteink-, ugy templomainkból is áradozó edes gyümölcsök, mellyeket szabadságunk lefolyt első százada lett szerencsés a' jászok polgárok számára megtermeni.

Ugyde valjon a' hol készek, mint hallánk, a' szellemi, lelki jólétnek áldásos kultúrái, lett-e csakugyan képes a' nemzet azokból áldást, boldogító áldást meríteni? képesek lettek-e a' jászok polgárok, legdrágább kincsök edes gyümölcseit szellemileg élvezni? Oh, igen is, mert, hála az egeknek! szembetűnőleg emelkedett a' szellemekben a' jászok nép, szaporodtak és szaporodnak neveltebb jászok egyeneink, sokasodtak, sokasodnak a' szép tudományoknak kedvelői, barátjai, avatottjai, — áldást hozott tehát század óta nemzeti kincsünk, szabadságunk, a' jászok polgárokra, elkészítvén a' szellemi 's lelki jólétnek áldásos kultúráit, ki is osztván kinekkinek edes gyümölcseit.

De talán a' kiknél a' szabadság első százada szellemileg illy boldogítólag gyümölcsözött, azoknál elmaradt az anyagiakban való jólét 's boldogulás? és ez a' lefolyt századnak nagy hiánya? oh, nincs, nincs helye nálunk e' hiálynak, mert a' hol század óta tudja minden jászok polgár, hogy a' mije csak vagyon ingó és ingatlan javaiból, az mind övé, mint edes tulajdona, jogosított örökös birtoka, — a' hol század óta tudja minden jászok polgár, hogy a' mit épít, javít, szerez es vesz, az még sirba szállta után is öröksegekpen száll es marad utódaira: ugyan nincsen-e ott hathatós jötevé forrás az anyagiakban való boldogulásra? ... a' hol a' köz es még osztatlan földekről, pusztákról minden jászok polgár jog szerint mondhatja, es pedig század óta!: edes mindnyájunké, — a' hol század óta nemcsak a' törzsökös jászok, de még a' később honosult jövevény is részt vesz az osztatlan puszták használatában, — a' hol a' közterhek, a' közadózás értékbirtok után vettetik ki minden jászok polgárokra: anyagi áldást nem hoz-e ott a' hasznok es terhek illy igazságos felosztása? — a' hol minden jászok

polgár, csak nevelve, képezve legyen, század óta számolhatott, a' mint jelenleg is számolhat, mind a' közönségeknél az előljárói, de még hármás kerületeinknél is a' legszebb, legelőkelőbb tisztcségekre, hivatalokra: nincs-e ott minden jászkún polgár előtt az anyagiakban való jobblétre vezető ut tárva-nyitva? — mindezek pedig nemzeti kincsünknek, szabadságunknak áldásai, édes gyümölcssei; csakhogy az a' kérdés: valjon az említettem édes gyümölcsöket anyagilag a' jászkún polgárok század óta kellőleg élveztek-e?

Oh, nézzen körül a' jószívű utas jászkún földeinken, nem fogja-e észrevenni, mint csinosultak a' jászok kunok lakhelyei, városai! nem fognak-e figyelmet nyerni napról napra miveltebb földei? — a' mesteremberek száma helysegeink-, városainkban nagy és naponként nevededő, — csinosbak a' kezművek, mint hajdan voltak, a' jászkún helysegek is többnyire már városok, — mindezekkel tanusítva, hogy a' mint szellemileg, úgy anyagilag is a' jászkún nemzet szabadságának század óta csakugyan malasztosak áldásai, edesek minden gyümölcssei.

Örülj azért és örvendj, jászkún polgár, nemzeti nagy kincsedet, szabadságot, becsüld mindenkor nagyra. Ime, te század óta élvezed már szabadságodnak azon áldott gyümölcsseit, mellyekkel csak a' XIX-ik század mult és most folyó tizedében alkotott új törvényzikkeink kedvezése kívánja a' nagy haza adózó fiait boldogítani, utat nyitván a' földbirtok megváltására, es kepesseget engedvén az adózók fiainak is a' törvényzikkben elsorolt hivatalokra.

Élvezd azért szabadságodnak áldásait, mert csak így tudhatod, milly edesek ennek minden gyümölcssei, — de soha se felejtse el, milly igen méltók szabadságodnak áldott nemtői örökös nemzeti háládra!

II. Rész. A' jó és nemes szívnek a' mint legkedvesebb, úgy legszentebb kötelessége a' jótetemenyeknek meghalálása, a' jótévők iránti örökös hála, — azért alig hangzottak el ajakiról egy vedangyálnak az agg és ifju Tóbiás előtt e' buzdító szavai: „áldjátok a' mennyeinek istenét, és minden elők előtt hálát adjatok neki,“ földre borult azonnal a' jó, nemesszívű, jámbor, az évek terhetől már-már

görnyedező Tóbiás fiával, háza népével együtt hálálván, köszönvén istennek reájok árasztott jótetemenyeit.

Igy a' jó és nemesszívü jászkún polgárok is — kiknek jellemi tulajdonuk, a' jótetemenyekről, a' jöltevőkről soha meg nem felejtkezni, sőt azoknak meg emlékezetöket is áldásban tartani — alig láták az áldott 1745-ik évnek százados társát, e' folyó 1845-ik esztendőöt, felderülni, nem várván angyali buzdításra, keblök nem birt hálájok lángoló tüzevel, fel-fellobbant ez, és a' mindennapi hálát pompásb, ünnepiesb alakba öltöztetve, egy szivvel lélekkel ime minden jászkún polgár örömhála-ünnepet tart és szentel ama dicső jötevői, nemtői üdvözlésére, kiknek köszönheti és köszöni nemzeti legdrágább kincsét, áldásos szabadságát, — oh! dicséretes és követést érdemlő szep példája a' nemzeti hálának!! De valjon, dicső jászkún nemzet! kiket illet nemzeti hálád? kik legyenek nemzeti kincsed-, szabadságodnak dicső nemtői, kerdenem és tudnom ugyan szabad-e? Isten! Király! Haza! e' szentséges, e' felséges, ez édes nevekben azokat, kiknek szentelve van hála-ünneped, emlitettem-e? oh, igen is, jászkún nemzet, ugy-e, isten a' te legfőbb, legnagyobb jötevőd, 's így hálád ugy-e mindenek előtt istennek van szentelve? — és méltán, mert minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felül vagon, alászállván a' világosságnak atyjától; így tanit szent Jakab apostol *) és méltán; mert mid vagon, a' mit nem vettél (istentől) és ha vetted, mit dicsekszel, mintha nem vettél volna? így irt szent Pál **) —. Azért méltán ragyognak a' napi rend soraiban is e' jeles szavak: május 20-kán, mint is a' százados ünnep tartására kitüzött határnapon, reggeli kilenczedfel órakor isteni tisztelet és szónoklat a' parochialis szent egyházban, eö császári királyi főherczegségének a' felállított banderium diszes sora közötti ünnepies odavezetésevel; azért méltán sieténk mi is mindnyájan hálaünnepünk e' reggelen mindenek előtt e' szent helyre, mert hálánk zsengeje istenünké, kinek csakugyan ama szent oltárnál buzgólkodott az urnak főpapja, a' kegyes Áron,

*) Szent Jakab ap. lev. 1. r. 17. v.

**) A' Kor. 1. lev. 4. r. 7. v.

a' szentek szentjét , a' makula nélkül való bárányt hálaáldozatul bemutatni.

De valjon isten iránti hálánk ma és épen e' szent helyen be fog-e örökre végződni? oh , távol legyen! folytatjuk mi, nemde, míg élünk, isten iránti hálánkat, — mi istenünkről, mint legfőbb, legnagyobb jötevőnkről, soha , de soha sem fogunk megfejtkezni, törvénye szent lesz előttünk , és törvényének e' két legnagyobb parancsolatjából: szeressed istenedet, szeressed felebarátodat, fogjuk naponkenti halakoszorúnkat füzögetni, ezt istennek feláldozni, mint hálánk legáldottabb ajándékát.

Hát isten után kit üdvözlünk hálánk ünnepével? a' királyt ugy-e? méltán; mert kinek köszönheted, te dicső jászkún nemzet, isten után kiváltási szabadságodat, e' nemzeti legdrágább kincsedet? nemde a' soha sem felejtendő áldott királynő Mária Terézia határtalan kegyelmének? *) Oh , dicső királynő! Mária Terézia! vajha királyi trónod zsámolyához vihetnénk most legforróbb hálánkat e' százados nagy ünnepünkön! de el-, eltüntel te hiv jobbágyaid földi lakhelyeről, csak dicső koporsódat, ebben felséges áldott poraidat tisztelhetjük még legmelyesegesebb hódolatu hálánk hervadhatatlan koszorújával, — legyen hát üdv, legyen örök üdv dicső lelkednek, legyen béke áldott poraidnak, — ime, elfelejthetlen nemtője, felséges megadója a' jászok-kúnok kiváltási szabadságának, könyeink cseppeit, mint hálánk legtisztább gyöngyeit, hintjük el királyi sirhalmód körül, és könyeink záporát csak az egy szünteti, hogy nem, nem tüntel el, felséges asszonyunk, nagy kegyességű jó királynecnk, örökre földünkéről, sőt elsz, mind e' napig is elsz felséges, fenséges unokáidban, elsz dicsősegesen uralkodó, vagyis nem annyira uralkodó, mint inkább atyáskodva országló jó királyunk V-ik Ferdinándban, kinek királyi kegyelme e' folyó századunk mult tizedében uj törvényezikkel szentesíté nagy királynő töled nyert, a' vámdíjtól mentesítő jogát a' jászkún nemzetnek. **) Lengje hát körül, határtalan kegyességű jó királyunk, lengje körül királyi trónodat is nemzeti legforróbb hálánk, es legyen

*) Május 6-án 1745-ik év.

**) Kiváltságos levél 2-ik cikke 1745-ik év május 6-án.

szabad trónod zsúmoljánál megvallanunk : hogy a' jászoknál halni is kész felséges jó királyunkért, — most azonban halaimánk ez : Isten eltesd számtalan évekig jó királyunkat, atyáskodó ország-lásával boldogítsd, egek ura, mincl tovább édes hazánkat! hadd érezze minden magyar, hadd tapasztalja a' jászoknál nemzet, hogy csakugyan nem tűnt el örökre a' nagy és hatalmas királynő, Mária Terezia, sőt el a' mint felséges, ugy szintén felséges unokáiban, mind e' napig is el, és pedig a' jászoknál nemzet boldogítására is el felséges unokája, József nádorunk-, grófunk-, bíráinkban is, már-már 50 év óta árasztván e' hatalmas védangyal által királyi kegyelméből nyert szabadságunknak áldásait hajdan kedvelt jászoknáljaira. Felső unokája nagy királynénknak, örömhála-ünnepeink felsőnek is van tehát szentelve, — áldásos 50 évekből fűzött halakozorúnkat felső atyáskodása készítette, számtalan jótetemenyeinek a' jászoknál nemzetre árasztott gyöngyeivel ekesítve, . . e' drága gyöngyök fognak ragyogni a' jászoknál földön; ezek az ötven évek — isten, adj még számos évet is ezekhez! — örökítendik áldásban felső emlékezetét; ezek, ezek az áldásos 50 évek fogják a' jászoknál legkésőbbi unokáikkal is tudatni, hogy a' mint felső Mária Terezia alapítója, nemtője, ugy felső József, háttartalan kegyelmű grófunk és bíránk, hatalmas védangyala lett a' jászoknál nemzet szabadságának. — Isten! áldd meg hát felső védangyalunkat, Józsefet! számtalan évekig eltesd szabadságunk e' hatalmas nemtőjét, és míg e' világ áll, legyen mindenkor virágzásban felső háza!

Most már a' haza tart számot nemzeti hálaikra; és méltán, mert hol vagyon, jászoknál polgárok, a' ti lakhelyetek, a' ti hajlékto? nemde az édes haza kebleben? — hol rejteneznek a' titeket boldogítható, boldogító áldások édes gyümölcsei? nemde a' kedves haza kebleben? — itt, itt eltek és elnek ama nagy, ama jeles és dicső honfiak, kiknek, mint nemzeti legdrágább kincsünk, szabadságunk hatalmas védangyalinak, pártolóinknak áldásban vagyon a' jászoknál földön, és áldásban leszen is örök dicső nevek, emlékezetök, — itt, itt az édes hazában, ennek anyai áldott kebleben eltek, dicső jászoknál nemzet, nemde? áldott és atyáid is, kik izzadva,

faradozva, értéköket, tehetségöket feláldozva nyertek meg kiváltsági szabadságunkat unokáinknak inkább, mint önmagoknak boldogításunkra, — itt, itt az áldott haza kebleben nyugszanak nemde, pormaradványai is azon ős atyáknak, kiknek e' szent helyen tegnap istenhez emelkedett buzgó imánkkal, e' templomban lelkeikért bemutatott engesztelő áldozatunkkal ohajtánk legforróbb hálánk adóját lefizetni? — ugyan lehetne-e hát a' jötevő édes anyáról, az édes hazáról a' honfiaknak megfejtkezni? illenek-e a' hon fiainak a' hazában élni, de a' hazának nem élni? Oh! hiszen még a' csúszó-mászó férgek is élnek hazájokban a' nélkül, hogy elnének, élhetnének hazájoknak, — ugyanis e' szepet, e' dicsőt csak ember, ha áldozni kész, teljesitheti, pedig csak illy móddal lehet a' haza iránt hálaadóvá lenni; elj hát, jászkún polgár, a' hazának, mint jó honfi, — járulj áldozatiddal a' haza oltárához, látni fogod ugyanott dicső nyomait a' jászkún nemzet bokros és nagy áldozatának, mellyek szó nélkül is hirdetik, hogy a' jászkún elt a' hazának is, — de vannak még üres helyek a' hon oltárán, újabb és újabb áldozatokra van hát szüksége a' jó anyának, — boldogítani kíván, de csak azért, hogy jóléte, boldogulása édes gyümölcseit kebleben ápolt fiaival megoszthassa, reájok visszaürassa; mutasd meg hát, dicső jászkún nemzet, és példáddal tanusítsd: hogy a' hazának élni, a' hazának áldozni minden jó honfi legszentebb hálás kötelessége.

De talán hosszash is lett silány beszédem, mint a' drága időkimelés, főkép pedig a' fenyves gyülekezet kegyes türelme, kivánhatta; oh, bocsánat! hiszen a' hol százados az örömhála-ünnep, a' hol száz éveknél lett joguk a' szóló figyelmet követelni, a' hol a' szónok is a' jászkún nemzet drága kincsének, jólétének édes gyümölcseit, a' jászkerület kebleben harmincz év óta lelkipásztorokodva, szerencsés élvezni, 's így buzgó haláljának szent és édes adóját ohajtáná lefizetni, reményem, forró hálám terjedelmes szavait az itt tündöklő kegyesség nem, nem fogja megsokallani, — sietek azonban szónoklatomat bevezetni, és minthogy elbeszelém az urnak csudadolgait, minthogy előhozám a' jászkún nemzetre század óta árasztott jötekményeit, hálánk szent adójával üdvözlem is

nemzeti legdrágább kincsünk, szabadságunk áldott magasztos nemtőjét: ismételve hangoztatom előszózatomat: áldjátok a' mennynek istenét, és minden elők előtt halát adjatok neki. Áldjátok az istent, ti jászkún nemzetnek ősz hajfürtökkel diszeskedő, és az évek terhei alatt már-már laukadozó polgárai, ime, a' titeket illető tiszteletnek karjaival környezlek benneteket, és veletek együtt ballagván az urnak oltárához, meghivom példátok utánzása követésére minden polgártársaitokat, hogy velek együtt mondhassuk el e' hála-
imánkat:

Isten! ime a' buzgó jászkún nép leborul előtted, hálálván, hogy kiváltási szabadságának első századát malasztos áldások közt bevégeznie megengedted, keszen áll számunkra, mint reményljük, az ujuló század, — kérünk, oh, nagy isten! tegedet kérünk, áraszd ebben is reánk kifogyhatatlan áldásidnak mindenkit boldogítható jóteteményeit, éltesd jó királyunkat, boldogítsd áldott kormányával mennel számosb évekig nemzetünket, edes Magyarhazánkat! Isten! éltesd a' fenséges nádort, határtalan kegyességű grófunkat, biránkat is, és tedd mennel dicsőesebbé, míg a' világ áll, a' fenséges uralkodó házat, vedd és őrizd az egyházi és világi előjáróinkat, általok virágoztasd, gyümölcsöztesd a' közjót, általok tedd szerencsesekké, boldogokká az alattvalókat! — áldd meg, egek ura! ünnepélyünk magasztos diszeit is! áldd meg edes Magyarhazánkat, ebben áldd meg, ápold, virágoztasd, boldogítsd, a' világ utolsó napjáig, a' jászkún polgárokat, és add, hogy hármas kerületünk jöletben, boldogságban, rokon népeivel együtt, minden felosztás nélkül legyen, míg ember lakja a' földet, mindenkor egy! Amen.

Vége levén az ájtatosságnak, az ünnepies gyülekezet, azon renddel 's diszmenettel, mellyel a' templomba jött, a' dandárseregből állított zárvonalt közt a' kerületi házhoz visszament, miután a' dandárcsapatok is, előbbi állomásukról kapitányaik vezérlete alatt a' városháza elébe vonulván, négyszegű ünnepies állásba tettek magokat; a' zene folyvást szólt, a' mozsarak durrogtak. A' kerületi ház termébe összegyűlt fenyves gyülekezet is, a' főkapitány ur vezérlete alatt, a' vá-

rosházához ment által. Midőn főkapitány ur a' városházánál tisztelgő négyszegű sorban álló dandársereg által elfoglalt térre beért, „éljen a' mi kedves vezérünk!” szó hallatott, melyet a' dandárseregnek harsány eljenezése követett. A' városházánál a' gyűlés elkezdődött, mellynek fényét leirni nem, csak képzelni lehet. A' városháza teremében közepén, az ajtó ellenében, hol dicső emlékü Mária Terézia királynőnek életnagyságu 's remek festésű képe függött, nádori főkapitány ur, mint a' gyűlés elnöke, — mellette mindkét oldalról a' pazar fényű diszruhas egyházi, világi főméltóságok, megyek követei és a' jászkún kerületi tisztikar tagjai a' több ágakra nyuló asztalnál foglaltak helyet, — a' többi minden rendű és rangu külsők és megyebeliek a' teremtet, annak előtérét és mellékszobákat annyira megtölték, hogy mozdulni alig lehetett; sokáig tartó zaj után csendesség lön, kívül is a' zene és mozsarak elhallgattak, — a' mikor az elnök nádori főkapitány ur, szokott szép modoru hangulattal és ünnepies lelkesedéssel, az ünnepély célját, a' jászkúnoknak hajdankori viszontagságaikat, jelenkori állásukat a' következő szellemű és maga nemében classicus beszéddel érzékenyen lefesté:

Nagyméltóságú fényes gyülekezet, tekintetes
hármaskerületek!

Midőn az egész nagy természetben, a' mindenható isten remek teremtményében, köztapasztalás szerint, az ejjeli sűrű homályt ébresztő és elesztő világosság, a' dermesztő hideget ápolgató melegség, a' borzasztó fekete fellegetek gyönyörködtető napfény a' komor és kopar telet csirasztató tavasz, érlelő nyár, és gyümölcsöző ősz követi, — midőn az egyes ember szívét is hol fagyasztó búbanat, hol kecségtető remény, hol a' kétségbeeséshez közelítő szorongatás, hol végre határt ismerni alig akaró örömerzes lepi el, — igen természetes: hogy a' nemzeti életben is nem egyszer a' magasztos események közé vegyülnek a' kellenetlenek, — a' nagy, dicső és fényes tetteket homályha borítják a' közinsegek és súlyos csapások, — a' polgári jólelet feldőljak gyakorta a' szenedett

nyomoruságok, es mindezeket ismét csaknem feledékenység örve-nyebe sodorja egy újabb lelkes fölemelkedés, nagygyá-alakulás es a' közjónak helyreálltatása. Igaz valóban, a' mit az emberi nemzet történetei minden lépten 's nyomon hirdetnek: hogy zavartalan örömben élni nem halandónak, nem nemzetnek jutott osztályrész.

Regen észrevettek 's tudták ezt figyelmes egyenek es nemzettek. Emlegeti a' scythákról Philarchus, a' thracziaiakról pedig idősebb Plinius: hogy mindegyik e' népek közül naponként esti lefekvés előtt, ha szerencsetlenség nélkül folyt le reájuk nézve a' nap, egy üres nyil-puzdrába, vagy födeles edénybe egy fehér, ha pedig ellenkezöleg, egy fekete kövecskét tett be; 's midön azután eltök a' halál által felbenszakasztott, társaik a' fehér es fekete kövecske-számból iteltek meg pályájuknak boldogságát vagy boldogtalanságát. — Ezektől tértek által Rómába is hajdan a' fehér es fekete kövecskék, söt ugyanott a' fehér es fekete napok — „dies albi et dies atrii“ — meg a' naptárakban is nagy gonddal följegyeztettek, azok fehér kretával, ezek korom szénnel iratván be. — Róma, nemde, hajdan világ ura volt 's mégsem számlálhatott egyedül fehér napokat! — a' fekete napokon Róma búsan elmelkedett es óvatossá lenni tanult, — a' fehér napokból pedig örömkítőrések között uj lelkesedest nyert a' dicsőség koszorújának elnyerhetesére.

Vitéz magyar őseink, midön e' boldog hazát fegyver élével utódaiknak szereztek, dicső es magasztos tetteik által bizonyosan számtalan fehér napokat eldeltek, — azonban maradékaiknak meg kellett ismerkedniök az augsburgi, sajói, várnai es mohácsi fekete napokkal is, hogy annál bölcsebben általlássák: mi által lehet visszaszerezni a' tartós fehér vagyis boldog napokat. Szoros es bomolhatlan egyetértés, pártokra nem szakadás, koronás fejedelem iránti tántorithatatlan jobbágyi hűség, a' kormány iránt viseltető erős bizodalom, a' minden nagyra, igazságosra, dicsőre vezető kész hajlandóság, es annak szilárd általlatása: hogy a' polgári társaság nem egyedül ész, eszme, hanem sokféle műveltségű, indulatu, tehetségű, viszonyu egyenekből összeszövetkezett vegyület — képesek csak kiirtani a' fekete napoknak lankasztó vagy dülő sebeiket —

Illyen elvek mellett történt Kún László magyar király uralkodása alatt, a' jász és kún nemzet részvevő vitezsegevel is, a' márkfeldi híres győzelem, melly által a' habsburgi császári borostyános családnak hatalma, disze, méltósága és századokra kiterjedt tündöklő fene megalapított, — illyen elvek mellett történt Robert Károly magyar király fejedelemsége alatt egyedül a' kún nemzetnek vitezsege által a' felzendült es pártot ütött erdélyi szászoknak lecsillapításuk, — illyen elvek mellett a' magyar jász és kún bajnokság által terjedett ki dicső Nagy Lajos boldog országlása alatt Magyarországnak határa háromfele tengerpart közé, — illyen elvek mellett fejlődtek ki ismét a' jász és kún nemzet összemunkálódásával a' halhatatlan érdemű Hunyady Mátyásnak pompás győzelmei, mellyeket Európával nem annyira Cortesius Sandornak égisz magasztaló latán versei, mint a' hódoló hirnek gyors szárnyai ismertettek meg; — illyen elvek mellett gyult lángra azon példátlan magyar, jász és kún hiveség, melly a' halhatatlan emlékü, dicső és nagy Mária Tereziának veszélylyel fenyegettetett királyi szeket, het szövetséges ellenség daczára, hatalmának, ugy szólván, egész előbbeni kiterjedésében fentartotta. — Vagy talán holmi üres álladalmi eszmék, visszavonások, pártra oszlások, meghasonlások, rothasztó tespedések hozták létre e' nagy történeteket, mellyeket álmelkodva csudál a' világ?! — Bölcsen írú egy boldogabb életre általköltözött magyar tudós ferfiú: „természete renden nagyobb hasznát veszed, meg kinnal a' magyart más nemzeté teszed.“

Voltak tehát, ime mint csak ezekből is kitetszik, a' nagy-lelkü jász és kún nemzet történeteiben is fehér, azaz örömteljes napok; de, fájdalom! e' két rokon nép sem kerülhette ki egészen a' fekete napokat, — midőn t. i. Magyarország a' török háborúnak mintegy állandó tanyája lett, es holmi ellenséges sarczolások es zsarolások miatt a' pénz szüke naponként inkább meg inkább éreztetett, előbb a' szomszéd vármegyék kezdének a' Jászságban es Kúnságban földfoglalásokat tenni, utóbb pedig 1702-ben I. Leopold magyar király a' közügy es szükség tekintetéből kenytelenítetett az egész Jászságot es Kúnságot 500,000 forintert ezüst pénzben a' nemet vitéz rendnek örökös joggal eladni.

Ekkor kezdődött az eddig mindenkor szabad jász és kún népnek, mit maga a' hiteles 1745-ik évi jász és kún jegyzőkönyv hirdet, negyven esztendőös kínos szolgálata, vagyis ekkor tunk fel azon hosszas és gyötrő fekete napok, mellyeknél kártékonyabbak önállású kebleket nem érdekelhettek. — Fájt a' rettentő súlyos csapás mindenkinek, — azonban ennél többet első evekben a' zsibbadott és fásult szivek nem tehetenek — erősödni kellett időjártával a' betegeskedő léleknek, hogy utóbb nagy es dicső tettekre ebredjen.

Részvétellel néztek edes rokonaiknak es bajuk társaiknak illeten helyzetöket a' józanabb gondolkozásu magyarok. — A' szatmári bekekötés ötödik cikkelye es az ennek következesében kiküldetett országos választmány meggyözödesig elhitettek mind a' később uralkodott kegyes magyar királylyal III-ik Károlylyal, mind a' német vitez renddel az eladás káros következeset, a' minek az a' fontos következesmenye lön: hogy a' német vitez rend kesz vala lemondani pénzen vásárlott örökös jogáról, ha neki lefizetett 500,000 forintnyi ezüst tökepenze visszaterítettik, — nemes vala ezen ajánlat, de fölöttebb nehez volt azt az akkori penz szükcsben teljesiteni.

Harmadik Károly király, a' legnemesebb szívü fejedelem, kinek Magyarhazánk olly temérdek sokat köszön, az 1715 : 34. t.cikkben, hogy a' Jászság es Künság bajos állapotján segitene, nagylelküleg magára vállalá a' tökepenz felének letetelet, 's annak másik felet az országtól ohajtotta lefizettetni. — Azonban diadalmas gyözedelmei sokkal nagyobb áldozatokba kerültek, mintsem hogy magasztos szándekát akár ő maga, akár a' nemzet teljesitheto volna; így ismet pangásra jutott a' jász 's kún kérdés mindaddig, mig Pálffy Miklós nádorispánnak közbevetesére a' német vitez rend a' pesti rokkant katonaháznak alapítvány-pénzeiből ki nem elégítettett, 's a' Jászság es két Künság ezen intezetnek biztosításul lefizetésig zálogképen 1731-ben általadatott. Nem javult ez által a' jász-kún nép sorsa, sőt inkább súlyosodott.

De a' kegyes menyiei gondviselés, mellyert kevéssel ezelött langoló halákalat küldöttünk a' magos ég fele, könyörült a' sinlödö

harmas kerületen, bocsájtván közibe olly foganatos elszanást, egyet-
ertést, eltökelest, szilárd akaratot és minden kitelhető hazafiai ál-
dozatra erős készséget, minőt a' kor viszontagságaihoz képest való-
ban óriási tettnek büszken nevezhetünk.

Legyetek áldottak hamvaitokban is, ti nagy férfiak! kik e'
nagy tettet, a' jász és kún nemzet váltságát, okos bátorsággal,
megfeszült eszszel, közegyetértéssel, és olly temérdek penzösszeg-
nek megszereztetésével önertekeitekből vegrehajtottátok, és így a'
fekete gyásznapokat megszüntettétek! — Legyetek áldottak ham-
vaitokban is, ti nagy férfiak! kik egyéb költségeken és kiadásokon
kívül, illy 500,000 forintos áldozat mellett, ugyanakkor a' titeket
ápolgató nagy és szép királynénak uradalmi szeket, halhatatlan em-
lekezetű Pálffy János nádorispán, egyszersmind gróftok 's törvényes
bírótok folszólítására, 1000 ujoncz katona kiállításával védelmez-
tetek. — Legyetek ezerszer meg ezerszer áldottak hamvaitokban
is, ti nagy férfiak, kik az 1751: 25. t. cz. által a' regi jász és kún
szahadságokat visszaszerezni képesek voltatok!

Előttünk szent hely mindegyik sirhant, melly alatt nyugosztok.
Ti tettétek le ujjabb boldogságunknak erős talpkövet, és nektek kö-
szönjük tiszta buzgó szívvvel és erzekeny halával a' mai százados öröm-
ünnepet.

Járult pedig a' váltságához és ennek más terheihez — a' mit
a' később korert nem lehet meg nem említeni — a' jászság 232,750
forinttal, a' Nagy-Kúnság 155,000 fttal, a' Kis-Kúnság 193,150
fttal, — együtt e' három tétel 580,900 flos összegre rüg, és e'
penzmennyiségnek letetele, az 1745ik évben, keletben forgott penz-
mennyiséghez képest, ugyan nem volt-e, mint felebb is érintém,
valóban óriási vállalat! — Az volt igenis, annál inkább, minél
bizonyosabb az, hogy még akkor a' jász és kún rónaságok, a' török
háborúknak dúlásaik miatt, többnyire termeketlen, parlagon heverő
pusztaságok voltak. Számláltak ugyan akkor is, mint most, a' jász
és kún kerületek kebelökben 25 megnépesített helyet, — de vált-
ság idejekor a' hármas kerületekben csak három mezőváros, t. i.
Jász-Berény, Karczag és Hahas tengődött, — ma pedig a' haladás

palyáján előbbre lépdelt határaink 21 mezővárossal és négy helyseggel diszelg.

De váltáság idejekor a' nepesedes is igen gyéren állhatott, mert sokkal utóbb a' II. József császár és magyar király alatt készült összeírás csak 91,720 lakost tulajdonit a' hármás kerületnek, — az 1802-ki hazai törvény következtében létre jött összeírás már összesen 114,143 jász és kún lakost emleget, — midőn ma a' magyar nemzet élő és eltető istene mindenható kegyelméből 170,281 lakos munkálkodik dicsősegesen uralkodó 's nepeit boldogító királyunknak V-ik Ferdinándnak, az ausztriai örökös császárnak, kinek életet a' nemzetek jövődjé fölött örködő isteni gondviseles hosszu időkre terjessze — eljen! eljen! eljen! — ebresztő oltalma alatt a' Jászság és Künság térségén. Melly számból a' Jászságra 60,951, Nagy-Künságra 48,761, a' Kis-Künságra 60,569 fő esik.

Mindezek nem arra mutatnak-e, hogy nagylelkű atyáknak nagylelkű és haladó utódjaik voltak és vannak! ? Igenis, a' Jász és két kún testvérm nemzet boldogsága időről időre mindenkor magosabb fokra lépett, 's még magosabb fokra leszen jutandó, ha, atyáinknak tetteikhez és példás egyetértésükhez ragaszkodva, gondosan kikerülik a' benső vizsgálódásokat, és a' latán közmondás szerint: felhőt nem ölelnek Júno istenasszony helyett. — Mennyország e' föld tekején nincsen 's nem is lehet, épen az egyes embereknek mindenféle gyöngeségeik és indulatoskodásaik miatt: ugyanazért mindenféle nyilatkozottatott vallásnak szentsége a' mennyországot egy másik világban keresteti velünk gyarló emberekkel, hol már nem ember, hanem maga a' világokat teremtett istenség fog országlani. — Gazdagabbak, gazdagok, szegényebbek, szegények, sőt koldusok is, — nem különben jók, roszak, erősek, gyávák, boldogok és elegendetlenek mindenkor voltak és lesznek is közöttünk; mert a' képzelt határtalan egyenlőség soha sem valósulható és üres eszmerémek közé tartozik. — Őrizkedjünk a' tévutaktól, és a' helyett, hogy a' levegőbe felleppalotákat epítsünk, ragaszkodjunk, dicső őseink nyomdokait hiven követve, a' köztörvény és nyert szabadalmainknak oltalmuk alá, bizodalmat, tiszta és teljes bizodalmat helyezettetven

főkormányzónk tapasztalt magas és országszerte melyen tisztelt részrehajlatlan bölcseségebe és igazságszeretetebe.

Valóban nemcsak azok nagyok, kik valamely tájt és környeket boldogítanak, mint minket boldogítottak nagylelkű jó eldödeink; hanem még nagyobbak azok, kik kormányuk által másoknak a' nagy tettekre alkalmat nyújtanak. — Illyenek valának a' jász és kún nemzetre nevezve országunk nádorai és királyi helytartói közül a' megváltás után: gróf Pálffy János, gróf Batthyány Lajos, Albert szász-tesseni herczeg, és Sándor Leopold királyi főherczeg, az 1790-ik évi 29-ik törvényczikknek, vagyis az országgyűlési részvetelünknek elfelejthetetlen fenséges kieszközlője. — Illyenek valának ugyan a' megváltás időszaka után — hogy a' kisebbeknek érdemeiket se hallgassam el — a' haza dicső oszlopai mellett, a' nádorispányi főkapitányok közül: Almásy János kir. tanácsos és a' hetszemelyi törvényszeknek ülnöke, — Almásy Pál, János fia, előbb nádori alkapitány, — Almási Ignác, Pál fia, előbb nádori alkapitány, — Boros Sándor kir. tanácsos, Steűszel József kir. tanácsos, Somogyi Antal kir. tanácsos. — Illyenek valának, szinte a' megváltás után, a' nádori alkapitányok közül: Almásy Pál, később főkapitány, — Jankovics Miklós, Almásy Ignác, később főkapitány, — Boros Sándor, később főkapitány, — Komáromi Menyhért, Makó Lőrincz, Horváth Péter, Fazekas András és Eördőgh József. — Illyenek valának a' jász kapitányok közül: Nagy Mátyás, Dózsa Pál, Pethes András, Dózsa József, Makó Lőrincz és Mihálkovics József. — Illyenek valának a' nagy-kúnsági kapitányok között: Kisvárady Dániel, Illésy István, Illésy János, ismét 2-ik Illésy János és Laczka János. — Illyenek valának a' kis-kúnsági kapitányok közül: Már Gergely, Boros Mihály, Herpoy Mihály, Molnár Ferencz, Már András, Horváth Mihály, Kármán Pál, Péter Zsigmond és Szabó József. — Az előbbieik — t. i. a' fentisztelt nádorispánok és királyi helytartók magas és hatalmas pártfogásaik és bölcsen vezetett főkormányviteleik, — az utóbbiak engedelmességek és pontos vegrehajtsaik által nemcsak áldásban elnek a' vett jöteményeket illőleg becsülni tudó és háladatos jász és kún nemzet sziveben, hanem egyszersmind majd úgy, mint új életünkre tápláló

fényt hozó napok, majd úgy, mint első, másod vagy harmad nagyságu csillagok tündöklenek evkönyveinkben. —

De nagyon mai örönapunknak még egy másik felette fontos és szívünket örökös hálára indító tárgya is, mellyert szinte a legbuzgóbb imádságinkat terjesztettük iment a' mindenható isten elebe: — ma üljük egyszeremind fenséges József cs. kir. örökös főherczegnek, Magyarország szeretve tisztelt nádorispánjának, annyi ezer meg ezerfele előmeneteleink fáradhatatlan eszközlőjenek felszázados jász és kún grófságát és bíróságát, — még pedig úgy ünnepeljük, hogy a' jász és kún nemzet felszázados gyámola, oltalma, pártfogója és boldogítója példátlan kegyelmes leereszkedésből nemcsak itt közöttünk mulatni meltóztatik, hanem egyszeremind lángoló keltős örvendezeseinkben is elenk és mindenféle kegyelmeket sugározttató részt venni kívánt.

Midőn egy század előtt e' gyülekezet-helyünk örömkifakadások között harsogott, akkor boldogul elhunyt Grassalkovich Antal ő kegyelmessége a' királyi személyes jelenlételnek a' törvénykezésben helytartója, mint nádorispáni biztos ur öntött eleterőt e' rónaföld tereibe, — ma a' magyar nemzetnek bársonyban született legdrágább kincse ragyog és tündöklük közöttünk atyai kormányzásának ötvenedik évében. Nincsen arról, a' mennyire tudhatni, legkisebb nyom is a' magyar evkönyvekben: hogy valaha valaki felszázadig ült volna a' fényes királyi helytartói és nádorispáni szekben — annál nagyobb tehát a' szerencse, mellyel bennünket a' mennyei gondviseles megáldott. Oh! boldognál boldogabb, sőt legboldogabb nap! légy te záloga egy huzamos és sokáig kiterjedő évsornak, 's hadd azt gyönyörködni unokáidban, kiert minden igaz magyar, jász és kún kész saját elete éveiből áldozttatot vinni oltárához az eg hatalmas urának.

Kisebbnek lenni érzem magamat, mintsem hogy képes volnék országunk e' legnagyobb érdemü vedangyalának számtalan jótéményeit közelítőleg is megismertetni, — hirdeti azokat Pozsonytól az erdélyi bércekig, Szávától a' karpáti havasokig minden háladatos magyar kebel, — hirdeti Magyarhazánk felszázados története, mellyben mindenkor e' nagy hősnek és hőles vezetőnek

fog tulajdonítani minden véget ért lelkesedés, haladás és előmenetel. — Reánk jászokra és kúnokra nézve bizonyosan csak a közhalányilatkozatot mondom ki, ha azt mondom, hogy felszázad alatt egyedül neki kell köszönnünk minden lényeges kifejlésünket és gyarapodásunkat. —

Elakadtunk talán neha itthon tanácskozásainkban? az ő magas eszének fáklyája kijelölte előttünk az okosság biztos ösvényét.

Összebonyolódtak talán itt vagy amott e' hármas kerületek ügyei? az ő gazdag és mindenfelére kiterjedő tapasztalása nem fegyverrel vágta ketté, mint egykor Nagy Sándor cselekedett, — hanem biztos tapintattal feloldotta a' mesterséges alkatu kúnkötest.

Vedelemre, pártfogásra és oltalomra volt talán törvényes igazaink miatt majd e', majd más helyen szükségünk? az ő irántunk viseltető állandó hajlama 's igazságszeretete, keresztül törve minden cselszövevényü akadályokon, jogainkat és szabadalmainkat csonkítani teljességgel nem hagyta.

Elvétettük talán történetből vagy emberi gyarlóságból az igazság kiszolgáltatásában az egyenesen vezető biztos fonalat? — az ő belső szerkezetünket hiven ismerő bölcs tudománya mágnestü gyanánt saját elnöklete alatt szegyenek, mint gazdagnak, legkisebb kedvezés és részrehajlás nélkül, egyiránt kiszolgáltatta a' tiszta igazságot, készíten 1799-ben számunkra még különös jász és kún törvényszabályokat is.

Jobblétünk- 's műveltségünknek nagyobb és magosabb fokra viteléről tanácskoztunk talán neha egymás között es mely hódolással esedeztünk tanácsadásáért? — az ő erényes és másokat boldogítani vágyva vágyó szíve jóságának egész folyamat reánk árasztotta. —

És mi, ket hajdani roppant nagyságu nemzetnek kiseded maradványa, mit vihetünk mai napon mindezekert hálaáldozatul felszázados nagy kegyességü grófunknak es főbiránknak? —

Büszkek vagyunk, igaz, hogy nekünk jutott először a' kitüntető szerencse, e' dicsőség fia es első magyar képenek arcvonásait ercekbe vesetve a' keső unokáknak általadhatni, — büszkek vagyunk, igaz, hogy engedelmet nyert az egész idescreglett

jász és kún nemzet, hálaudvarlását a' megtestesült jóság személye előtt nem sokára meglehetni: de minekutána mindaz, a' mit mi tehetünk, parányi a' vett jótéteményekhez kepest, — úgy velem, minden jásznak 's kúnnak főkötelessége: hogy templomainkban, házainkban, sőt a' szabadsággal lengedező szabad ég alatt is imákat 's fohászokat küldjünk a' mindenható hatalmas zsámolya elébe, kérve őt szívünk mélyéből és tisztaságából: hogy felszázados József grófunkat és biránkat, egyszersmind fenséges Mária Dorotthea grófnénkat és biránénkat is, nagyreményű magas családjával együtt, még igen igen sokáig eltesse. Éljen! Éljenek még igen sokáig! —

Nagymeltóságtokat pedig, méltóságtokat, főtisztelendőségeket, nagyságtokat és minden karú és rendű itt egybesereglett uri vendégeinket legmelyebb, mely, különös és tartozó tisztelettel alázatosan megkerjük: fogadják el a jász és kún nemzet, nemkülönbben kettős nemzeti örömnünepünk iránt kinyilatkoztatott nagylelkű és nemes hajlandóságukert forró köszöneteinket, és viseltessenek ezután is pártfogással, védelemmel és egyenes őszinteséggel hármaskerületeinkhez, mellyek örökös szövetséggel vágyva vágnak rokonok, társak és hivek lenni 's maradni a' dicső magyar nemzethez, jól tudván, mit teszen részlenni a' magyar alkotmány szelid és kellemes jótéteményében. —

Vegezetre Róma, az ismeretes világ nagyura — mint előre bocsájtám — fehér napjain örömfakadásai között a' fölemelkedésnek jövendő fokairól elmélkedett. — Az van tehát részünkről is hátra, hogy mi is, követve az előbbre-nézés biztos ösvényeit, a' jövendősegekbe eles szemmel és bátor lelekkel nezzünk ki.

Felhivlak tehát benneteket, érdemteljes tisztársaim, — nemkülönbben a' jász-kún nemzet lelkes képviselőit, a' közjó szent érdeknel fogva: fogjatok e' mai százados és felszázados örvendezés nagy napján, ezen fenyés es itt még soha sem látott uri vendégkoszorú előtt, lelkes elszántsággal velem kezet oly czelből: hogy összevetett vállakkal, minden kitelhető erőből 's igyekezettel még magasabb lépcsőre emelhessük e' hármaskerületek valódi boldogságát, — szemetek előtt tartván azonban mindenkor azt is, a' mit hazánknak egy érett bölcseségű nagy fia e' helyen, hozzánk visellető igaz

szeretetének zálogául, szívünkre kütött, így szólván: „Tartsuk szemcink előtt azt: hogy egy nagybecsű polgári alkotmányval bírnunk, melly már nyolczszázadok próbakövet kiállván, noha czelszerű javításokat folyvást elfogad, a' szeszely minden szüleményeinek helyt mindazáltal nem adhat.“ — Mondám.

Mig nádori főkapitány ur szónoklott, gyakran harsány éljenzések és mozsarak durrogásai szakaszták félbe a' csendet. Végezvén főkapitány ur beszédét, eö fenségének Jászberényben épen a' százados ünnep napján május 20-án költ kegyes leirata — mellyben az ünnep emlékére mind a' 3 kerületbeli közönségek előljárói közül három, 's így öszvesen 9 érdemes egyént törvényszéki táblabirákká nevezni méltóztatott — olvastatott fel, melly szinte éljenzésekkel fogadtatott, a' kinevezetteknek kiadatni rendeltetett, nádori alkaptány ur bizattatván meg, hogy a' kinevezett táblabirákat annak idejében a' hivatalos eskü letételére felszólítsa, — egyebiránt ezen emlékleirat a' jegyzőkönyvbe is szóról szóra beiratott, melly itt következik:

Nemes kerületek!

A' kerületi közönségekben tett érdemes szolgálatok megkülönböztetése tekintetéből, a' nemes kerületek váltságát illető jelen százados ünnep alkalmával, nevezetesen:

A' jászkerületből:

Szele Gábor jászberényi tanácsnokot,
Kovács Sándor, kiseri tanácsnokot,
Géczy Mihály, ladányi főbirót; —

A' nagykúnkerület részéről:

Jósa Mihály, kúnhegyesi főbirót,
Kenéz Sándor, türkevi főjegyzőt,
Kovács István, kunszt.mártoni tanácsnokot; —

Kiskúnkerület részéről:

Dávid József, maysai főbirót,

Máár Zsigmond, nyugalmazott tanácsnokot, 's
 Aczel Lajos, kúnszentmiklósi tanácsnokot — törvény-
 szeki táblabíráknak neveztem; miről is a' nemes kerü-
 letek ezennel értesítetnek. — Jászberényben, pünkösd-
 hó 20-án 1845. Nro 976. József m.k. nádorispán.

Ezután elnök nádori főkapitány ur tudatá a' gyülekezet-
 tel, hogy az összes jászkún nemzet nevében e' nemzeti ün-
 nepély alkalmávali üdvözlés-, hódolat-, tisztelet- és hálának,
 mellyel a' kerületek eő fensége, mint már-már 50 évig gróf-
 jok, birájok, sőt atyjok iránt viseltetnek, ünnepies nyilvá-
 nitása végett az egész gyülekezet eő fensége szállására által-
 megy, és ott az eddigi gyakorlat szerint, a' nemzet nevében,
 a' kerületi főjegyző fogja a' nemzet háláját és hódolatát be-
 mutatni.

Melly elnöki jelentés után a' kívül tisztelgő dandárca-
 patok zene és mozsarak durrogásai közt a' kerületi ház elébe
 vonultak 's ott kettős tisztelgő sorba állottak. Ezután a' gyü-
 lekezet is pompás diszmenettel a' kerületi házhoz indult, melly-
 nek nagy tereme 's elötere egy pillanat alatt tömve lön, — itt
 az öröm és tünődés, hála és tisztelet által megrázott keblek
 érzelmei egymást válták fel, — mindenki vágyott látni 's hallani;
 — a' tolongásszülte zaj végre megszűnt, miután a' szobaajtó,
 hová a' tömeg figyelme függesztve volt, megnyilt. Eő fensége
 — mint felhőtlen hajnalkor a' láthatáron feltünő nap —
 egész méltósággal, József főherczegnek és az udvariaknak ki-
 séretében, a' terembe belépett, legottan zajos és szünni nem
 akaró eljenzésekkel üdvözöltetett, — mi megszüntetvén, csen-
 desség lön, a' mikor a' kerületek főjegyzője a' félkörből,
 melly ő fenségét és kísérőit környezé, előre lépven, az összes
 jászkún nemzet háláját és hódolatát a' helyzet jelentőségétől
 elfogódott érzettel, de mégis férfias hangon, következőendő
 szónoklattal tolmácsolá:

Fenséges császári királyi örökös főherczeg!
 legkegyelmesebb grófunk és főbiránk!

E' már kettős jelentőségű örömnepünknek az leven czélja,

hogy a' nemzetnek sorsát intéző isteni gondviseles iránti forró hálára olvadt érzeiteinket ünnepélyes szertartással mutassuk fel a' mindenhatónak, és mindazok iránt, kik szabadságai visszaállítasunk 's ennellfogva polgári ujjászületésünk lefolyt 's jelen évvel bezárt századában kegyelmekkel, pártfogásaikkal 's rokon hajlamaikkal nemzett életünket fűszereztek, örömtől dagadt kebellet hálánkat és tiszteletünket nyilvánítsuk, — mi ezt immár teljesítettük, megadtuk az istennek, a' mi az istene, — fűi és jobbágyi hódolatot 's forró hálát nyilvánítánk dicsőségesen országgló urunk királyunk iránt, a' tisztelet és bálaerzet adóját a' legteljesebb mértékben nyújtottuk át mindazoknak, kik állásukhoz kepest bármely időben 's alkalommal polgári alkotmányunk újabb százados épületének fenntartására, jobblettünk 's boldogságunk eszközzésére készséggel segédkezeket nyújtottak, — hátra van még egy kötelesség, melly örömmel és hálával telt összes kebleinket feszíti, mellyet fenséged magas személye előtt itt e' helyben, fenséged jelenlétével fűszentelt teremünkben a' lehetőségig összecsoportozva, e' mai napi szerencsében nem részesülhető polgártársaink nevében is a' teljesült kívánat magasztos érzelmeitől felmelegült kebellet tejesítünk.

Fenséges császári királyi főherczeg! a' mult, jelen és jövő emlékezet és ohajtás egygye-olvadva tünederkep gyanánt emelkednek fel lelkünkben ez ünnepélyes szent pillanathan, midőn fenségedet illy jeles alkalommal körünkben üdvözölhetjük, midőn az ünnep jelentőségétől megrázott kebleink érzelmeit mint atyánk előtt nyilváníthatjuk, — igen, fenséges urunk! polgári ujjászületésünk első századának már-már enyészendő 50 évei fenséged bölcs és atyai kormánya alatt folytak le, olly 50 évek, mellyek alatt egymást felváltó fontos események a' jövődőség csudálkozását idézik elő és mellyek alatt fenségednek magas állásához kepest mind a' hadi, mind a' polgári pályán kitünő szerepjuta, -- ezen súlyos és hosszú évek során terhes gondjai között is millyen atyai gyöngedséggel, milly nagy gond- és figyelemmel kormányozta fenséged kerületeinket, irástárunkba emlekül és ereklyeül letett, és mind a' kerületek közös, mind egyeseket illető kegyes rendelkezései, intézkedései tanusítják; lehetne e' pillanatban nemelleyeket

megemlitenünk, de hosszasak lenni nem akarunk, — tudja azt a közös hon, tudja kerületeink minden lakosa 's mutatja azon példátlan szeretet, tisztelet és ragaszkodás, melly fenséged magas személye iránt a' jász-kún keblekben, mint a' uap sugára által a' plánták, nőltön nő, — tanusítja azon a' jász-kúnok előtt örökre felejthetetlen leereszkedés, mellynel fogva fenséged százados ünnepélyünket magas személyenek jelenlétevel dicsőíteni 's ezáltal polgári ünnepünk örömeit nevelni méltóztatott.

Fogadja azért fenséged, az összes jász-kún polgárok keblek-ből e' pillanatban örömhangulatával vegyülve fakadó forró szeretet, legmélyebb tisztelet és hálaerzelmek nyilvánítását.

Fogadja azon legbuzgóbb ohajtásunkat: hogy a' mindenható császári királyi főherczegségedet, fenséges nejevel, nagyreményű magzataival együtt, a' legszerencsésebb 's legboldogabb állapotban magas állását 's öszült korát fűszerezhető minden jókkal, egi, földi áldásokkal tetézve, számtalan évekig eltesse. Éljen, eljen, eljen!

Mellyre eő fensége illy tartalmu magyar beszéddel válaszolt:

Tekintetes kerületek!

Teljes méltánylást érdemel, hogy a' nemes kerületek 's lakosai dicső Maria Tereziától nyert váltsági szabadalom százados emléket ülik. — Megjelentem köztetek, a' dicsőült unokája és már-már felszázados grófotok 's birátok, hogy résztvegyek annál nagyobb örömötökben, mennél feltünőbbek mindenki előtt, ki a' lefolyt századon végig tekint, a' váltságból 's a' vele járt szabályozásból a' kerületekre háramlott hasznok, ugy király 's haza iránt tovább is szerzett érdemei a' jász-kún polgároknak.

A' váltság hasznát már csak maga a' megváltott tereiségeknek egyre növekedő érteke is tanusítja, 's ketséget nem szenved, hogy belszerkezete a' kerületeknek és egyesek jogai, az egyuttali szabályozás által, biztosabb labra állittattak.

Másrésről, lora termett jeles vitézitek, kik szabad ajánlat-

ból is kiállítva, a' letűnt háborús időszakban megmenteni a' hazát nem egyszer keltek harczmezőre, ugy minden közteher viseleseben 's viharos idők közepette rendkívüli áldozat hozatalában is híven tanusított készségtek a' hon iránti újabb érdemiteket fennen hirdetik; mik kegyelmes fejedelmünk méltánylatát birják ugy, hogy ezen százados ünnep kedves alkalmul szolgálts felséges urunknak legmagasabb kegyelme kijelentésere.

E' végből meghagyá felséges urunk, hogy tolmácsa legyen legmagosabb kegyelmének, mellyel ezen kerületek iránt, hű ragaszkodásukat kegyesen elismerve, viseltetik; egyszersmind felhatalmazni méltóztatott, hogy a' kerületi tiszti karral, a' kozjót 's egyesek javát előmozdító szolgálata 's ez által felség 's haza iránt szerzett érdemeire nevezve, kegyelmes meglegedését tudassam, mit ezennel örömetst teljesitek.

De nemcsak egyetemben tekinté felséges királyunk ezen hármas kerületet 's tisztikarát, hanem legmagosabb figyelmére méltatván a' kebelbeli közönségeket is, ezek előjárói kozt, kik tisztokban magokat megkülönböztettek, néhányat általam megadandó közkitüntetés jelel kegyeskedett megajándékozni.

És midőn ez ünnepet ekként a' királyi kegyelem jelenségei emelik, derűlten tűnök fel — ösöktől vett nemzeti szellemetekhez való dicséretes vonzódástok mellett — a' jövőndő képe is, melly polgári jóleteteknek üdvös fejledezését biztonreménylteti.

Ezt és kiváltságos állásokat ápolni, javatokat mindenkep előmozdítani ezentúl is fő gondjaim egyike leszen; ki egyebiránt ezen hármas kerületet 's lakosait fejenkint, mindenkori őszinte hajlandóságom felől biztositom.

Leirni nem, de képzelní is alig lehet azon meglepetést, mellyet eő fenségének már első hangjai okoztak, — el lehet mondani a' római költővel: *conticuere omnes intentique ora tenebant*, — mely csend lön, azután, mint a' hirtelen kitorő vihar, kívül-belől a' legzajosabb eljenzések, tombolások és rivalgások álltak elő anyyira, hogy ő fensége sokáig nem szólhatott. — A' jászkún keblek azon nagy szerencse érzeté-

től, hogy ő fensége — kit, a' nemzetiségnek országgyűlésen kivivott diadala után is, a' magyar nyelven előadástól a' törvény felmentett — legelőször itt mint közhelyen szólott édes anyanyelvünkön, — elfogódva, kimagyarázhatatlan öröme hevíltek, a' külsők bámulták e' váratlan történetet, és olly eseménynek tekinték, melly a' nemzetiség jövőndő biztosítására legnagyobb hatással bír.

Ime így jutalmazá meg a' gondviselés az ország szívében lakó jászkúnoknak a' magyar nyelv és nemzetiség iránti mindenkori hűségüket.

Végezven eő fensége beszédét, a' zajos éljenezések ismét előállottak, miután királyi tanácsos és a' nádori iroda igazgatója Stoffer József ur eő nagysága azon egyének neveit, kiknek, a' polgári pályán tett érdemeik jutalmául és a' százados ünnep emlékére, eő fensége koronás királyunk mellképevel diszlő arany érdempénzt parancsolt általadni illy renddel: Varró János törvényszéki táblabíró, volt karczagi főbíró, — Nagy Antal kúnszentmártoni főjegyző, — Muhoray János, jászberényi főjegyző, — Kis András, mihálytelki főbíró, — Sipos Sándor, halasi főjegyző, — Galambos András, laczházi főbíró:—felolvasván, a' megnevezettek előállottak, kiknek a' most nevezett királyi tanácsos eő nagysága által veres bársonypárnán tartott érdempénzeket következő szavakkal nyújtá át maga eő fensége: „foga djá t o k a' királyi kegyelem jelét szolgálatotok jutalmául és e' százados ünnep emlékezetére“ — mellyeket azután nádori főkapitány ur veres szalaggal aggatott fel a' megtiszteltek mellére, melly után az udvarló gyülekezet a' tereméből kivonult.

Gyűlés után mindjárt nádori alkapitány ur vezérlete alatt fényc kerületi küldöttség udvarolt eő fenségénél saját szobájában, hol az ifju főherczeg is jelen volt, és ott a' kerületeknek eő fensége, mint már-már 50 éves grófjok 's birájok iránti hűségök és határtalan ragaszkodásuk 's hálájok emlékére veretett nagy arany emlékpénzt, mellynek egyik lapján eő fenségének jól eltalált mellképe ezen körülírással: „JÓZSEF

CSÁSZÁRI KIRÁLYI ÖRÖKÖS FŐHERCZEG, MAGYARORSZÁG NÁDORISPÁNYA, JÁSZOK KÚNOK GRÓFJA 'S BIRÁJA“ másik lapon illy felírás: „A' JÁSZ-KÚN HÁRMAS KERÜLET VÁLTSÁGA SZÁZADOS ÜNNEPÉN FÉLSZÁZADOS GRÓFJA 'S BIRÁJA HÁLÁS TISZTELETÉRE. 1845.“

— átható és olvasható, magának eő fenségének egyet, az ifju főherczegnek is egyet, a' nemzet hódolatának és hálájának kijelentése mellett, általnyujtott, mellyeket eő fenségek kegyesen venni méltóztattak.

Mig ezek történtek, a' dandársereg eő fensége szállásánál tisztelgő sorban állott, a' mozsarak szüntelen durrogtak, — és a' kerületi ház előtt összecsoportozott tarka vegyületü néptömegnek örömrivalgásai nevelték az ünnepély tekintetét.

Ebéd előtt a' jászberényi hadfogadó kormány toborzói is, ez ünnepélyre készült világos kék 's fehér színü, egyfelől az ország, másfelől a' jász-kún kerületek czimerével diszesített zászlóval, zene kíséretében, a' kerületi ház előtt tisztelgették és ügyes nemzeti toborzói tánczczal mulattaták a' nézőket, melly alkalommal ifjabb József főherczeg eő fensége is köztök megjelent, mi olly lelkesedésre hevíté a' néző fiatalságot, hogy azonnal négyen eő fenségének felcsaptak, és kiket fejenkint egy-egy arannyal jutalmazta meg, — ekkor történt, hogy midön eő fensége többek kíséretében a' toborzoktól felment, egy 13 éves gyerkőcze szaladt fel utána a' lépcsőkön, és kérte eő fenségét, hogy ötet katonának fogadná meg, kit a' herczeg ugy utasított el, hogy majd ha korosabb lesz, jelentse magát.

Délután 3 órakor kezdődtek az ebédek. —

Eő fensége az ünnepélyre jött vendégek közül a' főrendücket, a' megyék küldöttségei elnökeit, a' káptalanok követeit, a' katonaság főbb tisztjeit, az érdempénzzel megkülönböztetett közönségi előljárókat 's a' kerületi tisztikar minden osztályából egyet, számszerint 62öt, gazdagon megvendégelt, — a' többi vendégek a' városháza teremében, a' casino teremeiben és szent Ferencz szerzetesei zárdájában, szám-

szerint mintegy 800-an, magyar szivességgel a' kerületek által gazdagon megvendégeltettek, a' banderiumi lovagok pedig, mintegy 400-at megközelítő számmal, a' városbáza téréen e' végre felállított sátor alatt ebédeltek; mindenütt zene, öröm és vígság hangjai hallattak, a' mozsarak durrogásai egész ebéd alatt hirdeték az ünnepélyt. Eö fensége asztalánál emlékpénzek és ez alkalomra készített és kinyomatott versezetek osztattak ki a' vendégeknek, — minden asztalnál a' fejedelem, nádor 's családja, az örökös főherczegek egészségeért és a' jászkún nemzetért vig lárma közt áldomás poharak ürítették. Különösen a' herczegi asztalnál a' kerületek főkapitánya, Szluha Imre eö nagysága, az ugynevezett jászkúrtból következő felköszöntések mellett ürité ki az áldomás poharat:

Eö felsége a' királyért.

A' magyar, azzal rokon és testvér jászkún edes elragadtatással büszkelkedik meg örömei közepette is, ha fölcent koronás királya iránti tántorithatlan jobbágyi hűségének bármely jelet adhatja, e' szent hévtől áthatva emelem, ezen nemzeti űs ereklyét, a' színmutatást nem ismerő jászkún nemzet azon őszinte érzesit kifejezve, hogy a' magyarok istene felséges urunkat, koronás királyunkat, a' gondviselés által szelid és boldogító kormányra alá bizott népcinek és szerette hazánknak boldogítására számos éve kig eltesse.

A' királynéért.

Az erény es erkölcsök fénnyel ragyogó csillagát, felséges asszonyukat, királynénkat, kinek a' magyar nemzet iránti bebizonyított anyai hajlamát hálás erzéssel 's jobbágyi hódolattal tiszteli a' nemzet; az egek ura a' hű magyarok forró obajtása következtében áldással es meglegedéssel fűszerezett számos évekig eltesse.

Főherczegért.

Fenséges főherczeg! a' mai kettős öröm nagy napján is mindenek előtt megadtuk, a' mi az istenő, az istennek, — a' mi a' ki-

rályé, a' királynak; de van még egy főtárgy, mellyhez a' szeplőtelen szeretet, tisztelet, háladatosság szent érzete kötelez, ez pedig császári királyi főherczegségnek magas személye: emelem tehát a' hajdankornak e' tiszteletremeltő maradványát örömteljes kebelvel fenségednek boldog és hosszú eleteert, 180 ezer jászai és kúnjai szíveik érzéseit tolmácsolva, hogy fenségedet, kiben a' jász-kún nemzet nemcsak felszázados grófját és főbirajat, de nagy családjának valódi edes atyját és vedangyalát imádva tiszteli, és benső meggyőződése az: hogy fenségednek még csak emlékezete is áldást terjesztend a' jász-kún unokákra; az isteni gondviseles nemzetünk és hármás kis hazánk boldogítására számos évekig eltesse.

F ő h e r c z e g a s s z o n y e r t.

Édes elragadtatással szólalok fel, hogy fenséges asszonyunkat, a' mi legkegyelmesebb grófnenkat, a' szépnem gyöngykoszorújának egyik legdrágább ekeségeit, a' jász-kún nemzet hódoló mely tiszteletének főtárgyát, az égnék ura kellemeikkel halmozott számos évekig eltesse.

A z u r a l k o d ó h á z t a g j a i e r t.

A' felseges uralkodó háznak fenséges tagjait, kik mind a' hadi, mind a' polgári pályán a' magyar nemzet és annak virágztatása iránti hajlandóságaik kitünő jeleit adták, a' magyarok istene számos évekig boldogul eltesse.

A' f ő h e r c z e g i m a g z a t o k é r t.

Az őszinte magyar akkor tartja teljesnek és tökéletesnek örömet, ha azon edes érzéseket, mellyek keblét feszítik, szóval is nyilváníthatja: én is ebben a' helyhezletesben érzem magamat, és üritem poharamat, szívemnek azon ohajtását nyilvánítva, hogy a' fenséges István főherczegét, kiben fenséges atyjának hasonlíthatlan erényei és tulajdonai, hazánk és nemzetünk boldogítására irányzott törekvése már most is oly bő mértékben mutatkoznak, nagyreményű József főherczeggel, ki személyes jelenlétével ezen kettős

örömnepünket diszesíti, és főhercegi testvéreivel együtt, fenséges főhercegségednek és nemzetünknek öröme, a' magyarok istene tartsa és éltesse.

Melly után nádor eő fensége következő magyar felkösztéssel lepte meg vendégeit:

Szivesen követem a' régi szokást. — A' jászún nemzetért emelek poharat. — Adja az ur isten, hogy jóléte ezen kerületeknek és minden lakosainak ősi szellemök nyomán mindinkább növekedjek.

Ezt rendkívüli éljenezések és tartós zajos öröm követte, a' mozsarak szüntelenül durrogtak.

Ebéd alatt eő fenséget 16 jász menyecske sajtyszerű pompás magyar öltözetben, és ugyanannyi férfiak tisztelték meg, — a' menyecskék közül egyik röviden felköszté, azután nemzeti szokás szerint egy nagy kenyeret, ugynevezett lakadalmi vagyis rostélyos kalácsot, nagy sajtot és egy magyar fekete bárányt nyujtának ajándékol, koszorúkat rakván elébe az asztalra, mellyeket eő fensége kegyesen elfogadott.

Mig ben az ebéd tartott, kívül, ősi szokás szerint, ökör süttetett, és több állomásokon boros hordók vétettek csapra, és az összecsoportozott népnek bor folytatott vig láрма közt.

Ebéd után, a' városon alól levő gyepen rendezett lófuttatásra sereglett minden rangú számos vendégek koszorújában megjelent az ifju főherceg József eő fensége, nevelőjétől 's több udvariaktól kísérve. Birácul választattak nagyméltóságú Ürményi Ferencz koronaőr, méltóságos Ürményi József kamarás és alnádor, és Illésy János nagykünerületi kapitány urak. A' versenypálya kék-fehér zászlókkal volt kijelölve. Kiállottak a' pályázásra 30 jászún polgárok, kik is hat izben ötivel futtatván, végre az első pályázók a' futtatást ujra kezdvén, mind a' három kerületből egy-egy lovag lön győztes, jelesen a' Jászságból jászberényi lakos Cseh András pej lova, — Nagy-künságból karczagi lakos Csányi Szücs Sámuelnek

barna pej lova, — és Kis-kúnságból szabadszállási lakos Péter Jánosnak Petrovics István által lovagolt szürke lova. — A' bíráló választmány ítéleténél fogva az első jutalmat, egy nagyobb emlékpénzt és 10 pengő forintokat, Péter János nyerte, a' más két nyertes lovagok pedig egy-egy nagyobb emlékpénzzel és 5 pendő fokkal jutalmaztattak. A' jelen volt jász-kún lovagok harczias szelleme még sokkal többet felhívott a' pályázásra, kik vetélkedve sikra szökelleni hevültek, de az időnek estveledése felbeszakasztatá a' nemzeti ünnepnek ezen kedvtöltő 's szabad polgárhoz illő részét.

Még ez nap délután nádor fő fensége, némelly udvariak, a' nádori főkapitány és kerületi tisztviselők kíséretében, a' rabdolgoztató intézetet látogatá meg, hol is az intézet felügyelőjét, Sismis Mihály urat, az intézet körül tett hűséges fáradozásaiért és buzgóságaért arany érdempénzzel jutalmazá meg, 's azonnal mellére felfüggeszteté, az intézet iránt magas tetszését 's meglegedését több izben nyilvánítván; megtekintette a' tömlöczöket is, 's ezuttal egy rabot, eő felségétől nyert hatalomnál fogva, szabadon bocsájtatott.

Estve a' város háza és a' casino teremeiben víg és virad-tig tartó, díjnélküli és a' vendégek kényelmére minden szükségességgel ellátott táncmultság volt, — a' város házában a' b. Kress ezred zenekara, a' casino teremében a' nógrádi Bunkó bandája tettek a' szolgálatot; nemzeti magyar táncczsal kezdődött a' multság, melly egész ejszaka nagy lelkesedéssel gyakran ismételtetett.

Május 21-kén eő fensége a' kerületek irástarát, pénztárákat látogatá meg, hol a' szabadalmi levelek ládjában levő credeti 's a' 3 kapitány urak által előmutatott nevezetes okleveleket megolvasá, és a' levéltár rendezett állapotja iránt magas tetszését és meglegedését nyilatkoztatá. Innen a' város-házához ment által, ott is hasonló látogatást tön, — hol az együtt tisztelgő tanács nevében a' város főjegyzője következő beszéddel üdvözlé eő fenségét:

Fenséges császári királyi örökös főherceg,
Magyarország nádora, legkegyelmesebb gró-
funk és főbiránk!

Berény városának egybegyült tanácsa nem talál elegendő szavakat e' szerencsételteszülte örömenek méltó kifejezésére, fenségednek magas leereszkedése keble melyebe zart kincs marad, és kettőztetett ösztönül és törekedesül fog szolgálni, császári 's királyi főhercegségedtől vett e' kegyelmét jövőben is megérdemeltetni, es fenséged magas intésének es akarátjának hódolva engedelmeskedni; nagy kegyessegeert fenségednek midőn legforróbb köszönetet nyilvánítja: keblének legtisztább ohajtása maradt, hogy császári 's királyi főhercegségedet saját es polgártársai boldogításukra, fenséges családjával, a' mindenható isten sokaig eltesse. Eljen, eljen, eljen!!!

Ezután királyi tanácsos, leleszi prépost es a' kassai iskolai kerület főigazgatója Richter Alajos ur eő nagysága, nádori főkapitány es több tisztviselők es udvariak kíséretében a' helybeli iskolákat is látogatására méltatá, hol a' helybeli iskolák igazgatója főtisztelendő Stipula József ur a' tanítói ház nevében következően üdvözlé eő fenségét:

Fenséges császári királyi főherceg, nevelő
intézetünk hatalmas es kegyelmes védangyala!

A' királyi kegyelem, fenséged atyáskodása, hármaskerületünk buzgósága 's a' jász közönségek áldozatiból alapult e' nevelő intézetünkben üdvözleni fenségedet reánk nézve fenséged határtalan kegyelmeinek legnagyobb áldása. E' nagy kegyelem irva lesz ugyan könyvünkben, de minthogy az irás enyészhető, a' tanítók es tanulók, sőt minden jászok es kúnok szívökbe rejtik áldott emlékezetet e' dicső napon nyert nagy szerencseneknek. Áldja meg az egek ura fenségedet, es engedje, hogy számtalan évckig az egész haza fenségedben nevelő-intézeteink hatalmas védangyalát üd-

vözölhesse ; jelenleg fenséged magas kegyelmébe ajánlva a' hódoló tanítói kart, a' haza reményei , a' szülek legdrágább kincseivel, tanuló ifjainkkal együtt örömmel eltelve hangoztatjuk: eljen, eljen, számtalan évekig eljen fenséged!

Itt minden osztályt különösen meglátogatott , hol a' nevendékek által is röviden üdvözöltetvén , számos tanulók feleletét kihallgatta.

Innen eö fensége általment a' városi nagy templomba, hol először az ifju herczeggel együtt buzgó fohászt bocsájtott a' mindenhatóhoz , azután a' templomot körülnézte.

Innen a' város távolabb részén levő, ugynevezett fiók-iskolákba ment, itt is hasonlóan a' növendékek által történt üdvözlések után azoknak feleleteit egész türelemmel kihallgatta, hol is bevégezvé a' látogatást, 's fenséges tetszését és megelégedését kijelentvén, a' nevelés iránti ezen ösztönül szolgáló magas figyelmét következő bucsúüdvözlettel köszönte meg az igazgató:

Fenséges császári királyi főherczeg, nevelő
intézetünk hatalmas és kegyelmes védangyala!

A' milly nagy és határtalan öröm tölté el keblünket , szerencsések levén tanító-intézeteink számos osztályai látogatásában a' tanuló nevendékek feleletei kihallgatásában fenséged faradhatatlan nagy türelmet csudálni: olly nagy most már csüggedezésünk, aggodalmunk, látván, mint siet a' haladó idő bennünket fenséges, határtalan kegyelmű és már-már távozni induló vedangyalunktól elmarasztalni, —könyűbe labbadnak szemünk, keblünk hálaérzemenek, de szintén bánatos fajdalmunknak is könycespeink levén tolmácsai, fenséges vedangyalunk! így rebegnek e' kised tanulók és velek együtt mi is: ha isten ugy akarja, mint mi, életünk éveiből is készek vagyunk fenséged aldásos elete éveit szaporítani, így ohajtva mennel tovább fenséged magos pártfogásával a' hazában letező tudományos intézeteinket boldogítani. Vedje azért az egek ura fenségedet, tartsa fel nagy hasznu drága életel számtalan éve-

kig, a' bekesség anyyala legyen fenségednek minden utáiban kalauza, védője, a' rcánk, nevelő-intézeteinkre árasztott nagy kegyelme emlékezetét örök áldásban tartandók, mi követni fogjuk ugyis mindenült fenségedet illy buzgó imánk- 's ohajtásunkkal: Isten! a' jászkún nemzet boldogításában megöszült fenséges grófunkat, biránkat eltesd számtalan évekig. Éljen, eljen, eljen!

Melly beszédre eő fensége elérzékenyült.

Ezen látogatások bevégezte után egy órákor eő fenségénél gazdag ebéd volt, hová a' még itt maradt nagyobb rangu vendégeken kívül a' kerületek néhány tisztviselői, a' helybeli iskolák igazgatója és a' hadfogadó kormány parancsnoka is hivatalosak valának.

Ebéd után eő fensége Budára visszaindult azon pompa-és szertartással, mellyel megérkezésekor fogadtatott; még ebéd alatt a' kerületi ház előtt rendbeállított dandársereg kezdé meg a' diszmenetet 's csöndes léptekkel zene mellett, nádori főkapitány ur vezérlete alatt, kifelé indult; eő fensége kocsija azon helyen, hol megérkezésekor megállott 's várta a' fenséges vendéget, azon kerületi küldöttség is, melly elfogadására rendeltetett, a' lépcsőzetnél várakozott, a' temérdek látni vágyók által körülvéve. — Midön ő fenségét — a' kerületi főjegyzőtől, mint a' küldöttség elnökétől, kisérvé — a' lépcsőzet kanyarulatán a' nép megpillantá, olly hangos és tartós éljenezésekre tört a' határtalan tisztelet, hogy szót érteni nem lehetett; a' küldöttség elnöke tehát csak rövid érzekeny szavakban nyujtá által bucsúhódolatát eő fenségének, mellyre elérzékenyedve így válaszolt: „non possum exprimere verbis, quod sentio“; — és mivel eő fensége még a' nádori ezred Jászberényben szállásoló toborzói által fogadott ujonczokat is megszemlélni kívánta, kocsiját az utczára parancsolta ki 's a' rendbe állított ujonczokhoz gyalog ment, kiket megszemlélvén, a' téren állott kocsijába az összetódult temérdek népnek éljenezései, mozsarak durrogása közt felült és a' jászkún népnek áldásaitól kisérvé, utnak indult. A' Cserő hal-

mánál a' dandársereg katonai rendbe állott, hol eő fensége is megállapodván, nádori főkapitány ur eő nagysága következő érzekeny beszéddel bucsúzott el eő fenségétől:

Fenséges császári királyi örökös főherczeg, országunk szeretett nádora, a' mi legkegyelmesebb grófunk és főbiránk!

Örömkönycseppek tündöklöttek a' jó és bekes jászkún polgároknak szemeikben, midön látták és tapasztalták imádvya szeretett felszázados grófjuk- és főbirájuknak közibök lett szerencses megérkezését, melly hasonlithatlan atyai magos kegyelmet még a' késő unokák is hálás érzéssel és tisztelettel adják által utódjaiknak örök emlékül.

Most, midön az elválásnak órája ütött, bánatkönyek áztatják az őszinte jászkún arcokat, hogy a' közjó és szerette kis hazánk boldogsága előmozdításában becsülettel és a' magyar nemzet hálás közelimerésével megöszült nemcsak felszázados grófjától és főbirájától, de valódi edes atyjától kell megválni.

De enyhíti fájdalmunkat annak tudata és azon benső meggyőződésünk, hogy a' távollétben is, az eddig tapasztalt kegyelmeinel fogva, fenségedben urunkat és edes atyánkat tiszteljük és találandjuk fel.

Vezérelje tehát császári királyi főherczegségedet, valamint ide jöttemben, ugy visszamentében is a' békesség anyala szerencsésen elrendeltetése helyere, hová fohászaink kísérendik, legmelyebh alázattal azért esdekelve egyszersemind, hogy a' jászkún polgárokat, azon igaz hveit és engedelmes fiait, kik fenségedert mindenkor készek verökkel és életökkel áldozni, továbbá is edes atyai kegyelmeivel boldogítsa és hathatós pártfogással gyámolítsa.

Mellyre a' jelenvoltak elérzekenyülve könyeztek, eő fensége is érzekenyült hangulattal jelenté ki minden történetek iránti magas tetszését és megelégedését. — Jászberény határánál a' városi tanács tevé bucsúzó hódolatát, hol a' város főjegyzője következő bucsú-beszéddel üdvözlé eő fenségét:

Fenséges császári királyi örökös főherczeg, országunk nádora, legkegyelmesebb grófunk és főbiránk!

Pillanatnyi vala azon örömerzés, melyet császári 's királyi főherczegséged fenséges személyenek mely tiszteletben polgártársainkkal közösen eldelhetenk; ama kegyessegekerti hálaerzesünk azonban, mellyel fenséged irántunk viseltetni kegyeskedett, sirig tartó leszen, — velünk éreztetett sokszoros kegyelmeert fenségednek midön hálaerzéssel párosított legmelyebb köszönetünket ömledztetni szerencsések vagyunk, keblünk melyeből kívánjuk, hogy fenségteket a' mindenható isten hosszú korig eltesse, és fenséges családjai körébe szerencsésen vezérelje!

Magunkat és polgártársainkat császári 's királyi főherczegségednek magas kegyelmébe ajánljuk.

Igy vált meg a' kedves vendég, a' szeretett atya, a' jászkúnoktól, kiket felszázad óta kormányával boldogít, 's kik szívökbe vésik emléket 's hagyománykép adandják által utódainknak, hogy neve, mig e' nép él, fenmaradjon örökké.

Eő fenségét a' kerületek részéről Budáig nádori alkaptány Kálmán Sándor, és nádori táblabiró Pethes Mihály urak kísérek.

A' dandársereg, eő fensége elutazása után, a' városba zene mellett díszrenddel visszajöven, a' templom-teren négyszegü rendbe állott, mely alkalommal nádori főkapitány ur eő nagysága igen érzekeny és lelket rázó szónoklattal tett köszönetet a' banderium tisztelgési fáradozásaiért, egyszersmind tudatá eő fenségének nyilvánított magas tetszését 's meglegedését következő beszédben:

Vitéz fraim!

Mindenekelőtt eő császári királyi főherczegsége, a' mi imádva szeretett felszázados grófunk és főbiránk kegyes meghagyásából, a' jász és két kún testvérnemzet által szives 's őszinte

fogadtatásában vett részveletekért és fáradozásaitokért magas tet-
szését és megelegedését kívántam tudtotoakra adni. —

De másrésről is nem lehet nem meltányolni azt a' keszseg-
teket, bajnoki viseletet, rendtartást, józan és szelid jellemet,
mellyek a' jászkúnoknak őseiről reá maradt, dicséretremeltó tu-
lajdonai, mellyet tisztelkedések lefolyt ideje alatt példásan tanu-
sitottatok, 's lelkemből mondom, hogy büszke vagyok benne,
hogy a' jászkún ősök illy méltó utódjainak vezére lehettem.

Bizonyossá teszlek benneteket: hogy nemcsak illy tisztelge-
sekben, bekés kellemetes alkalmakban, — de, a' mit a' magyarok
istene távoztasson! a' veszélyteljes időszakokban is, midőn a' jó
király és szerette hazánk java és szolgálatja megkívánja, 's időm
's testi erőm megengedi, vezértek 's vezetőök fogok lenni, 's
valamint a' kellemeket, ugy a' sanyaruságokat és a' nyomort is
mint testvéri karokkal ölelt kedveseimmel, édes örömmel meg-
osztani. —

Most az isteni gondviselés vezéreljen benneteket el rendelte-
téstek helyére, honnosítok és kedveseitek körebe, hol boldogul és
szerencsésen éljetekek!! —

Ekkor a' dandárseregnek illető kapitányai és vezérei
emlékpénzeket osztottak ki, mi megtörténvén, a' nagy-kún
kerület kapitánya, Illésy János ur, a' banderium nevében ná-
dori főkapitány urnak, mint a' banderium fővezérének, buzgó
fáradozásaiért és bölcs kormányozásaért következő hálás kö-
szönetet szónoklott:

Meltóságos vezér ur!

Útott az elválás óraja, — es midőn most, banderiumi szol-
galatunk tovább folytatása megszünvén, egymástól bucsút veszünk,
ezen harcziás állásból, mellyre kerületeinknek százados, fenséges
grófunknak és biranknak felszázados közös örömnépe tisztelet
tevésere őseinktől öröklött buzgó keszséggel lovagiasan kiallottunk:
már visszalépünk azon békés polgári állásunkba, mellyben talált
bennünket váltságunk lefolyt első százada.

A' nemzeti dandársereg nyugodtan lép vissza, mert a' reája bizott, különben is kedves kötelességnek fővezérjök által is nagybecsüen elismert pontos teljesítése öntudatának kisereteben tér tüz-helyehez.

Beket szerető, engedelmességhez szokott, polgári kötelességet teljesítő hirtokos polgárokból alakult ezen banderium. — Fegyverbe valánk itt öltözve, es fegyvert hordozánk bekes jellem-ben, de jeleül annak, hogy a' midön közös magyar honunk érdeke fegyverre szolítandna bennünket, kifejtenök harcziás erönket, es elhunyt eldödink dicső nyomdokit követve, ezrenként szállanánk sikra szembe a' hon elleneivel, készek, mint vitéz őseink, honunk javáért eltünket is feláldozni, es akkor is illy párduczoz vezért ohajtanánk a' sereg elején vezetönnek, ki rettenthetetlen bátorsággal vezérelné a' közös honért minden áldozatra kész jászkún serget.

Bucsút veszünk már mi is nagyságodtól, mint fővezérünktől, forró köszönetet mondva, hogy ezen parancsnoki magas hivatalát ugy teljesite, mikép az egész sereg hecsületet aratott kormányzása alatt.

Megtartjuk hű emléket ezen százados ünnepnek, es átadjuk utódinknak is örökségül szivünk azon kiolthatatlan kívánatát: hogy a' sok viszontagságok zivataritól hányatott jászkún nép számára a' beállott második század boldogságot es jóletet teremjen.

Visszalépve már polgári előbbi állásunkba, itt is nagyságoddal mint főkapitányunkkal találkozunk kormányzónkban. Fogadja nagyságod a' sziv tisztaságából fakadó azon ohajtásunkat: hogy az isteni gondviselés nagyságodat áldja meg es boldogul hosszú időkig eltesse.

Május 22-én urnapján, mint különben is ünnepen, gyűlés nem tartatott, 's mivel az eső is megeredt, Jászberény városában az előbbi zajt néma csend váltotta fel.

Május 23-án folytattatott a' közgyűlés, melly alkalommal először is kerületi főjegyző Bathó Ignác ur eő nagyságának nádori főkapitány urnak, az elmúlt százados ünnepély rendezésében mutatott felette nagy es a' nemzet hecsét emelő

fáradozásaiért, hálát és köszönetet mondott következő beszéddel:

Meltóságos királyi tanácsos, nádori főkapitány ur!

Egy század tunt el váltságunktól számlált polgári életünkbl, — ujszázadba leptünk által, az általlépes ünnepelye olly ritka jelentőségü, melly a' jövő századok nemzedéket is csudálkozásra fogja indítani. Ünnepelyünk királyi legmagasabb figyelmet és méltánylatot nyert, — már-már felszázados grófunk, főbiránk és valódi atyánk köztünk megjelent, magas hivatalának 50 éves ünnepet százados ünnepünkkel köztünk 's velünk együtt üle, magával hozta 13 éves fiát József főherczeget, az ünnepnek nagyobb fényt adandó, — megtiszteltek bennünket több nagyméltóságok, — barátságos részvételre siettek hozzánk kedves rokonaink a' szomszéd megyék, sőt távolabbról is, örömnkben osztozandók.

Mi magunk mintegy ujsza születve élvezök a' szerencsének és örömnk azon ritka nemét, mellyben nép még e' Magyarhonban nem részesült.

Illy nagy ünnepely által méltánylott díszes rend és szertartás iránti intézkedések nagy gondot és fáradságot igényeltek mindazoktól, kik a' nemzet részéről erre hivatásuknál fogva megbíztatvák.

Milyen intézkedések történtek az ünnepely díszes meneteleire? — most már, miután mindenek megtörténtek, igen könnyü megbírálni; de egyebeket elhallgatva, a' fenséges nádornak, a' mi legkegyelmesebb grófunknak 's főbiránknak többször ez alkalommal kijelentett megelegedése, az egész ünnepely alatt a' tarka vegyületü temerdekek nép közt soha meg nem zavart rend és csend, 's szüntelen tapasztalt illedelem elég bizonyosság arra: hogy a' gond és szorgalom az ünnepely díszének megszerzésére nem hiányzott.

Mindnyájunk hitét és erzesét fejezem ki akkor, ha azt mondom, hogy az ünnepely illy díszes menetelet főleg nagyságodnak, mint szeretve tisztelt kormányzónknak bölcsesége, kerületeink iránti őszinte vonzalma és csüggedhetetlen buzgósága eszközlé. — Haláttlanok volnánk azért, ha ezen, minden jó szivekben gyökeret

vert elismerést itt e' gyűlés helyen is nem nyilvánítanók, egyszersmind nagyságodnak már javunkra intézett több tettekben is nyilvánult buzgó törekvéseiert ezuttal közhálával nem adóznánk.

Fogadja el tehát nagyságod ünnepélyünk rendezésében ki-tüntetett fáradhatatlan buzgóságaert e' helyen nyilvánított forró há-lánkat. — Fogadja el azon buzgó kívánságunk őszinte kijelentésct, hogy miután mi azért nagyságodnak egyedül szeretetünk-, tiszte-letünk- 's raguszkodásunkkal áldozhatunk — a' mit ezen felül sok gondjaiert és fáradozásaiert érdemel — az áldások 's emberi boldog let ura adja meg és nagyságodat általunk is nagyon tisztelt ne-jével és nagyreményü fiaival boldogul és szerencsésen számtalan evekig eltesse. — Éljen!

Mellyre eő nagysága megvallá ugyan, hogy ezen nem-zeli ünnepélynek diszesítésére mind eő fensége a' nádor iránt viseltető határtalan tiszteletből, mind a' jász-kún nemzet iránti őszinte hajlamából nem sajnálta fáradozását, — 's törekvéseit oda irányzá, hogy ez ünnepély a' nemzet önállási méltóságá-hoz képest a' legnagyobb diszszel tartassék: — azonban ő ezt egyedül magának nem tulajdoníthatja, örömmel megosztja az érdemet mindazon tisztviselőkkel és előljárókkal, kik az ő törekvéseit elősegíték és közremunkálódásaik által a' szép rendet eszközöltek.

Ezután nádori alkapitány Kálmán Sándor ur jelentést tön, hogy eő fensége május 21-én estveli 8 óra tájban szerencsésen Budára érkezett, — a' kísérő küldötséggé másnap 22-én szerencsés volt eő fenségénél bucsúzó udvarlását megtenni, a' mikor ismételve magas tetszésct és meglegedését nyilvánítá eő fensége.

Nádori főkapitány ur eő nagysága is előmutatta eő fen-segének elutazása előtt itt Jászberényben hozzá intézett ke-gyes leiratát, mellyben mindenek iránti magas tetszésének nyilvánítását és tudatását hagyja meg nádori főkapitány urnak, mint elnöknek, — melly kegyes leirat az öröm édes érzetének gyakori kitörései közt felolvastatván, a' jegyzőkönyvbe egész kiterjedésében beiratni rendeltetett, melly is itt következik:

Nemes és vitézlő ur!

Az immár megtartatott váltásági százados ünnepre a' nemes jászok kerületek kebelebe jöven, mind fogadtatásomkor, mind egész ittletem ideje alatt, az őszinte és szinmutatást nem ismerő valódi jószívűségnek 's ragaszkodásnak szívemet, mellyen a' kerületek java előmozdítását mindég viseltem, a' legkedvesebb érzéssel eltöltő jeleit olly nagy mértékben tapasztaltam, miszerint el nem hagyhatom Jászberényt a' nélkül, hogy erre nézve, valamint a' kerületi hivatalok 's közigazgatási intézetek iránt is, miket személyre vettem, különös tetszésemet 's meglegedésemet ezennel ki ne jelentsem.

Fogadja e' kijelentésemet czimzett uraságod, mint a' kerületek kormányzója, abbeli megkeresésemmel, hogy ezt a' nemes kerületekkel, sőt illető egyénekkel is tudassa.

Egyebiránt minden jót kívánván, maradok czimzett uraságodnak Jászberényben, pünkösthő 21-kén 1845. Nro 978. jó akarója József m. k. nádorispán.

Szinte nádori főkapitány ur eő nagysága előterjesztése következtében azon királyi nagy kegyelemért, mellyről a' kerületek nádor eő fensége által ez ünnepély alkalmával értesítettek, 's miszerint eő császári királyi apostoli felsége a' kerületeknek mind katonáskodásban, mind a' közteher viselésében 's az idők viharai közt rendkívüli áldozat hozatalában hiven tanusított köteleességeket méltányolva, irántok általánosan legmagasabb kegyelmének kijelentése mellett a' kerületi tiszti karral a' közjót 's egyesek javát előmozdító szolgálata 's az által a' fejedelem és haza iránt szerzett érdemeire nézve kegyelmes meglegedését tudatni, sőt némelly községi előljárókat, kik tisztökben magokat megkülönböztették, kiténtetés jellel is megajándékozni, ekként ünnepélyöket királyi kegyelem jelenségeivel is emelni legkegyelmesebben méltóztatott, — jobbggyi legmélyebb hódolat kijelentése mellett legalázatosabb felírás utján hálás köszönet nyilvánítása határozatott, mi még ezen gyűlésből felküldetett.

Felolvastattak ezután a' kerületek közönsége meghívása következtében érkezett válaszok: jelesen fenséges főherczeg Istváné, — főméltóságú egri érsek Pyrker László, és váczzi püspök gróf Nádasdy Ferencz eö nagyméltóságoké, — nem különben a' nádori ezred kormányáé, mellyek mind egész kiterjedésben jegyzökönyvbe iratni rendeltettek:

Tekintetes nemes és nemzetes urak!

Minel nagyobb és valódiabb részvéttel viseltetem minden honi orvendetes esemény iránt: annal inkább fajlalom, szives meghívásukat egy nemzeti ünnephez el nem fogadhatni, melly történeteink olly emlékezetes időszakot örökítendő leend; de részint halaszthatlan országos ügyek, mellyeknek elintézésök rövid itt mulatásom alatt sürgetös, részint az itteni iparkészítmények kirakasa, mellynel megjelenni és darab ideig maradni legfelsőbb rendelések által köteleztetem, akadályoztatnak szívem vonzalmát követni, melly örömet becses társaságukba vezetne, — 's így tehát csak azon buzgó kíváncsiságot nyilatkoztathatom, hogy kegyetek ezen soraimból barátságos részvétel kifejezését értenek ama dicsö emlék iránt, ki ünnepökhez alkalmat nyújt, és önmagok legkésőbb maradekaikkal folyvást nevedő jólétben és háborítlan örömben szünet nélkül élveznek fejedelmi kegyelem és erényes ösek érdemei által megnyert polgári alkotmányuk boldog következményeit.

Irántam mutatott figyelmöket szivesen megköszönvén, örömmel ohajtok alkalmat, melly egykor talán kegyetek közé vezetend. Kelt Becsben 1845-ki pünkösthö 14-kén. — Istvan m. k.

Tekintetes kerületek!

A' lelkes jászok nemzetnek folyó hónap 20-kán tartandó nagyjelentőségü kettös ünnepén, a' tekintetes kerületeknek szives meghívása következtében, jelenlenni legöszintebb ohajtasom, — mellynek teljesülesét egyedül csak megrongalt egészségi állapotomban történhetö meg súlyosb változás gatlhatná meg. Addig is fogadják a' tekintetes kerületek forró köszönetemet azon becses fi-

gyelemert, miszerint e' kettős örömnépökben engemet is részeltetni kívántak.

Ki egyebiránt nagybecsü kedvezcsökbé ajánlott, teljes tisztelettel vagyok — a' tekintetes kerületeknek — Bécs, május 6-án 1845. alázatos szolgálók Pyrker János László m. k. P. ersek. 601.

Tekintetes jász-kún kerületi közönség!

Azon nagybecsü meghívásnak, melyet a' tekintetes kerületek legközelebb nemzeti dicső ünnepökre nézve hozzám intéztek, olly örömet és olly szív szerint engedni ohajtottam volna; — ámde a' parancsoló körülmények ebbeli vágyam teljesítésétől elfognak. Melleg köszönettel tartozom azonban a' tekintetes kerületek közönségének személyem iránti gyöngéd figyelmeert, és becses jóvöltukba ajánlott, teljes tisztelettel maradok Váczon, májushó 12-en 1845. A' tekintetes kerületek kész szolgálója gróf Nádasdy Paulai Ferencz m. k. vácsi püspök.

Tekintetes nemes jász és kún kerületi rendek!

Ezredünk minden tagja a' legforróbb rokoni és honszeretettel vonzódik a' nagy Magyarhon 's benne valódi hazája, a' tekintetes kerületek iránt; — ugyszinte köztünk minden kebel rejtelyeiben megrögzött a' rendithellen buzgó szeretet 's az imadásig magasztos tisztelet ezredünk igazi atyja fenséges nádorunk iránt! — Örömekejbe merülve repült volna tehát egész ezredünk a' tekintetes kerületek szives meghívására, e' f. hó 20-án azon nagyjelentőségű ünnepély érzelmeit 's örömeit becses körökben honfiaink közt élvezni, ha a' nagy távolság, idő rövidsége, az idei leendő táborozáshoz való szorgos előkészületek 's elkerülhetetlen hivatalos foglalatosságok tisztikarunkat olly sokoldalulag le nem bilincseltek volna. — Ez okból az ezred kormányja megbizásából Kisfaludy ezredes és Szabó főhadnagy urak fogják ez alkalommal ottan ezredünk tisztikarát képviselni; itten pedig a' hitatos tábori imával szentelendjük az érintett korszaki jelentőségű nagy napot. — Ki is nagybecsü rokon hazafiindulataikba ajánlott maradok — A' tekintetes kerületi ren-

deknek. Költ Cselhon Klattau városában, pünköst hava 6-án 1845-ben, szám 101,— Gr. Teleky m. k. ezredes.

Egyébiránt minthogy a' kerületek ezen örömnünpöket, és ez alatt fenséges grófjok- 's birájoknak irántok kimutatott ritka kegyelmét minden módon örökemlékben fentartani ohajtják, a' határtalan hódolat nyilvánítására is elrendelték, hogy a' városban levő köhid végén, azon helyen, hol eő fensége fényes bejövetelekor a' pompás diadaliv felállitva volt, egy a' legjobb izlésü terv szerint faragott kőből építendő, és eő fenségének ügyes kőfaragó által készitendő mellképével és felirásokkal — mellyeknek készítésére minden jászkún értelmesb polgárok felszólittatni rendeltettek — ékesitendő diadalkapu állitassék fel, — egyszersmind eő fenségének mellképe jelen százados évbeni korához képest hűségesen lefestve, a' kerületek közháza teremebe felfüggesztessék, 's mindezeknek létre hozatala végett nádori főkapitány ur eő nagysága kéretelt meg. — Egyszersmind az ünnepély folyamatjának közönségsítése és minden jászkún polgároknak is tudomásokra jutása tekintetéből ezen jegyző-könyvi foglalát, a' közbejött beszédekkel és okiratokkal együtt, könyvformában, megtoldva a' kivilágosítási felirásokkal és egyéb megjelent versezetekkel, a' küldöttségi tagok, az ünnepélyen megjelent országnagyok, megyék, káptalanok, egyházkerületek küldöttei 's egyéb főbb rangu vendégek, a' tisztelgő egyenruhás lovagok, dandárseregben szolgálatot tett polgárok, eő fensége jövetelekor a' kerüleli ház lépcsőzetén tisztelgő aggkoru férfiak és nevendék-leánycák neveiknek följegyzéseikkal, emlékül több példányokban kinyomatni rendeltett.

DE BALLAGI GÉZA.

F ü g g e l é k.

I.

A' szabad jászkún nemzet váltásági százados ünnepén, Jászberény városa fő- és kisebb rendű iskoláiban, azon alkalommal, midőn fenséges József nádor eö császári királyi főherczegsége azon iskolákat magas látogatására méltatá, mondatott üdvözlő szavallatok:

A) A' helybeli gyakorályban tanuló ifjuság üdvözlete.

A' költészeti osztályban.

Üdvözlő: Bathó István.

Fenséges császári 's királyi örökös főherczeg!

Üdvözlegy tanodánk vedatyja, s ügyünk kalauza!

E' kis musa sereg teljes örökre vidul.

Teljes örökre vidul, látván megalázni személyed'

Kis polgáridhoz ; 's nagy kegyeid mutatod.

Nagy kegyedért, miglen keblünkben dobogni fog a' szív,

Emlékedre füzünk egy nefelejts-koszorút.

A' szónoklati osztályban.

Üdvözlő: Vágó János.

A' tiszta érzetnek lakába ragadtatva, legédesebb örömben veszünk részt e' fényes ünnepünkön, minthogy fenséged magasztos személyet e' szónoklati osztályban, hová a' haza reményeinek mind jeleni, mind jövőndő boldogságát forrón ohajtó nagy lelke vezérle, szerencsések vagyunk legmélyebb tiszteleti hódolattal üdvözleni ; —

üdvözlegé azért körünkben, kik régen ohajtánk melyen tisztelve szeretett személyednek látásában örvendhetni, üdvözlegé ezerszer, hazánk lángszerelmü atyja; vidül szívünk, s szent örömek közt háláljuk boldog megjelenésed! mindnyájan édes tisztelettel áldozunk ezért e' szívünk melyeből eredett hálás erzetünkkel 's buzgó szeretetünknek gyenge virágfüzerével: hogy honunkra számos aldást árasztó fenségednek, mint századunk józan haladását pártoló nemtőjének, minden lépteire a' szerencse rózsát hintsen, 's hű magyarjaira fényt es boldogságot özőnlő mennyei áldások árasztásával vessék meg sokáig e' földön a' szittyát védő egek. — Éljen!

A' nyelvészeti negyedik osztályban.

Üdvözlő: Szendrey Gyula.

Fenséges császári 's királyi örökös főherczeg,
kegyelmes urunk!

Örömmel láttuk, milly hévvel es hódoló tisztelettel kezesitek áldozatukat atyáink meghálálására azon magasztos atyai kegyelemnek, mellyben a' jászok nép már-már felszázad óta részesülni szerencsés lehetett, nekünk gyenge tehetségü csemeteknek nincs egyeb hatalmunkban, mint kimondhatatlanul örvendeni es szüntelen imádkozni a' mindenhatóhoz, hogy fenségedet, mint egyetlen egy atyánkat, a' boldogság öleiben számtalan évekig eltesse. — Éljen!

A' nyelvészeti harmadik osztályban.

Üdvözlő: Boros Károly.

Fenséges császári 's királyi örökös főherczeg,
legkegyelmesebb urunk!

Akár az örömet kívánjam nyilvánítani, melly fenséged legdrágább atyai személyének láthatasából jelenleg reánk arad es szívünkre hat, akár a' halat, mellyel édes hazánk felszázados őrangyalának tartozunk, csak legkevesebbe kitüntetni törekedjem is: elegendenek ezem magamat fenséged méltó magasztalására; — amde

a' mint növekszünk atyai oltalma alatt fenségednek éveinkben , ugy fogjuk magyarázhatatlan érdemeit örizni sziveinkben , mellyből legedesebben fog folyni az ima a' fejedelmek fejedelméhez , hogy fenségedet szive kedveltjeivel az öröm és dicsőség öleiben minel tovább a' hon javára és örömeire éltesse. Éljen !

A' nyelvészeti második osztályban.

Üdvözlő: Sismis Mihály.

Fenséges császári 's királyi örökös főherczeg , legkegyelmesebb urunk , nádorunk és grófunk !

Valamint czreket örvendeztettek már amaz áldásteli felséges tettek , mellyek császári királyi főherczegséged halhatatlan nevét arany betűkkel adandják által a' későbbi kornak : ugy nekünk második évi nyelvészeti-tanulóknak egy, eddig soha nem tapasztalt örömezés, futja által gyöngé idegeinket , midőn a' szende tudományok eme szent helyen magasztos személyet hódoló fiui tisztelettel van szerencsénk üdvözleni. Halás emlékezet fogja kísérni eltünk minden napjait ezen üdvözlő kegyekért , most pedig lelkünk legedesebb vágyát jelentve kívánjuk : hogy császári királyi fenséged számos évekig holdogol eljen. Éljen !

A' nyelvészeti első osztályban.

Üdvözlő: Szalai László.

Fenséges császári királyi örökös főherczeg , kegyelmes urunk !

E' királyi tanoda alsó osztálya kiseded tanuló seregének fejelelni csak most kezdő tiszta erzelmeit kettős öröm lepte meg e' dicső napon : az egyik , hogy szinte ő is szerencses lehet kegyelmekkel teljes magas személyedben a legmélyebb tisztelettel egy nagylelkű ferfiut , és hazánk legerősebb oszlopát üdvözleni ; a' másik pedig , hogy epen e' százados jaszkún ünnep alkalmával fenséges herezegednek , mint felszazados legkegyelmesebb grófunknak és biránknak , a' kihez fiui forró szeretet lánczai által kapcsoltatunk , a' már 50 év óta e' kiseded hazára dúsan árasztott ma-

gas kegyelmeidert hátánk és legmélyebb tiszteletünk tartozó adójának gyöngé keblünk melyéből kidagadó halás érzéssel párosult legalázatosabb köszönetünkkel lefizetésére legüdvösb alkalmat nyerhettünk. Oh, számtalanszor boldogok mi! a' kik illy tántoríthatatlan nagy erényű férfinak boldogító kormányja alatt kezdünk mind az erényben, mind a' tudományokban haladni. — Jertek tehát, kedves tanuló társaim! a mindenható trónjának arany zsámolyához, a' hol földig borulva, unalmat nem okozó szünteleni imánkkal kerjük a' magyarak nagy istenét, hogy ritka kegyelmű fenséges herczegünket, grófunkat és biránkat, ama mindeneket felülhaladó lelki örömben, mellyet egyedül csak a' közjó tántoríthatatlan eszközlése nyujthat, fenséges asszonyunknak, Mária Dorottyának, boldogító társaságában, lelkes herczegi unokáitól körülvetete, és ezen kised tanuló-tesületet a' jászok nemzettel fenséges kegyelmeiben megtartva, még számtalan évekig eltesse. Éljen!

A' második főnemzeti osztályban.

Üdvözlő: Aray Károly.

Fenségedben a' jászok és kúnok hatalmas védangyalát üdvözlő rebegő nyelvem; örömünk határtalan, szivünk legszentebb érzelme hangoztatja velünk jász kis polgárokkal: eljen, eljen, eljen fenséges urunk, édes atyánk!

Az első főnemzeti osztályban.

Üdvözlő: Bathó András.

Gyenge eltünk korának legboldogabb órája ütött most számunkra, midőn fenséged látogatása kegyelmének áldását árasztja reánk nevendék tanulókra, — itt szivünkben örökítjük ez áldott nap emlékezetet, mindennapi imánkkal kerendők istentől, hogy fenségedet, mint nemzetünk védangyalát, hazánk boldogítására számtalan évekig eltesse, eljen, eljen, eljen! —

A' leányok nemzeti osztályában.

Fentebb a' 23-ik lapon olvasható üdvözlő beszéd mondatott el Schwarz Johanna által.

A' szentkúti részen levő iskolában.

Üdvözlő: Sass János.

Isten hozta fenségedet! mi édes szüleinktől, de tanítónktul is hallottuk, hogy fenséged a' tanuló kisdedekeket nagyon kedveli, és ime most már szerencsések vagyunk tapasztalni atyai nagy kegyelmet fenségednek. — Örülünk hát, iskolatársaim, örülünk! és hangoztassuk: Isten eltesd jó fenséges édes atyánkat. Éljen, éljen, éljen!

Az alvégi részen levő iskolában.

Üdvözlő: Baráth István.

Isten! hála neked, hogy szerencsésen vezérléd körünkbe fenséges édes atyját a' tanuló nevendékeknek. Mi, jászpolgárok fiai és leánykái, feldicsekszünk majd szüleinknek, hogy láttuk a' jászok és kúnok védangyalát, örömszülte felkiáltással üdvözlöttük is, egy szívvel lélekkel hangoztatva: éljen, éljen, éljen fenséged! —

A' felvégi részen levő iskolában.

Üdvözlő: Hegedűs László.

Üdvözlég, fenséges édes atyánk! ime meghallgatá az egek ura buzgó kisdedi fohászunkat, mellyel esdekelve kértük mi is: lenne kegyes az ég fenségedet szerencsésen Jászberénybe vezéreni; most már azt sem tudjuk, hogy örömnkben mivel hálálhasuk meg fenséged magas kegyelmét, melly látogatásának áldását reánk árasztja; azonban rebegő nyelvünk segít rajtunk, midőn e' szavakat rebegteti halás ajkinkkal: éljen, éljen, éljen fenséged! —

II.

KIVILÁGITÁSI FELIRÁSOK.

1.

Jászberény városának külső szélén felállított
hármás ivü diadalkapun:

Fenséges vendég! e tiszteletedre emelt ív

Ket testvérnemzet hű kebelche vezet.

2.

A' városban levő nagy köhídon készült diadal-
kapun:

Üdvözlégý köztünk, fenséges grófja hazánkuk!
Védő szárnyad alá e' hon ajánlja magát.

3.

A' kerületi ház téréen emelt 7 öl magas oszlopnak
első oldalán:

Keblem kincset zár,
Jász népnek szíve örökjét
Fenséges grófja'
'S nádora drága nevet.

E' sorok közt általláható volt JÓZSEF.

Másik oldalán:

Főbirájának kér áldást
Nagy-Kun az égtől,
Nyujtva ajándékul
Érzete tiszta levét.

Harmadik oldalán:

Kis-Kún nép örvend
'S hódol törvényes urának;
Mert felszázad alatt
Élvezi ritka kegyet.

Negyedik oldalán:

Három honból jön,
Főherczeg! jutni tehozzád
Tiszteletünk, szívből,
Ámde csak egyből ered.

A' város ház a blakaiban.

a) *Mária Teréz királynő életnagyságu képe alatt, melly a' kösepablakba volt helyhezelve.*

1745.

b) *Az ausztriai czimer alatt :*

Mig szárnyad betakar,
Nem dül fel a' vihar.

c) *Magyarország czimere alatt :*

Érted az éltünket
Áldozzuk kincsünket.

d) *Jászkerületi czimer alatt :*

Drága hazánkért lóra kelünk :
Örökitni nevünket,
Kürtös nemtönknek
Hős vezetése alatt.

e) *Jász közönségeknek czimereik alatt :*

J á s z b e r e n y.

Század előtt is már
Fegyvert két kézzel emeltek apáink,
Hogy ha Lehel-kürt szólt
Hit, haza 's fejdelemért.

Á r o k s z á l l á s.

Mária Teréz nemtönk
Kegyeit harsogja ki sípom ,
Kardom zászlómmal
Szent legyen a' nevire.

A p á t h i.

Pánczelokra ha van
Szüksége hazánknak, oroszlány-
Szívvel előállok
Védeni a' honatyát.

Kisér.

József drága napunk'
 Napját ékitni im eljött.
 Kürtöm, nagy kegyeit
 Zengd, haza csillaga ő.

Ladány.

Bekeben, mint szende galamb
 Sasszárnyak alatt, meg-
 Nyugszik szüm, — harczban
 Kardra feszül ki karom.

Alsószentgyörgy.

Istenemért, honomért
 És a' fejedelmi dicsért én
 Sárkán-harczra is el-
 Szánva, teremve vagyok.

Fenszaru.

Halmaimon viruló
 Áldás közt, drága királyom!
 Véred véremmel
 Védni taníta hitem.

Jákóhalma.

Hogy jobbam véd 's őriz,
 Hirdeti azt balom itten.

Dósa.

Grófunk bekeert,
 S fejedelmünk őrizeteert
 Pálmánk és szablyánk
 Áldozatul kitevenk.

Mihálytelek.

Honnunk anyyala
 Szivünket felkölteni itt van,
 Idvet 's áldást kerj
 Nesztori eltire, szüm.

Felsőszentgyörgy.

Három rózsabokor
 Fenső bimbója im itt van,
 Nyilni honert kész volt
 'S tiszteli csillagait.

5.

Nádori kert ajtaján.

Kit hajdan fiatal korban
 Befogadtam örömmel,
 S disz emléke jelet
 Örzöm azóta hiven.

Felszárad fogytán
 Jászkún nép várt örömere,
 Ujra nyitom kebelem
 Ősz fejedelmök előtt.

Azon latan felirásu márvány-oszlop mellett, *) melly

*) Mellynek déli oldalán követk cző emlékfelirat olvasható:

Josepho, Austria.
 Francisci II. Aug. Fratri.
 Regni Hung. Palatino.
 Quod Provinciam. Hanc.
 Idib. Novemb. MDCCXCVII.
 Inviserit. Ac. Eximia Ubique.
 Benignit. Suae. Vestigia.
 Reliquerit.
 Jazyges. Et. Cumani.
 Optimo. Judici. Et. Comiti.
 Grati. passuere
 MDCCXCVIII.

nádor eő cs. k. főherczegségének 1797-ik évben volt
 itteni magas megjelenése emlékére — ugyan a' ná-
 dorikertben még azon alkalommal emeltetett:

Jobbra. Fortis sum moles
 Monumentum principis olim
 Lustrantis populi
 Rura, laresque sui.

Balra. Incolumis sic sto
 Jam centum semis in annos
 Me princeps superat
 Tempore, fortior est.

7.

A' parochialis épületen, egy lángoló szív alatt:
 Lángol a' jászkún szív, tüze mégis meg nem emészti,
 Mert a' tüze szeretet, Józsefert eled a' lang.

8.

A' nemzeti iskolák egyik ablakán:
 Fenséges József grófunk, bíránk ötven év óta,
 Érte szívünk lángol, lángol a' hala tüze.

Ugyanott másik ablakon:
 Jász es kún vigadozz, száz évek óta szabad vagy,
 Mig föld, eg 's a' haza allanak, légy te szabad.

9.

Muhoray János herényi főjegyző házánál:
 a) *Mária Teréz királynő arcsképe alatt.*

Dicsőült nemtő!
 Te vagy öröklő
 Nefelejts
 Szivcink halakertjében
 Századok minden percében.

b) *V. Ferdinánd kegyelmes koronás királyunknak arcsképe alatt :*

Áldozatunk szeretet , hiveség 's egneli könyörges
És buzgó készség , halni is eletedért.

c) *József nádorispan ur eő cs. kir. főherczegségének arcsképe alatt .*

Midőn az atya szive sir
Fiu örömevel nem bir ,
Neved áldja aldással,
Nem bir massal.

10.

A' kerületi főjegyzőnek a' setater altaellenében
levő hazánál, hol a' lámpák vegződtek— sűrű mecs-
csillagok között:

Jó fejedelmének
nyújtja
Tiszta langBA Tolmácsat
hiveségének
hű jobbagya.

III.

Az unnepeyhez szükségesek iranti előleges tervkeszitesre
megbizott, utóbb a' teljesitendők teljesítésére felhatalmazott
választmány tagjai :

Elnök: Szluha Imre , kir. tanácsos, nádori főkapitány.
Kulmán Sándor, nádori alkapitány.
Illéssy János, nagykún kapitány.
Vágó Ignác , jászkapitány.
Aczel István, kiskún kapitány.
Bathó Ignác, főjegyző.
Bartsik Márton , első aljegyző.
Bozóky András , nádori tablabiro.
Muhoray Andras, nádori tablabiro.
Horvath Antal, nádori tablabiro.

Taczman István, hadi főpénztárnok.

Gózon László, főügyesz.

Kenez Mihály, számvevő.

Már Benedek, eskütt.

Várady István, eskütt.

Antal József, biztos.

Ugy Jászberény, Karczag, Felegyháza városok időszerinti küldöttei.

Nádor eő fenségének és fenségés nejének meghívására
rendelt ünnepélyes küldöttség :

Elnökök: Szluha Imre, királyi tanácsos, nádori főkapitány.

Kálmán Sándor, nádori alkapitány.

Illéssy János, nagykún kapitány.

Vágó Ignác, jászkapitány.

Aczel István, kiskún kapitány.

Bathó Ignác, főjegyző.

Bartsik Márton, első aljegyző.

Pethes Mihály, nádori táblabíró.

Balajthy Vendel, nádori táblabíró

Küry József, házi főpénztárnok.

Szabó Sándor, alpénztárnok.

Horváth Pál, eskütt.

Mihálkovics János, eskütt.

Baky István, eskütt.

Bozoky István, eskütt.

Hajdu Mihály, biztos.

Gózon Imre, biztos.

Jász-Apáthi városa részéről.

Balajthy Péter, tanácsnok.

Makó Gergely, tanácsnok.

Jász-Kisér városa részéről.

Hetényi Sándor, főbíró.

Vadász János, főjegyző.

Nagykún-Túrkevi városa részéről.

Kis István, főbíró.

Kenez Sándor, főjegyző.

Nagy-Kún Szent-Márton városa részéről.

Fazekas József, főbíró.

Nagy Antal főjegyző.

Kis-Kún Halas városa részéről.

Szeker István, tanácsnok.

Sipos Sándor, főjegyző.

Kiskún Maysa városa részéről.

Dávid József, főbíró.

Szabó László, főjegyző.

Eő fenségét a' jászkerület határánál fogadó és udvözlő
küldöttség.

Elnök és szónok: Kálmán Sándor, nádori alkapitány.

Taczman István, hadi főpenztárnok.

Horváth Antal, nádori táblabíró.

Ozoroszký Gábor, alügyész.

Már Benedek, eskütt.

Antal József, biztos.

Sipos Imre, jákóhalmi főjegyző.

Terjek Mátyás, árokszallási főbíró.

Eő fenségét megérkezcsekor, a' kerületek közházánál,
mint kijelelt szállásán, üdvözlő küldöttség.

Elnök és szónok: Bathó Ignác, kerületi főjegyző.

Bozóky András, nádori táblabíró.

Muhoray András, nádori táblabíró.

Kenez Mihály, számvevő.

Gózon László, tiszti főügyész.

Várady István.

Böjthy Miklós esküttek.

Ozoroszký István, ladányi főjegyző.

Moczár István, felegyházi főbíró 's többen a' tisztikar es a'
közönségek részéről.

Részint a' kerületek közgyűlése által történt, részint elnöki meghívás következtében az ünnepe-lyen megjelent vendégek névsora.

a) Főbbrangúak:

Buzini gróf Keglevich Gabor, sz. István apostoli király rende-beli közepkeresztes vitez, cs. kir. aranykulcsos, valóságos belső titkos, egyszersmind magyar királyi helytartósági tanácsos, magyar királyi főtárnokmester, a' hetszemélyes tábla bírása, Nógrád var-megye főispánja.

Ürményi Ürményi Ferencz, Leopold császári rend közepke-resztes viteze, cs. kir. aranykulcsos és valóságos belső titkos ta-nácsos, a' magyar szent korona öre.

Szigethi Szerencsy István, cs. kir. valóságos belső titkos ta-nácsos, királyi személynök, Arad vármegye főispánja.

Gosztonyi és kerencsi Gosztonyi Miklós, kir. udvari tanácsos és váltófeltörvényszeki elnök.

Nagypalugyai Platthy Mihály, a' nagymeltóságu magyar kir. udvari cancellaria előterjesztő udvari tanácsosa.

Ürményi Ürményi József, cs. kir. aranykulcsos és alnádor.

Tótprónai báró Prónay Albert, Pest, Pilis és Solt t. e. vármeg-yeek főispáni helytartója.

Bene József kir. tanácsos, Csongrád vármegye főispáni hely-tartója.

Gróf Castiglione Henrich tábornagy.

b) A' t. ns. megyék részéről.

T. B á c s m e g y e b ől.

Latinovits Károly, másod alispán.

Báró Orczy György, táblabíró.

Báró Orczy László, táblabíró.

Karácsonyi Leopold, táblabíró.

Remellay Gusztáv, táblabíró.

Bartók Mátyás, táblabíró.

Zákó Peter, szolgabíró.

T. Bék es megyéből.

Nemet Antal, alispán.
 Gróf Venkheim Antal, táblabíró.
 Gróf Almásy Dienes, táblabíró.
 Csepcsányi Tamás, táblabíró.
 Kovács János, alesperes, táblabíró.
 Csomák Emanuel, esperes, táblabíró.
 Harli Károly, esperes, táblabíró.
 Karassiy István, főszolgabíró.
 Szeghő Alajos, eskütt.

T. Csongrád megyéből.

Temesváry István, másod alispán.
 Müller Mihály, prépost.
 Tabódy Pál, táblabíró.
 Korda János, táblabíró.
 Banó Mihály, táblabíró, csongrádi lelkesz.
 Posta Ferencz, táblabíró.
 Lendvay Lajos, táblabíró.
 Bene Imre, aljegyző.

T. Fejér megyéből.

Ürményi Ürményi Ferencz, koronaőr, ki feljebb.
 Ürményi Ürményi József, alnádor es táblabíró.
 Farkas Imre, kanonok, táblabíró.
 Szluha Sándor, táblabíró.
 Szluha Antal, táblabíró.
 Szluha Benedek, táblabíró.
 Pribék Vilmos, táblabíró.
 Horváth István, táblabíró.

T. Heves megyéből.

Blaskovits Gyula, első alispán.
 Levay Sándor, kanonok.
 Liponiczky József, kanonok.
 Németh János, kapitány, táblabíró.
 Egyed Imre, táblabíró.

Babics István, táblabíró.
 Kanyó Gábor, táblabíró.
 Vratarits Lajos, táblabíró.
 Puky Miklós, táblabíró.
 Miklósy Ferencz, táblabíró.
 Báró Orczy Béla főjegyző.
 Schne László, aljegyző.
 Berecz Ferencz, főügyész.
 Gosztonyi János, főszolgabíró.
 Balogh János, alszolgabíró.
 Keller Miklós, eskütt.

T. Pest megyehől.

Szentkirályi Móricz, első alispán.
 Báró Losonczy Bánfy Pál, táblabíró.
 Tahy József, cs. k. kamarás, tbíró.
 Tassy Bécz László, táblabíró.
 Halász Bálint, táblabíró.
 Korher János, táblabíró.
 Mészáros Benjamin, táblabíró.
 Patay Pál, táblabíró.
 Eördögh Károly, táblabíró.
 Zlinszky György, táblabíró.
 Nyári Miklós, fűszolgabíró.
 Szilassy István, fűszolgabíró.
 Fáy Béla, alszolgabíró.
 Batta József, szolgabíró.
 Halász Gerzon, szolgabíró.
 Bereczky Antal, főügyész.
 Halász Gusztáv, tiszti ügyvéd.
 Bellágh Antal, középponti eskütt.
 Kajtár Gusztáv, eskütt.
 Halász Álmos, eskütt.
 Mészáros Zsigmond, eskütt.

c) Az egri főkáptalan részéről.

Lévay Sándor, sz. Péter egervári prepostja, az egri főegyház
 's az egriatyá érsek-segédkanonoka.

Lipovniczky János, egri főegyházi kanonok.

A' váczai káptalan részéről.

Sághi Sággy Mihály, választott novi püspök, a' boldogságos szűz Mária almádi apátja, a' váczai székesegyház nagy prépostja és kanonokja, püspöki helyettes és ügyszolgatartó zsinati vizsgáló.

Szarvas Ferencz, tenyői prépost, a' váczai székesegyház kanonoka, csongrádi főesperes, hittanár, a' pesti kir. tud. egyetemnél a' hittudományi kar tagja, a' kiszolgált papok házának igazgatója, zsinati vizsgáló.

Magótsi István, idvezitőnkéről nevezett Sz. Ferenczrendi szerzetesek főelőjárója.

Partl János főelőjárói titoknok.

d) Duna melléki egyházi kerület részéről.

Gróf Teleky Sámuel, főgondnok.

Báthori Gábor, főesperes.

Losonczi báró Bánfi Pál, ülnök.

Halász Bálint, ülnök.

Nyári Miklós ülnök.

Mészáros Beniamin, ülnök.

Bajkai Endre, főjegyző.

Szabó Károly, czelegedi lelkes.

Pordán János, fülöpszállási lelkes.

Miskolczi István, szentmártonkátai lelkes.

Kálmán János, jászberényi lelkes.

e) Fenséges nádor nevet viselő nemes lovas ezred részéről.

Kisfaludy János, ezredes, a' fenséges nádor tábori segédje.

Szabó László, főhadnagy, jászberényi hadfogadó kormány parancsnoka.

A' kerületekben szállásoló báró Kress nevet viselő könnyű lovas nemes ezred részéről.

Rudolstadt herceg Schwarzburg Adolf, ezredes.

Báró Lauingen August, alezredes.

Treuensinni Kugstatscher József, százados kapitány.

Friderici Hermann, százados kapitány.

Döring Tódor, főhadnagy.

Az elősoroltakat jóval felülhuladta azon vendégek száma, kik önkényes indulatból kívántak részt venni a' nemzeti ünnepélyben.

IV.

Névsora azon jászkún polgároknak, kik felállított dandárseregbe alkalmaztatva, fenséges nádorispán ur elő cs. kir. főherczegsége előtt tisztelgettek.

Fővezér: Szluha Imre kir. tanácsos, nádori főkapitány.

Segédje: Halmay Lajos alsó szentgyörgyi tanácsnok.

Testőrök: Makó Gergely, apáthi tanácsnok.

Balajthy Peter, apáthi tanácsnok.

Moczár István, árokszállási főjegyző.

Fitzek Leopold árokszállási aljegyző.

Tóth István, kerületi biztos Künsz. Martonból

Varró Sámuel, ügyvéd Karczagról.

Pap Móricz, kir. táblai jegyző ugyanonnan.

Hajdu Miklós, szintén királyi táblai jegyző Türkevizből.

Nagy Károly, kerületi biztos.

Zseny József, halasi jegyző.

Szabó Károly, felegyházi jegyző.

Fridrich Alajos, tiszteletbeli alügyész.

Baky Ferencz, tiszt. alügyész.

A' Jászkerület részéről.

Vezér: Vágó Ignác, ker. kapitány.

Jászberényből.

Sipos Urban.

Hajós Balázs.

Pesenyánszky András.

Sárközy Mihály.

Mizsei János, zászlótartó.

Velkey Sándor.

Varga Pál.

Benedek József.

5. Kormos András.

10. Szőke János.

Nagy István.	Muhoray Márton.	
Szabó István.	Juhász András.	
Bazsó István.	35. Nagy Imre ifj.	
Bujdosó Mihály.	Juhász János.	
15. Kohári János.	Bóta Pál.	
Kovács István.	Mizsei János.	
Pesti László.	Páczán János.	
Oláh Antal.	40. Baráth István.	
Misovits János.	Besenyei József.	
20. Káposztás Mihály.	Sárközy Mátyás.	
Sinka János.	Baráth Ferencz.	
Nagy Imre, ör.	Baranyi István.	
Telek Antal.	45. Gulyás Ferencz.	
Bartal János.	Herengei Pál.	
25. Almásy János.	Balla Pál.	
Nagy János.	Klinkó János.	
Klinkó József öregeb.	Klinkó József ifj.	
Beszteri Pál.	50. Pénzes Ferencz.	
Kiss Péter József.	Szöke István.	
30. Sipos János.	Kovács Márton.	
Kollár Imre.	Czikora József.	
Kállay József.	Terényi János.	54.

Á r o k s z a l l á s b ó l .

Bobák Mátyás.	Kovács János.	
Pető István.	Szabó András.	
Móczár Ferencz.	Szabó Ferencz.	
Móczár József.	15. Horváth Mihály.	
5. Móczár Alajos.	Papp Pál.	
Csikós Balázs.	Kácsor Márton.	
Kovács Mátyás.	Tóth János.	
Herczeg István.	Márkus János.	
Gottlieb Ferencz.	20. Csikós Antal.	
10. Kiss József.	Csikós József.	
Guba Emanuel.	Bódizs Ferencz.	22.

A p á t h i r ó l.

Balajthi Pál.	Szöke Ferencz.	
Birkás István.	Horváth Gábor.	
Menyhárt Máté.	Bagi Gergely.	
Szabari János.	10. Menyhárt Jakab.	
5. Pásztor János.	Demeter József.	11.
Kis Gulyás András.		

L a d á n y r ó l.

Drávuicz Farkas.	5. Antal Sándor.	
Furcsa Ferencz.	Donkó Menyhért.	
Lengyel József.	Kácsor István.	
Zana József.	F. Nagy Ignác.	8.

A l s ó s z e n t G y ö r g y r ó l.

Gajdos István.	5. Józsa János.	
Czakó Ferencz.	Töröcsik János.	
Erdélyi István.	Szarvák Ferencz.	
Bajzáth Gergely.	Halmay János.	8.

F e n s z a r u b ó l.

Csákán István.	Jáger István.	
Gulyás József.	5. Levócs János.	
Harangozó Pál ifj.	Rimoczy József ifj.	6.

J á k o h a l m á r ó l.

Lukácsi Pál.	Tóth József.	
Lekó István.	5. Szöllősi András.	
Horváth József.	Tóth Fridrik.	6.

D ó s á r ó l.

Bozóki József.	Túri János.	
Kis Mihály.	5. Juhász István.	
Bollók Máttyás ifj.	Kis István ifj.	6.

Mihálytelekről.

Fülöp András.	Catári Kis Gáspár.	
Kónya Ferencz.	Kis András ifj.	4.

Felsőszentgyörgyről.

Molnár István.	Bata Mihály.	
Thuróczi József öregebb.	Szulacsek György.	
Thuróczi József ifjabb.	Juhász András.	6.

Összesen a' jász-kerületből 131.

A' Nagy-Kún kerület részéről.

Vezér: Illéssy János, ker. kapitány.

Segédje: Toth Lajos, hites ügyvéd.

Karczagról.

Göz László, tanácsnok.	15. Csöreg Mihály.	
Sánta György.	J. Nagy Antal.	
Kerekes István.	Major Károly.	
Láposi János.	Polgári Szabó Istvan.	
5. Kerekes S. István.	Tösér Ferencz.	
Hajdu Mihály.	20. Sz. Tóth János.	
Boros Mihály.	Elek Gergely György	
Sánta János.	Csöreg Imre.	
Nagy Peter.	Horváth János.	
10. Kis Imre István.	Csikós József.	
Nyester Mihály.	25. L. Nagy János.	
Csöreg Gáspár.	Büdi Márton.	
Szarka József.	Csókai Imre.	
Gy. Szüts Sámuel.	Sz. Sánta János.	28.

Kisujszállásról.

Csegei István.	5. Mészáros G. Miklós.
Polgár István.	Pete János.
Fekete Károly.	Tóth István.
Simai Lajos.	Takács Pál.

Nagy Péter.	Nyitrai Mihály.	
10. Csegei Károly.	15. Veres Sándor.	
Janó Péter.	Nyitrai Pál.	
Veres Gergely.	Pója Gábor.	
Janó András.	Puskás János.	18.

Túrkevi ből.

Boros Pál, csendbiztos, zászlótartó.	10. Tóth Mihály.	
Toth János.	Endrédi József.	
Debreczeni Daniel.	Olajos Bálint.	
Szenási József.	Rác János.	
5. Túri János.	Kis József.	
Nagy János.	15. Tóth Imre.	
Debreczeni Ferencz.	Tóth Ferencz.	
Debreczeni Zsigmond.	Czihát Lajos.	
Debreczeni Lajos.	Czegledi János.	18.

Madarasról.

Szűcs Imre.	F. Nagy Sándor.	
Borsi János.	F. Nagy Gergely.	
Tóth Ferencz.	F. Nagy Bálint.	
Szabó György.	10. Farkas Mihály.	
5. Szilágyi Miklós.	Kota Márton.	
Sáska Gáspár.	Csávás Sámuel.	12.

Kúnhegyesről.

Polgár Jakab.	Szögyi István.	
Gerendai Sándor.	Jósa István.	
Tóth János.	Szabó Gábor.	
Mészáros Pál.	10. Szabó Ferencz.	
5. D. Ács Pál.	Varga János.	
Mohácsi Bálint.	Csávás Ferencz.	12

Szentmártonból.

Kovács László.	Divánszky Imre.	
Kovács Lukács.	Jósa János.	
Fazekas József.	10. Standhaft Imre.	
Jósa György.	Kiss András.	
5. Jósa Antal.	Fazekas Imre.	
Papp Mátyás.	Kiss Antal.	
Kiss János.	Suják Mihály.	14.

Özvesen a' Nagy-Kún kerületből: 102.

A' Kis-Kún kerület részéről.

Vezér: *Aczel István, kerületi kapitány.*

Halasról.

Buza Imre, csendbiztos.	Vodei Gabor.	
Gál István.	Krámer József.	
Musa Sándor.	Bánóczky István.	
Gyenezse János.	15. Babó Sándor.	
5. László K. József.	Hirkó Mihály.	
Sebestyén Ferencz.	Vida József.	
Buda Péter.	Thorma Imre ifj.	
Nagy István.	Tót Endresz Sándor.	
Molnár K. József.	20. Tóth B. József.	
10. Szemerédi István.	Király Gy. József.	21.
Darányi Sándor.		

Félegyházáról.

Czakó János, tanácsnok.	10. Seres István.	
Szabó József.	Molnár László.	
Varga Mátyás.	Terjek István.	
Tapodi János.	Bánhidya Antal.	
5. Kis Mihály.	Móczár Lajos.	
Szabó Imre.	15. Molnár Ferencz.	
Gál Imre.	Tarjányi József.	
Molnár János.	Endre József.	
Szabó László.	Tarjányi Pál.	18.

Szentmiklósról.

Szöke Mihály.	Szigeti Pap Ferencz.
Petrovics István.	Mező István ifj.
Papp János ifj.	10. Lakos Mihály.
Selyem Mihály.	Király Sándor.
5. Juhász István.	Aczél Sándor.
Mező Lajos.	Szögyenyi János. 13.
Tekes István ifj.	

Szabadszállásról.

Papp Gergely, tanácsnok.	Pál Sándor.
Kovács Zsigmond.	10. Dömötör Lajos.
Kovács Sándor.	Herpay Sándor ifj.
Pandúr József.	Gál János.
5. Cz. Szabó István.	Balogh Imre.
Tóth Imre.	Péter György, tanácsnok.
Bacsó Sándor.	15. Herpai Sándor.
Péter János.	Nagy Bálint. 16.

Fülöpszállásról.

Túri Vince.	Gubacsi Péter.
Kulay István.	10. F. Gubacsi Sándor.
Csaplár Gábor.	Aszt. Csaplár Lajos.
Nagy Imre.	Ny. Nagy István.
5. Csaplár Imre.	Meleg Sándor
Csaplár Gábor.	Szöke Péter.
Molnár István.	15. Szentpéteri Pál, tanácsnok.
S. Kovács János.	15.

Laczházáról.

Toth Sándor, tanácsnok.	Seregely Antal.
Szinak Pál.	5. Bak Lajos.
Zimányi Gábor.	Galambos Gábor. 6.

Maysáról.

Terbe István.	5. Nyerges János.
Terbe Ignác.	Terbe József.
Ország Mihály.	Csontos József, tanácsnok.
Farkas György.	Udvardy János 8.

Dorozsmáról.

Jernei Mihály.	Csonka Pál, csendbiztos,
Tajti Ignác.	zászlótartó.
Tajti Gábor.	Lajkó Antal.
Maróti János.	Farkas Mihály.
5. Maróti Gergely.	Rácz Sándor.
	10. Czékus József. 10.

Összesen a' Kis-Kún kerületből 107; mind a' három kerületből 340.

V.

Névjegyzéke azon elaggott jászkún polgároknak, kik eő cs. kir. főherczegségének Jászberénybe érkeztek, mint az elmúlt századot, — és azon nevendék leánykáknak, kik jelent képezve — a' kerületi ház felső emeletébe vezető lépcsőkre két oldalról állittatván, amazok a' közönségeknek czimereit, emezek pedig virágkoszorúkat tartva kezeikben, tisztelkedtek, és tisztelt eő cs. kir. főherczegségét rövid szónoklattal üdvözlötték, és ugyan :

a) az első rendűek.

Jász Berényből	Papp Sándor, szónok.
„ Árokszállásról	Kókai Pál.
„ Apáthiról	Szilák Imre.
„ Kiserről	Fülöp Mihály.
„ Ladányról	Kis János.
„ Alsószentgyörgyről	Rigó Jakab.
„ Fenszaruból	Rimóczy András.
„ Jákohalmáról	Fodor Albert.
„ Dósáról	Kis István.
„ Mihálytelkeről	Gulyás Márton.
„ Felsőszentgyörgyről	Ezsiás Márton.
N.Kún. Karczagról	Sós Péter.
„ Kisujszállásról	Kürthy István.
„ Túrkevizből	Tóth István.

N.Kún-Madarasról	Dürgő György Bálint.
„ Kúnhegyesről	Nagy F. János.
„ Szentmártonból	Gergulits József.
K.Kún-Halasról	Thorma Mihály.
„ Felegyházáról	Vereb Erasmus
„ Szentmiklósról	Móczár István.
„ Szabadszállásról	Dóczy János.
„ Fülöpszállásról	Kovács János.
„ Laczházáról	Zimányi György.
„ Maysáról	Patyi József.
„ Dorozsmáról.	Ör. Rácz Tamás.

b) Másodrendűek, t. i. a' koszorút tartó leánykák:

Taczmann Tinka, szónok.	Kotán Apol.
Schvarz Johan.	Schvarz Terez.
Kövér Amál.	Telek Verona.
Ágoston Erzsébet.	25. Áray Lila.
5. Paczek Emilia.	Ozoroszky Mária.
Morzál Mária.	Áray Józsefa.
Komáromy Mária.	Ferenczi Mária.
Ali Julia.	Burján Johanna.
Kiss Anna.	30. Szalóki Anna.
10. Nagygyőri Julia.	Beleznay Mária.
Piller Betti.	Sipos Rozál.
Czimler Mária.	Almásy Anna.
Schvarz Aloizia.	Bartal Mária.
Pomp Mária.	35. Angyal Erzsébet.
15. Kövér Tinka.	Czajdlinger Mária.
Jakkel Mária.	Jankovits Ilona.
Kiss Johanna.	Beleznay Johanna.
Jankovits Terez.	Csizmadia Erzsébet.
Gerendásy Franciska.	40 Vezeli Lenka.
20. Ozoroszky Victoria.	Kajlinger Karolina.
Mag Terez.	Szegedi Erzsébet. 42.

VI.

A' kerületek és közönségek hivatalnokainak névjegyzéke 1845.

a) Kerületi tisztviselők.

Nádori főkapitány: Verbóci Szluha Imre, kir. tanácsos.

Nádori alkapitány: Kálmán Sándor, számos megyek t.birája.

Főjegyző: Bathó Ignác, több vármegyek táblabirája.

Aljegyzők: { Bartsik Márton, több vármegyek táblabirája.
Taczmann Károly.

Tiszteletbeli
aljegyzők.

{ Darázs Pál.
Moczár Ferencz.
Ágoston Ágoston.
Hegedüs Zsigmond.
Csöke József.
Harsányi Mihály.

Leveletárnok: Eördögh János.

Kiadó: Ozoroszky Menyhert 's tiszt. eskütt.

{ Hermányi József.

Irnokok: { Bartsik Károly.

{ Baráth Mihály, hites ügyvéd.

{ Ézsiás Sándor.

{ Kalmár Alajos.

Járulnokok: { Beleznay József.

{ Tóth János.

Számvevő: Kenéz Mihály, 's tiszt. nádori es több vármegyek táblabirája.

Hadifőadószedő: Taczmann István.

Házi főadószedő: Küry József, 's tiszt. nádori thiró.

Aladószedő: Szabó Sándor.

Pákai felügyelő: Endre László, 's tiszt. nádori thiró.

Főügyész: Gózon László.

Alügyészek: { Ozoroszky Gábor.
Bozoky István.

Tiszteletbeli aljegyzők:

Muhoray János, jászberényi főjegyző.
 Dósa Ádám, apáthi főjegyző.
 Csathó Gergely, karczagi főjegyző.
 Kalmár József, felegyházi főjegyző.
 Várady Sámuel, kisujszállási főjegyző.
 Veres Gergely.
 Mocsy Ferencz.
 Bozóky Sándor.
 Sipos Imre, jákohalmi főjegyző.
 Ifj. Bathó Ignác, mihálytelki jegyző.
 Szilágyi Lajos, laczházi aljegyző.
 Baky Ferencz.
 Mihálovits János.
 Fridrik Alajos.

Nádori törvényszeki tollnok : Bibó Károly, köz- és váltojogi hites ügyvéd.

Jász-kerületi tisztviselők.

Kapitány : Vágó Ignác , több vmegyék táblabiraja.

Nádori tbirák : Pethes Mihály, több vármegyék táblabiraja.
 Muhoray András.

Tiszt. nádori táblabíró : Küry József.

Esköttek : Horváth Pál.
 Miháلكovics János.

Beőjthy Miklós.

Halmay József, biztos.

Antal József, biztos.

Moczár János, árokszállási főjegyző.

Hetényi Sándor, kiseri főbíró.

Ozoroszký Menyhért, kerületi kiadó.

Horváth Gábor, j.berényi tanácsnok.

Sedon Pál, dósai főjegyző.

Ozoroszký István, ladányi főjegyző.

Tóth István.

Telek József, kerületi mezci biztos.

Tiszteletbeli esköttek:

- Tiszteletbeli esküttek: Mizsey István.
Sismis Mihály, kerületi várnagy.
- Biztosok: Ilalmay József, tisz. eskütt.
Antal József, tisz. eskütt.
Antal János.
Tóth Imre, fénzsarui tanácsnok.
- Törvényszeki táblabírák: Szele Gábor, j.berényi tanácsnok.
Kovács Sándor, kiseri tanácsnok.
Géczi Mihály, ladányi főbíró.
- Orvos: Linczbauer Ferencz.
Sebesz: Boros Sándor.
Mérnök: Bedekovich Lőrincz.
Utibiztos: Nagy Nepomuk János.
Mezei biztos: Telek József, tisz. eskütt.
Erdősz: Vágó László.
Várnagy: Sismis Mihály, tisz. eskütt 's arany érdempénzes.

Nagy-Kún kerületi tisztviselők.

- Kapitány: Illéssy János, arany sarkantyús vitéz, számos vármegyék táblabírája.
- Nádori táblabíró: Bozóky András, több vmegyék bírása.
- Tiszt. nádori thiró: Kenéz Mihály, több vmegyék bírása.
- Esküttek: Várady István, több vmegyék táblabírája.
Hajdú Mihály.
- Tiszteletbeli esküttek: Tunyoghi József, madarasi nyug. főjegyző.
Dóka Ignác, NKún kerületi várnagy.
- Biztosok: 1. Tóth István.
2. üres.
Illéssy Sándor.
Varró János, karczagi tanácsnok.
Kaszás István, kisujszállási nyug. tanácsnok.
Nagy Ferencz, kúnhegyesi főjegyző.
Tóth Mihály, türkevi tanácsnok.
Bozóky Lajos, szentmártoni aljegyző.
Jósa Mihály, kúnhegyesi főbíró.

Törvényszéki { Kovács István, szentmártoni tanácsnok.
 táblabírák: { Kenéz Sándor, türkevi főjegyző.

Orvos: Bibó Gedeon.

Sebész: Zsengeller József.

Mérnök: Peter Imre.

Utibiztos: Benedek László.

Mezei biztos: Boros Pal.

Erdős: Mányi János.

Várnagy: Dóka Ignác, tiszt. eskütt.

Kis-Kún kerületi tisztviselők :

Kapitány: Aczel István, több vármegyék táblabírája.

Nádori { Horváth Antal.

táblabírák: { Balajthy Vendel.

Tiszt. nádori { Endre László.

táblabírák: { Péter István, Bács megyei táblabíró.

Esküttek: { Már Benedek.

{ Baký István.

Tisztelbeli { Szabó László, maysai főjegyző.

esküttek: { Szabó Károly, felegyházi aljegyző.

Biztosok: { Gózon Imre, tiszt. eskütt.

{ Nagy Károly.

Törvényszéki táblabírák:

Fazekas László, felegyházi tanácsnok.

Pethes Antal, pákai póstamester.

Baký József, halasi tanácsnok.

Id. Gózon Imre, halasi tanácsnok.

Dávid József, maysai főbíró.

Bánhidý László, felegyházi tanácsnok.

Aczel Lajos, szentmiklósi tanácsnok.

Már Zsigmond.

Orvos: Thott József.

Sebész: Jámbor Mihály.

Mérnök: Varga Elek.

Utibiztos: Péter Lajos.

Mezei { Balogh Mihály.
 biztosok : { Csonka Pál.
 Erdősz : Nagy Ferencz, 's tiszteletbeli ügyész.
 Várnagy : Szabó Lajos.

b) Közönségi tisztviselők :

Jászberényben.

Főbiró : Komáromi János.

Tanácsnokok :

{ Tóth Imre, gyámtya 's egyházi pénztárkezelő.
 Mizsey István.
 Szele Gábor, takarékpénztárkezelő, kerületi tbiró.
 Bartal Mihály, közjöveldmi pénztárnok.
 Szőke Mátyás, mezei rendőr.
 Almási Antal, adószedő.
 Kállay András.
 Eördögh András, hites ügyvéd.
 Horváth Gábor, kórházi pénztárnok, tiszteletbeli es-
 kütt, hites ügyvéd.
 Aray Károly, árvák-alapítványi kezelő.
 2 tanácsi szek üres.

Főjegyző : Muhoray János, arany erdempénzes, tiszteletbeli alügyész.

1-ő aljegyző : Lakatos István.

2-ik aljegyző es leveltárnok : Beleznay László.

Tiszt. al- { Radimeczky Lőrincz, hites ügyvéd.
 jegyzők : { Sipos János, hites ügyvéd.

Irnokok : { Póll Imre.
 { Szentgyörgyi József.

Járuinokok : { Szőke István.
 { Peli Florián.
 { Kazy János.
 { Almásy Antal.

Előfogati biztos : Radimeczky Alajos, választott polgár.

Katona-szállásolási biztos : Paruczay András.

Csendbiztos: Sipos Urban, választott polgár.
 Pusztabíró: Pecsényánszky András, választott polgár.
 Erdősz: Paruczay Imre.
 Orvos: Müller Károly.
 Sebész: Khór János.

Á r o k s z á l l á s á n :

Főbíró: Terjek Máttyás, kórházi pénztárnok.

Tanácsnokok:

Kovács Ferencz.
 Nagy Antal.
 Móczár Antal, egyházi gondnok.
 Tóth István.
 Agócs Albert, malom-felügyelő.
 Görbe András, adószedő 's árvák gyámoka.
 Guba János, erdősz.
 Bobák Máttyás, mezei rendőr.
 Ivony János, belső rendőr.
 Nagy Károly, közjövdelmi pénztárnok.
 Pető István.
 Egy tanácsi szék üres.

Főjegyző: Móczár János, tiszt. eskütt, hites ügyvéd.

Aljegyzők: { Kalmár István.
 { Ficzek Leopold, hites ügyvéd.

Sebész: Khorda Imre.

A p á t h i n .

Főbíró: Nagy József, árvák gyámoka.

Tanácsnokok:

Beőthy József.
 Rusvai István, egyházi gondnok.
 Lados Gergely.
 Horváth András.
 Mihályi István.
 Makó Gergely, kórházi pénztárnok.
 Balajthy Péter, adószedő.
 Bugyi Gergely.

Tanácsnokok: { Bagi József, belsőrendőr.
 Vágó Balázs, közjöveldmi penztárnok.
 Egy tanácsi szek üres.

Főjegyző: Dósa Ádám, tiszteletbeli alügyesz.

Aljegyzők: { Vágó Antal.
 Beöthy Lajos, hites ügyvéd,

Sebész: Baumgarten Nepomuk.

Kis é r e n.

Főbiró: Hetenyi Sándor, hites ügyvéd, tiszt. eskütt.

Tanácsnokok: { Fülep Mihály.
 Fodor István.
 Kovács Sándor. kerületi táblabíró.
 Szentpéteri József.
 Dekány István, csendbiztos.
 Barna István, gyámnok.
 Gábor Lajos.
 Nyiri Pál, közjöveldmi penztárnok.
 Kury Sándor.
 Nyiri József, adószedő.
 Egy tanácsi szek üres.

Főjegyző: Vadász János, hites ügyvéd.

Aljegyző: Márton Ádám, hites ügyvéd.

Sebész: Virtzfeld István.

L a d á n y o n.

Főbiró: Geczi Mihály kerületi táblabíró.

Tanácsnokok: { Kiss János.
 Pomázi János.
 Lengyel Mihály, árvák gyámnoka 's kórházi penztárnok.
 Antal Pál, erdősz.
 Bagi Lőrincz, egyházi gondnok.
 Mészáros József, mezei rendőr.

Tanácsnokok:

- Csirke Ferencz.
- T. Nagy Ferencz.
- Pomázi Mátyás, adószedő.
- Zana János, közjöveldelmi pénztárnok.
- Drávuicz Mihály, belső rendőr.

Főjegyző: Ozoroszký István, tiszteletbeli eskütt.

Aljegyző: Antal Antal.

Sebész: Gyurtsek István.

A l s ó s z e n t g y ö r g y ö n .

Főbiró: Vizi Ferencz.

Tanácsnokok:

- Mácsai András, kórházi pénztárnok.
- Halmay István.
- Erdélyi Gergely, egyházi gondnok 's árvák gyam-
noka.
- Kecskés János, erdősz.
- Törőcsik Mihály, adószedő.
- Halmay Lajos, mezei rendőr.
- Czakó János.
- Varga János, belső rendőr.
- Bathó László, közjöveldelmi pénztárnok.
- Szarvák József.
- Tóth Imre.

Főjegyző: Mörzál István.

Aljegyző: Lakatos József, hites ügyvéd.

Sebész: Bátor Imre.

F é n s z a r u n .

Főbiró: Rimóczy András, egyszersmind adószedő.

Tanácsnokok:

- Pataký János, kórházi pénztárnok.
- Tóth Imre, ker. thiró 's mezei rendőr.
- Zsámboki Mihály, egyházi gondnok.
- Tanczikó János, erdősz 's malom-felügyelő.
- Bali János.
- Kertész József.

Tanácsnokok:

Kis Antal.
 Ézsiás Imre.
 Rapi János.
 Cserhádi Márton, belső rendőr.
 Menyhárt József, közjöveldmi pénztárnok.

Főjegyző: Beőjthy Ferencz, hites ügyvéd.

Aljegyző: Csordás Ferencz.

Sebész: Muhoray Titus, tiszt. kerületi alorvos.

J á k o h a l m á n.

Főbiró: Horváth Antal, adószedő, árvák-, egyház- és kórház-
pénztárnok, mezei rendőr.

Tanácsnokok:

Tóth András.
 Farkas Benedek.
 Labáth Mihály.
 Pók József, erdősz.
 Lekó János, malomfelügyelő.
 Borits Pál, közjöveldmi pénztárnok.
 Szöllősy Dávid.
 Tóth István.
 Terjeki József.
 Tóth János.
 Fodor Pál, belső rendőr.

Főjegyző: Sipos Imre, tiszteletbeli alügyesz.

Aljegyző: Pirkler Adolf.

Sebész: Elefánti Erneszt.

D ó s á n.

Főbiró: Juhász Mihály, adószedő és egyházi gondnok, mezei
rendőr.

Tanácsnokok:

Kis István.
 Kovács Pál.
 Bollók Máttyás.
 Gulyás Máttyás, kórházi pénztárnok.
 Sedon Gergely.

Tanácsnokok:

{ Kis Ferencz, belső rendőr.
 { Bollkó József.
 { Bozóky József, közjövédelmi pénztárnok.
 { Morvai Ádám.
 { Juhász József, erdősz.
 { Egy tanácsi szek üres.

Főjegyző: Sedon Pál, tiszteletbeli eskütt.

Aljegyző: Mihálkovits József.

Sebész: Elefánti Erneszt.

Mihálytelkén.

Főbíró: Kis András, arany érdempénzes 's adószedő, mezei rendőr.

Tanácsnokok:

{ Gulyás Márton.
 { Szücs István.
 { Szancsik Mátyás egyházi gondnok.
 { Kis István.
 { Fülöp Pál.
 { Tóth József, erdősz.
 { Szücs Mihály, közjövédelmi pénztárnok.
 { Szabó József.
 { 3 tanácsi szek üres.

Jegyző: Ifj. Bathó Ignác, tiszteletbeli alügyész.

Belső rendőr: Rigó Antal.

Sebész: Elefánti Erneszt.

Felsőszentgyörgyön.

Főbíró: Polgár Ábel, egyszersmind adószedő, mezei rendőr.

Tanácsnokok:

{ Juhász János.
 { Ezsiás Márton, erdősz.
 { Laska István.
 { Laczkó Gáspár.
 { Turóczy János, árvák gyámnok.
 { Andócs Márton, egyházi gondnok.
 { Török András.

Tanácsnokok: { Szabó József, belső rendőr.
 Erdődi Máttyás.
 2 tanácsi szek üres.

Jegyző: Ragó Albert, hites ügyvéd.

Sebesz: nincs.

Karczagon.

Főbiró: Szarka József.

Tanácsnokok: { Varró János, ker. táblabíró es arany érdempénzes.
 Nagy Gáspár.
 Sz. Tóth János.
 Sós Peter.
 Takács Peter.
 Kálmán Imre.
 Kerekes István, közjövédelmi pénztárnok.
 Laczka Ferencz, adószedő.
 Nagy Antal.
 Örsi András, hites ügyvéd.
 Gőz László.

Főjegyző: Csathó Gergely, tiszt. alügyész.

Aljegyzők: { Kacsó Lajos, hites ügyvéd.
 Szilágyi Lajos, hites ügyvéd.

Rendes orvos: Lenk Adolf.

Sebesz: Molnár Soma.

Kisujsz állásán.

Főbiró: Mészáros Miklós.

Tanácsnokok: { Veres István.
 Takács M. Ferencz.
 Illéssy János.
 Kovács János, adószedő.
 Pete János, közjövédelmi pénztárnok.
 Lábás Ferencz.
 5 tanácsi szek üres.

Főjegyző: Várady Samuel, tiszt. alügyész.

Aljegyzők: { Váróczy Pál hites ügyvéd,
 Illessy György, hites ügyvéd.

Sebész: Losonczi József.

Turkevin.

Főbíró: Kis Isván, hites ügyvéd.

Tanácsnokok:

{ Tóth Mihály, kerületi táblabíró.
 Kulcsár Mihály.
 Mihályi István.
 Barna Péter.
 Czihat Sándor.
 Győrfi Péter.
 Vad Albert, közjövédelmi penztárnok.
 Kenéz János, hites ügyvéd.
 Baranyai Lajos, hites ügyvéd.
 Németh Ferencz, adószedő.
 Pete István.

Főjegyző: Kenéz Sándor, kerületi bíró.

Aljegyzők: { Bátorkeszi József.
 Bányai Lajos.

Sebész: Szabó Lajos.

Madarason.

Főbíró: Pója Daniel.

Tanácsnokok:

{ Farkas Mihály.
 Kis Lajos.
 Bihari Nagy József
 Varga József, adószedő.
 F. Nagy Péter.
 Borsi János, közjövédelmi penztárnok.
 5 tanácsi szék üres.

Főjegyző: Csabai Ujj Mihály, hites ügyvéd.

Aljegyző: Kolosy Lajos, hites ügyvéd.

Sebész: Magyar Sándor.

Kúnhegyesen.

Főbíró: Jósa Mihály, kerületi thiró.

Tanácsnokok:

Elek István.

Varga Mihály.

Jósa István.

Csávás János, közjövédelmi pénztárnok.

Kóta Péter.

Gerenday József, adószedő.

Mészáros Ferencz.

Föző Mihály.

3 tanácsi szek üres.

Főjegyző: Nagy Ferencz, kerületi thiró.

Aljegyző: Varga Imre, hites ügyvéd.

Sebész: Nagy Lőrincz.

Szentmártonban.

Főbíró: Fazekas József.

Tanácsnokok:

Kovács István, kerületi táblabíró.

Tóth János.

Szabó János.

Ifj. Jósa Mihály, közjövédelmi pénztárnok.

László György.

Sári József.

Papp István.

Tóth Károly, adószedő.

Ifj. Kovács István.

2. tanácsi szek üres.

Főjegyző: Nagy Antal, kerületi és hevesmegyei táblabíró,
arany erdempenzes, hites ügyvéd.Aljegyzők: { Bozóky Lajos, kerületi táblabíró.
{ Gergulits János.

Sebész: Nachod József.

Halason.

Főbíró: Bikádi János.

Tanácsnokok:

Baky József, kerületi táblabiro.
 Besneyei Zsigmond, erdősz.
 Id. Szuper József, árvák gyámnoka s kórházi penztárnok.
 Id. Benedek István, hites ügyvéd s közjöveldmi penztárnok.
 Szekér István, mezei rendőr, hites ügyvéd.
 Füzik Pál.
 Id. Gózon Imre, kerületi táblabiró s egyházi gondnok.
 Thorma Imre.
 Miskolczi László.
 Tari Gerzson, egyszersmind hites mérnök.
 Latabár János, adószedő.

Főjegyző: Sipos Sándor, hites ügyvéd, arany érdempénzes.

Aljegyzők: { Scni József, hites ügyvéd.
 Ifj. Szuper József, hites ügyvéd.
 Ifj. Baky József, hites ügyvéd.

Sebész: Vári János.

Csendbiztos: Búza Imre.

F e l e g y h á z a n.

Főbíró: Móczár István.

Tanácsnokok:

Nagy Sándor.
 Fazekas László, kerületi bíró.
 Kis József.
 Endre Mihály, hites ügyvéd.
 Szabó György.
 Banhidy László.
 Videky György.
 Molnár Ferencz, közjöveldmi penztárnok.
 Czakó János.
 2 tanácsi szek üres.

Főjegyző: Kalmár József, tiszteletbeli alügyész.

Aljegyzők: { Tarjanyi József, hites ügyvéd.
 Szabó Károly, tiszteletbeli eskütt.

Tiszt. aljegyző: Szabó János, hites ügyvéd.

Orvos : Zborobszky Ágoston.

Sebesz : Való Ferencz.

Szentmiklóson.

Főbiró : Tóth István.

Tanácsnokok :

Gyenes Gabor.

Nemcsits Mihály, erdősz.

Horváth Janos.

Aczel Lajos, kerületi tbiró.

Pap Mihály, hites ügyvéd.

Zay István, közjövédelmi penztárnok.

Baky Antal, adószedő.

Tóthfalusi József, hites ügyvéd.

Pazsith Sandor.

Varga Pal.

Egy tanácsi szek üres.

Főjegyző : Baky Ignác, hites ügyvéd.

Aljegyzők :

Szabó József.

Ifj. Aczel Lajos.

Sebesz : Lestyák Ambruz.

Szabadszállásán.

Főbiró : Rosnyai Janos.

Tanácsnokok :

Id. Varga Sandor.

Csaplár Janos.

Pandúr József.

Varga Gergely.

Herpai Máté.

Szabó István.

Kovács Peter.

Ifj. Varga Sandor.

Peter Mihály.

Pap Gergely, adószedő.

Peter György.

Főjegyző: Szeles László, hites ügyvéd.
 Aljegyző: Balogh Lajos, hites ügyvéd.
 Sebész: Boros Ferencz.

F ü l ö p s z á l l á s á n.

Főbiró: Túri István, mezei rendőr.

Tanácsnokok:

Bak István, árvák gyámnoka és kórházi penztárnok.
 Albert János.
 Nagy David.
 Kozma István, erdősz.
 Molnár István.
 Márfi Gábor.
 Kecskeméthy Sándor, adószedő.
 Körösi Sándor, csendbiztos.
 Csaplár Dániel.
 Bankos Zsigmond, közjöveldmi penztárnok.
 Egy tanácsi szek üres.

Főjegyző: Tóth Károly, hites ügyvéd.
 Aljegyző: Bankos István, hites ügyvéd.
 Sebész: Berken Károly.

L a c z h á z a n.

Főbiró: Galambos András, arany erdempenzes.

Tanácsnokok:

Seregely Ferencz, árvák gyámnoka 's kórházi penztárnok.
 Bagi Jónás.
 Tuba János.
 Deák Mihály.
 Józán Gábor.
 Tóth Sándor, közjöveldmi penztárnok.
 Kis János.
 Órsi János.
 Szabó Ferencz.
 Deák Antal.
 Józán Ferencz.

Főjegyző: Tóth Mihály, hites ügyvéd.

Aljegyző: Szilágyi Lajos, tiszteletbeli alügyész.

Sebész: Suhajda Ferencz.

M a y s á n.

Főbíró: Dávid József, kerületi táblabíró.

Varga János.

Terbe József, egyházi gondnok, 's kórházi penztárnok.

Gyöngyösi István, árvák gyámnoka.

Csontos Elek.

Terbe Mátyás.

Törteli Imre, mezei rendőr.

Fölföldi József.

Macska János.

Rádoczy Imre, közjövdelmi penztárnok.

Csontos József, adószedő.

Fölföldi Péter.

Tanácsnokok:

Főjegyző: Szabó László, tiszteletbeli eskütt.

Aljegyző: Fölföldi János.

Sebész: Hódi János.

D o r o z s m á n.

Főbíró: Czekus János.

Tajti Sándor, mezei rendőr.

Jernei Márton.

Lajkó István, kórházi penztárnok.

Fekete József, árvák gyámnoka.

Juhász József, adószedő.

Ádám József, közjövdelmi penztárnok.

Bende József.

Vass János.

CsOnka Pál, belső rendőr.

Maróti Ferencz.

Lovai István.

Tanácsnokok:

Főjegyző : Benke Antal, hites ügyvéd.

Aljegyző . Molnár László hites ügyvéd.

Sebesz : Szabó József.

A' százados örömnépre alkalmi verseket irtak : Nagy Samuel,
kis-kún-szabadszállási ref. lelkesz ;

Toldi László Sz. Ferenczrendi szerzetes es a' jaszberényi gya-
rályban költészet-tanító ;

Pap Melchizedek Sz. Ferenczrendi szerzetes es a' jaszberényi
gyakorályban nyelvészet-tanító —

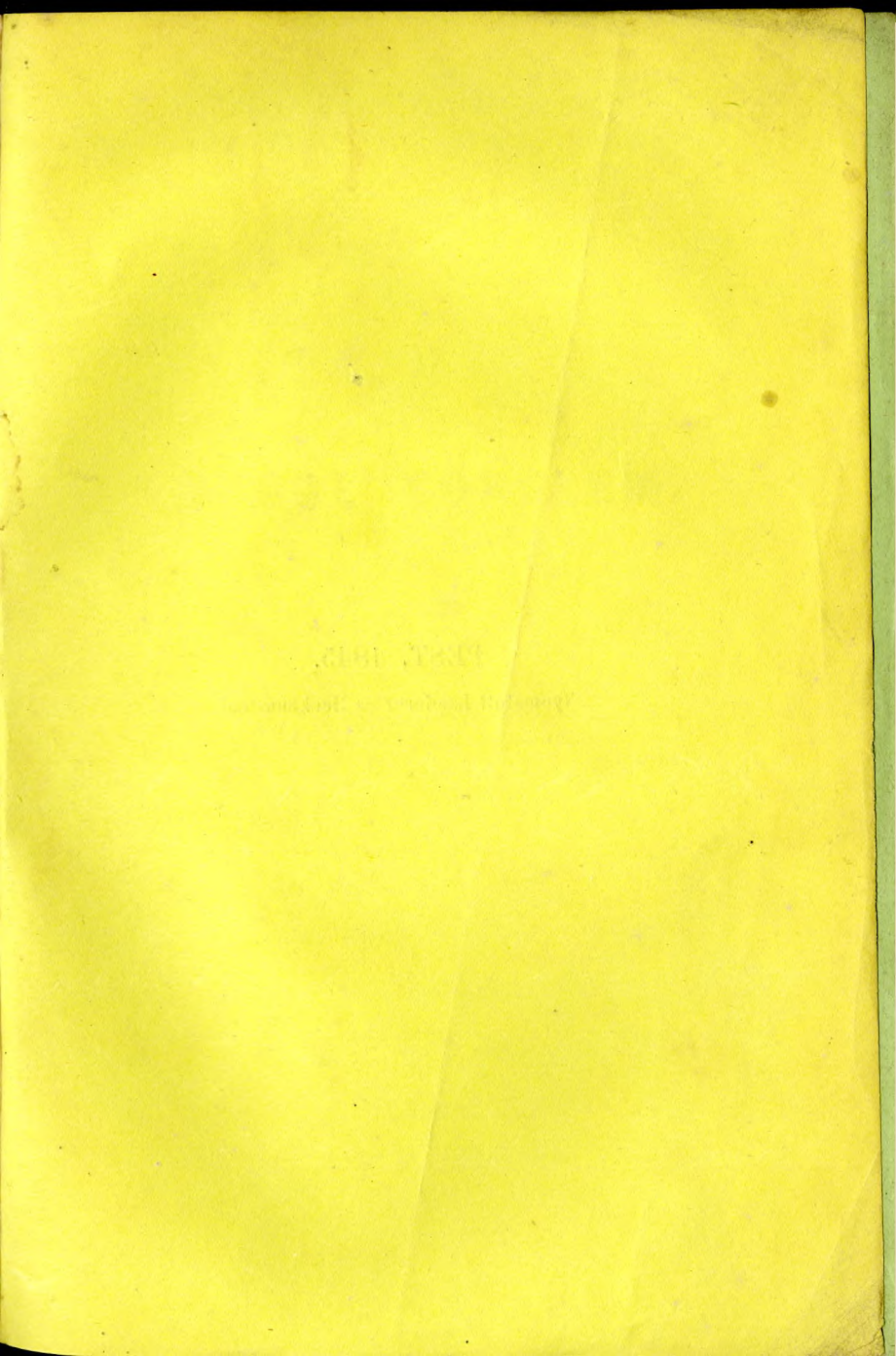
kiknek munkáik külön nyomtatványban jelentek meg.

JAVITANDÓK.

<i>Lap : Sor : Hibák :</i>	<i>Olvasd :</i>
1 3. mulasztos	malasztos
4. 27 roppant	rokkant
8. 20. hivataloskodának	hivataloskodásának
— 30, 31. fogyatkozása hiányra szá- moltak.	fogyatkozásra 's hiányra szá- moltak
10. 11. evkonyveibe is feljegyeznek	evkonyveibe feljegyeznek
15. 28. vezertele alatt	(<i>ki kell hagyni</i>)
16. utolsó : változtattattak	változtattak
30. 19. Áldjátok	Aldjátok
46. 28. Herpoy	Herpay
53. 6. ünnepélyünket	ünnepélyünket
54. 21. tűnök fel	tűnik fel
57. 26. asszonyukat	asszonyunkat
60. 6. pendő	pengő
71. 18. ki ünnepökhöz	mi ünnepökhöz
72 8. legküzelebb	legküzelebbi
78. 13. körülvetete	körülvetetve
84-ik lapon 48 helyett:	84
86. 24. Bozoky	Bozóky
87. 11. udvözlő	üdvözlő
89. 34 Liponitzky	Lipovnitzky
95. 2. Csatári Kis Gáspár	Csatári Kis Gáspár
97. 13. Vodei Gabor	Voder Gabor
101. utolsó : Bozoky	Bozóky
104 18. Tisztelelbeli	Tisztelelbeli

PEST, 1845.

Nyomatott Landerer és Heckenasthal.

